

ÚJ!

8. szám
1988. január
Ára: 39 Ft

Ötlet

video

magazin

Teszt:
56 kazetta
nyúzópróbája

Sky Channel-
riport

NOVOTRADE

FILM- ÉS VIDEOSTÚDIÓ

„C” jogosítvánnyal
– külkerjoggal, magas
szintű szaktudással, gyors
határidővel, olcsó árakon –
vállalja

- reklámfilmek
- referenciacfilmek
- oktatófilmek
- videofilmek
- hangosítások
- szinkronizálások
elkészítését
- low band, high band,
U-matic
- 1 collos technika

Külföldi
partnereink:
NSZK:
ZDF
Satellit Film
Olaszországban:
BRW + Partners
Milano

Cím:

1136 Budapest
Fürst S. u. 28.
Tel.: 530-022

Kedves Olvasó!

Egyfajta szemlélet számára még mindig a video az egyik legfőbb veszély a nyolcvanas évek technikai civilizációjának termékei közül. Újra és újra felbukkannak a honi sajtóban olyan cikkek, nyilatkozatok, amelyek szerint a mértéktelen képmagnózási következtében „nő az alkoholizmus, a szorongás, a bűnözésre való hajlam, az étvágytalanság (!), csökken az igényesség, beszűkül az érdeklődés és fokozódik az emberek elszigetelődése”. E roppani kényelmes gondolkodásmód a társadalmi problémák okainak kutatása helyett inkább azok tüneteit veszi célba: minnyivel egyszerűbb mondjuk az elmagyányosodás szociális hátterének kimutatásánál a videokészülékek szidalmazása.

De ha már az okokat nem szívesen boncoljuk, legalább az okozat, a videózás hatásainak felmérésében maradjunk a tényeknél. Egy ilyen tény: az NSZK-ban az elektronikai termékek árának folyamatos csökkenése eredményeként a képmagnóval felszerelt háztartások száma az 1985. évi 21 százalékról 1986-ban 30 százalékra emelkedett. Az ugyanebben az időszakban több mint négyezer fiatal bevonásával végzett vizsgálatok szerint – írja a Rundfunk und Fernsehen című lap – „a rádiózás terén a különböző iskolát végzők között nincs különbség, a videoműsorokat azonban többen nézik a főiskolások. Többnyire társas, de nem családi körben használják a képmagnót”. S a lényeg: a videóval rendelkező családoknál az olvasásra fordított idő hetenként 900 perc, a videóval nem rendelkezőknél 850 perc. Tehát nem kevesebbet, hanem valamivel többet olvasnak. A hazai „videovizonyok” mintegy előképét adó NSZK-ban készült vizsgálat szerint a képmagnózás nem nyomja el a többi tömegkommunikációs eszközt, hanem inkább növeli a használatukra fordított időt.

A videózás ártalmairól időnként feltűnő aggodalmas megnyilatkozások némileg emlékeztetnek a hatvanas évek „friziderszocializmus” vitáira, melyek során évekig rágódott azon, hogy vajon mennyire veszélyeztet a szocializmust a bűnös fogyasztói társadalom jelképe: a hűtőgép. Azóta eltelt két évtized...

Szűcs Zoltán

Az előző számunkban közzétett felhívásunknak megfelelően továbbra is várjuk magazinunk olvasóinak – nyomdai átfutási időnk hosszúsága miatt – várhatóan csak a következő Video Magazinban megjelenő hirdetését. Magán-személyek videózással kapcsolatos, 100 szótagnál nem hosszabb hirtetéseit ingyenesen közöljük.

Ötlet

video

magazin

VIDEOVILÁG

Video 8 – a győztes trend?	10
Amit a CCD-ről tudni kell	11
A trükk-kordertől a vizesnyolcasig	12

FILMGLÓBUSZ

Kék bársony • Perry Mason vízszatár • A profi II. • Hamburger A rádió aranykora • Zsarutörténet • Angyalyszív • Emmanuelle	4
Az élet egy kabarét	6
Szerlem és erotika a filmművészetben 4.	9
Vérpetyes rózsák	39
.....	46

TESZT ÉS TECHNIKA

Kazetta-törésp próba	16
Videomindenség	21
Nyugat-Berlinben	21

HÁZUNK TÁJA

Ahol tantárgy a video	30
Video a	31
Az önálló MOVI	31
Mokép-telen helyzet	32
Sikerlista	32
Televideo: indul a kölcsönzés	33
Pályázat	33

VÁSÁRLÁS

Marad a hiány „Videokörutón”	34
Münchenben	36
Bőséges kínálat – szűk közönség	36
Vénusz kontra Thomson	36

KISLEXIKON

38

KILÁTÓ

Ár az őrülől	24
Palimadár lenn a földön	27
Profi magántörténelem videón	27
Koppintott kazetták	28
Az ilyenek vagy őrültek, vagy megcsodálgadnak	28
Angol video sikerlista	29
Amerikai top ten	29
VJ	42

Az Ötlet hetilap magazinja • Felelős szerkesztő: Horváth Béla
Szerkesztő: Bíró Zoltán • Művészeti szerkesztő: Kerék Antal
Képszerkesztő: Kiss Árpád • Szerkesztőség: Budapest XIII., Jász utca 103-105.
Levél cím: Budapest 1986 • Telefon: 203-803, 203-804 • Telex: 22-7363

Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat
Felelős kiadó: dr. Király V. István igazgató • Kiadóhivatal: Budapest VI., Révay u. 16.
Kossuth Nyomda, Budapest 87.0735 • Felelős vezető: Bede István vezérigazgató
Terjesztő a Magyar Posta

Címnap: Prohászka Imre
HU ISSN 0237-5141

Kék bársony

(BLUE VELVET)

Az erotika a filmművészetben már a némafilmekben is megjelent – lásd sorozatunkat! –, igaz, akkor még szexisnek számított egy elővillanó boka vagy egy nyitott nyakú blúz is. Éveket kellett várni az első filmvászonon elcsattanó csókra, de aztán felgyorsultak az események. Ma már szinte nincs is olyan kalandfilm, amelyben az ágyjelenet ne kapna fontos dramaturgiai szerepet. A krimi, az izgalom, a kegyetlen erőszak és a szex, úgy látszik, elválaszthatatlannak egymástól. A Kék bársony című film azonban még a „tisztessé” átlagon is tútesz, s nem elsősorban a kiváló színészi játékokkal vagy a művésziesen megkomponált jelenetekkel. Főhőse egy polgári jólétben élő diáklány, akit Isabella Rossellini – a neves filmrendező lánya! – alakít. Az unalmasan egyforma napok sodrását hirtelen egy nem várt kaland szakítja félbe. A csinos, barna hajú lány házuk kertjében egy emberi fület talál a fűben. Első riadtságából eszmélve nekilát megkeresni a hallószerv egykori gazdáját, és nem téved, a hulla is a házban van.

Az egykor félténk, szóltan kislányból egy csapásra felnőtt lesz. Elhatározza, hogy megkeresi a gyilkost. Detektívkalandjai közben azonban megismeri az alvilág összes „bugyráit”: a prostitúciót, a játékbárlangokat és a kábítószerárusokat. Találkozik emberi roncsokkal és fényűző gazdagsággal – míg végül a megoldás küszöbére jut.

USA, 1986

Főszereplők: Kyle MacLachlan, Isabella Rossellini, Dennis Hopper

Rendezte: David Lynch

115 perc

Perry Mason visszatér

(PERRY MASON RETURNS)

A kopottas ügyvédi irodában a titkár-nő unottan rúszozza száját. A telefon felberreg és izgatott hang kéri a főnökét. Az ügy, amint ezt Gardner detektívtörténeteiből már ismerjük, első pillantásra nem különösebben érdekes. Perverz milliómosok, kisstílusú gazemberek, megcsalt feleségek kéri az ügyvéd segítségét valamilyen szokványos ügyben: eltűnt férjük, feleségük vagy éppen szeretőjük után kutatnak. Aztán kiderülnek egyéb dolgok is, és eldörren egy-két lövés. A jó megjelenésű és kifogástalan modorú alkalmi detektív természetesen bajba kerül, hiszen a rendőrség tudta nélkül kotnyeleskedik bele az ügybe, de a történet végén természetesen tisztázza magát és frappánsan kideríti a gyilkos személyét is. És még valami: szent fogadalmat tesz, hogy többé nem avatkozik bele ilyen piszkos ügyekbe.

Az élet azonban nincs tekintettel a fogadalmakra. Perry Mason újra és újra a legváltozatosabb bűnügyekbe keveredik bele. Mason eredeti történetei ma is – fekete-fehér kivételben is! – az Egyesült Államok legnézettebb tévéprogramjai közé tartoznak. Ez az új, színes filmalkotás csak annyiban tér el elődjeitől, hogy jelentős szerepet szán Dellának, Mason titkár-nőjének. A többi jól bevált alkotóelem gyakorlatilag változatlan: extrém milliós, féltékeny feleség, gyilkosság, izgalom s mindez kellemes iróniával körítve.

USA, 1986

Főszereplők: Raymond Burr, Barbara Hale, William Katt

Rendezte: Ron Statton

95 perc

A profi II.

(LE
SOLITAIRE)

Francia, 1986
Főszereplők:
Jean-Paul
Belmondo,
Frank Ayas,
Michel Beaune
Rendezte:
Jacques Deray
100 perc

Néhány hónappal ezelőtt a televízió jóvoltából egy csokorba követhetjük a sohasem öregedő francia filmszínészt, Jean-Paul Belmondót. A Riói kaland, a Borsalino vagy a Nagy zsákmány, mi tagadása, jócskán veszített egykori varázsából, érdekességéből, sőt helyenként kifejezetten unalmassá vált. Belmondo azonban nem adja fel, és a szálló éveknek fittyet hányva készíti egyre újabb és újabb filmjeit.

A Profi első részének sikere után most vetítik a folytatást. Az 55. évében járó Belmondo most is egy rendőrfelügyelőt alakít, aki Simon nevű kollégájával (Michel Creton) gyakran álmódzik a nyugdíjas-évek gondtalan perceiről. A nyugalom, a kikapcsolódás, a tengeri szellő és napfény helyett azon-

ban Párizs legzüllöt-
tebb negye-
dében teljesí-
tenek szolgálatot.
Egy este szolgálat
közben a régen üldöz-
ött betörőbanda nyoma-
ra bukkannak, és a
Metropolis nevű éjszakai
mulatóba követik a banda
tagjait. Tűzharcra kerül és
Simon meghal.

Stan felügyelő (Belmondo)
kartára és barátja tízéves fiának
megígéri, hogy bosszút áll apja
gyilkosain.

A profi második része nem ígér
olyan felhőtlen szórakozást, mint az
első rész. Belmondo kamaszos humora,
tíntorai is keserűséggel keverednek, és
a brutális jelenetek elmaradása ellenére
is megrázó alkotást láthatunk.

Hamburger

A műanyag tálcán illatozó kettévágott zsem-
lécskében – legalábbis nálunk többnyire ebben –
jól átsült marhahúspogácsa található. A hús te-
tején salátalevél, uborka- és hagymadarabok,
jól leöntve ketchuppal vagy majonézzel. Kapha-
tó emeletes és hálhúsos kivitelben, dobozban
vagy papírszalvétában, de a neve az egész vilá-
gon ugyanaz: hamburger.

Az Egyesült Államokban, ahol jó ötven éve az
első ilyen készítmény megszületett, a hambur-
gerkészítésnek is külön egyeteme van – leg-
alábbis e film szerint! A már-már nemzeti étel-
nek számító zsemlecskék elkészítésének forté-
lyaival ismerkednek itt meg – magas foknál – a
fiatal fiúk és lányok. A „Busterburger Univer-
sity” – a film szerint nagy népszerűségnek ör-
vend. Fiatalok ezrei szeretnék bejutni a kuli-
nárus gyönyörök alma materébe, a húspogácsák
és dresszingszek eldoradojába.

A patinás intézményben nem csupán a hambur-
ger elkészítésének mesterfogásait tanulják
meg a nebulók, hanem a gyorsétkeztetés filozó-
fiáját is. Külön professzor oktatja a „hagymais-
mereteket”, a grillfőzés tudományát és a villám-
gyors kiszolgálás trükkjeit. Egy dolog azonban
tilos az egyetem területén, ez pedig a szex.

Az étolajban öszült professzorok azt gondol-
ják, hogy hallgatóik betartják ezt a szabályt,
hiszen egy ilyen elitakadémiának csak öntuda-
tos tagjai lehetnek. A fortyogó hűssítéssel eltelt
napok után azonban nehéz korbáccsal tartani a
szenvélyeket...

USA, 1985

Főszereplők: Leigh McCloskey, Dick Butkus,
Randi Brooks

Rendezte: Mike Marvin

90 perc

A rádió aranykora (RADIO DAYS)

USA, 1987 · Főszereplő: Mia Farrow, Woody Allen · Rendezte: Woody Allen · 115 perc

Szűfolt mozikban, telt házak előtt játsszák korunk nagy különének, Woody Allennek tizenötödik filmjét a nyugat-európai fővárosokban. A videotékában azonban máris

megjelent a film videováltozata.

Már megszokhattuk, hogy Woody Allen filmjei egy soha nem volt álomvilágban, a negyvenes-ötvenes években játszódnak, New York Brooklyn negyedében. A szemüveges, vörös hajú zsidó kistű szemzőből a világ tele van megmagyarázhatatlan dolgokkal, s emellett, hogy ez a környezet néha furcsa és értetelen, roppantul szórakoztató is.

A Rádiós napok főhőse egy cigarettárus kislány, Sally, akit Mia Farrow alakít. A történet a második világháború napjaiban kezdődik, s a lány életén keresztül egy család hétköznapiit mutatja be sok humorral és iróniával. Szemtánú lehetünk a nagy-

bácsikkal, nagynénikkel, nagypapákkal és bácsikkal kibővült család perpatvarainak, közös örömeinek és együttesen vállalt bánatainak. Az összekötő szöveget most Allen mondja el, mint egy megszemélyesítő korunkat, s kizökkent bennünket a mesevilágból. A cigarettárus kislányból a film végére – a rádió segítségével – igazi sztár lesz, s karrierjében egy egész kis közösség álmait testesülnek meg.

Woody Allen legújabb filmje azt a korszakot ábrázolja nem titkolt nosztalgiával, amikor az emberek még őszintén tudtak sírni és nevetni, szeretni és gyűlölni. Az élet lassú volt és érthető, s még az álmok is földközeli voltak.

Zsarutörténet

USA, 1986
Főszereplő: Jackie Chan
Rendező: Jackie Chan
101 perc

(POLICE STORY)

A tengerentúli bűnügyi filmek egyik kedvelt témája a rendőrség különleges csoportjának, a kábítószereket üldöző elitcsoport munkájának bemutatása. Ezek a férfiak persze mindig kicsit különc, „magányos farkasok”, akik a kitaposott utak helyett inkább vállalják a „szokatlan” kockázatát. Külsejük nem különösebben megnyerő, s cseppet sem hasonlítanak az alig néhány éve divatban levő jóképű hollywoodi detektívpusra.

Jackie Chan, a film írója, rendezője, főszereplője valószínűleg Bruce Lee-t tekintette példaképének, amikor karatejelenetekben bővelkedő filmjét forgatta. Annival azonban továbblépett, hogy egy árnyalatnyival tartalmasabb sztorit talál ki a virtuóz karatefigurák találására. A történet egy nagyváros kábítószerezésének kezdődik. Nagy fogás várható, s ezt egy koronatanú előre jelzi. A várt zsákmány azonban elmarad, és a tanút is meggyilkolják. A felügyelő tehát nem tehet mást, mint hogy a nyomok és a gyilkos után ered.

Igyekezett azonban nem kísérli szerencse: a tanúk eltűnnek, az áruklódo nyomok semmivé foszlának. A véletlen siet segítségére. A város „mehkirálynője”, az alvilág szoknyás uralkodója hajtóvadászatot indít a gyilkos és a kábítószerezés után, s mint ahogy ez szokás, a különös páros együttműködését már szerencse kíséri. Az már csak a hölgynezők kedvéért áruklom el, hogy a sok kegyetlenség után néhány romantikus perccel fejeződik be a film.

Angyalszív

(ANGEL HEART)

Valóságos sztárparádé ez a film. A rendező Alan Parker, akinek Midnight Express című filmje és a közelmúltban a televízióban is vetített Hírnév (Fame) című alkotása két-két Oscar-díjat kapott. Robert de Niro-t nem kell bemutatnunk a hazai nézőknek, és Mickey Rourke neve is ismerős az egyik legnépszerűbb videofilm, a Kilenc és fél hét (Nine and a Half Week) kockáiról.

Parker új filmje William Hjortsberg krimiregénye nyomán készült. A történet 1955-ben játszódik New Yorkban. Főhőse egy munka nélküli benzinkútkezelő, aki magádetektívnak csap fel. Új foglalkozását azonban nem kíséri szerencse. A kuncsaftok valahogy nem akarják megbízni jól fizető munkákkal. Végül, valóságos éhbérbért egy ügyvédnek végez alkalmi munkákat.

Robert de Niro alakítja a film másik főhősét, egy szállítómunkást, aki egy kisváros vallási szektájában lel menedékre. Az étel, ital és lakás fejében azonban különös feladatot ad Harry Angelnek: meg kell keresnie egy régóta eltűnt slágerénekest, aki fölöttéj rejtélyes körülmények között tűnt el, tekintélyes adósságtömeget hagyva maga után.

A nyomozás első állomása az a klinika, ahol a sztárt hosszú ideig kezelték. Hamarosan kiderül, hogy a „gondos” kórházi ápolás miatt rohamosan gyengült szervezete. Azt is megtudjuk, hogy az énekes után kérdezősködők különös módon mind eltűntek vagy gyors halál áldozatai lettek. Nem tudni, ki lesz a következő áldozat...

USA, 1987

Főszereplők: Mickey Rourke, Robert de Niro, Lisa Bonet, Charlotte Rampling

Rendezte: Alan Parker

100 perc

Hosszú éveken át biztos sikerre számíthattak azok a bécsi mozisok, akik a nyári csúcsszezonban az Emmanuelle vagy az Utolsó tangó Párizsban című filmet vetítették. A magyar turistabuszokból ugyanis a nagyáruházak után oda áramlottak a fiatal és idős férfiak, akik nem sajnáltak akár több tucat schillinget sem leszurkolni azért, hogy az itthon „töltött gyümölcsnek számító” filmeket végignézhessék.

Bár az Utolsó tangó Párizsban többéves késéssel legálisan is átlépte a hegyeshalmi határt, az Emmanuelle sorozat filmjei még ma is csak videón férhetők hozzá. 1986-ban egy filmforgatásra Budapestre érkezett a sorozat első két részének sztárja, a csodálatos szépségű dán Sylvia Kristel. Akkor legelfogultabb rajongói is szomorúan állapították meg, hogy az egykori szexbálvány sajnos kissé megöregedett, s már ezért is jogos az utánpótlás „bevetése”.

Az Emmanuelle 3. folytatásában már Mia Nygren vette át a Kristel szerepét, majd Monique Gabrielle folytatta a sort. A videopiacon a közelmúltban megjelent 5. rész nem tartalmaz semmi újítást: romantikus helyszínek, gyönyörű környezet, elegáns ruhák és talán még elegánsabb kocsik, vonzó nők és dőlceg férfiak és persze „mindhalálig szex”...

Francia, 1986

Főszereplők: Monique Gabrielle, Dana Burns Westberg, Yaseen Khan

Rendezte: Walerian Borowczyk

82 perc

**ÜGYVITEL-, FOLYAMAT- ÉS RENDSZERSZERVEZÉS
PROGRAMOZÁS**
egyedi, speciális igények szerint

---

* * *

SZÁMÍTÓGÉPEK
eladása, vétele, szervize

---

* * *

MINOLTA FÉNYMÁSOLÓGÉPEK
eladása, lízingelése, kellékanyagellátása

---

* * *

KIADVÁNSZERVEZÉS
teljeskörű szolgáltatás
mindennemű nyomdai munka elkészítése

---

* * *

* * * FORDULJON HOZZÁNK BIZALOMMAL * * *

OPTIMUM

**Szervezési, Számítástechnikai
és Innovációs Kiszövetkezet**

1133 Budapest XIII., Kárpát utca 54.

Postacím: 1364 Budapest 4. Pf.: 206

Telefonszám: 496-706, 495-378

Az élet egy KABARÉ!

„Crazy Cabaret” – hirdeti Pest egyik ismert éjszakai bárja. A grafikus a „cabaret” szót nagyon is ismerős betűkkel rajzolja a plakátra. Bob Fosse Kabaré című filmjének főcímén, majd a film dalaiból készült nagylemez borítóján láttuk így. Remek fogás: a felületes reklámozásnak az a benyomása támad, hogy ez a műsor nagyon izés, nagyon fűszeres valami lehet, amit már nagyon szeretett egyszerű. Ennek a „cabaret”-nak persze kevés köze van ahhoz, amit a magyar Kabaré szöveg sugall. Nem tréfás jelenetek és viccek várnak a nézőre, hanem... mi is? Valami nagyon forró, intím és mulatságosan erotikus, az azonban meglehetősen látványos, táncos és zenés, de főleg és elsősorban nagyon PROFÍ!

Bob Fosse magyarországi halhatatlansága ez a reklámfogás.

Bob Fosse-é, aki filmírói és koreográfusi, de számunkra legfőképpen filmrendezői minőségében a szigorú profizmust emelte könnyed művészi magasságokba.

Fosse zavarba ejtő figurája az egyetemes filmtörténetnek, feltéve, ha egyáltalán befogadja. Számaitalan bombasikerű koreográfiát készített a Broadway-n, de csak öt filmet Hollywoodban. Ez a csak, persze, viszonylagos, hiszen akár egy filmmel is lehet rendező halhatatlán – feltéve, ha filmrendező. Am Fosse, az ösprofí, filmrendezőnek amatőr volt.

Eleinte sikeres színházi műveit vitte filmre: ha sok pénzt hozott eddig, hozzon még többet! – mintha csak ez a lendület haljtana.

1955 óta koreográfus, tizennégy éve van a pályán, amikor *Fellini* Cabiria éjszakai című filmjéből írt musicaljéből, a *Sweet Charity*-ből forgatja első filmjét... A második, három év múlva, a Kabaré. Elég egy pillantást vetnünk az akkor már világhódító újjá indult musical eredeti, színházi változatára, hogy lássuk: nem kicsit meghűzt, kicsit megmozgatott, meglátványosított, majd lefényképezett színházat, hanem öntényű filmes remekművet tett le Hollywood asztalára a másodfilmes koreográfus.

Ahhoz a nemzedékhez tartozott, amely kitanulta és tökélyre fejlesztette az eszmét: a jó musicalben a dal és a tánc a próza

folytatása más eszközökkel. Ez a dramaturgiai törvény új színházi gyakorlatot, az új gyakorlat új dramaturgiát szült. Ez a szikárabb és prózaibb zenés játék hódította meg aztán először Nyugat-Európát, majd lassan, talán, Kelet-Európát is.

Fosse a Kabaréban azt a jól működő szerkezetet múlja fölül, egy rém egyszerű, ám annál szellemesebb „húzással”. A dalra és táncra fakadás filmben még nehezebben föloldható ellentétét egy simítja el, hogy minden számot a filmbeli mulatóba helyez s aztán már „csak” szerkeszteni kell. Egyezőval: vágnia. Rimeltnie és ellenpontoznia. A kabaréon kívül fűtő életet összesimítani és lűtközteni egy este műsorával. Ez a hűszárvágás teszi, hogy a *musical*-ból készült film – noha ténként remek dal hangzik el benne –, mégsem film-musical.

Nem új igazságok arcunkba csapása, ám nem is elkenése a musical ígérete: *átélhető* és *árynaltat* tenni azt, amit többé-kevésbé tudunk. Kommerszebb, ám hatékonyabb program, mint a Nagy Mestere, akinek módszere nem maradt hatástalan Fosse-ra.

„Fonákjáról mutatni valamit: elbájolóan fölűntetni a rémisztőt, kecsesen könynyednek lenni az iszonyat fölűt, szentve-

len pófát mutatni a megrendülésben”, ezt tanulta Fosse Bertolt Brechtől Molnár Gál Péter szerint. Ez a szemlélet adja a jó musicalnek azt a többletet, amely lehetővé teszi, hogy magáénak érezze a műfajt a fanyalgó vagy csak egyszerűen gyanakvó értelmiségi is. Hogy saját magát vélje fölismerni benne. Így lett a Kabaré, s aztán a Mindhalálig zene egy fiatal értelmiségi nemzedék kultu-

rális mítoszának alapműve. Pedig a megálapítás: az élet egy kabaré! – így szól a Kabaré földalán refrénje, de ezt sugallja a Mindhalálig zene is – nem valami nagy igazság. Nem sokkal mélyebb, mint az izetlenre csócsált Shakespeare-idézet, miszerint: „színház az egész világ...”, vagy az, hogy „az élet olyan, mint a Lánchíd”. Nagy lendületű metafora, amely éppen mert sokat ígér, keveset ad. Ezért *adna*. Ha Fosse nem a Közhely Nagy Mágusa volna s nem sikerülne érzékivé lennie a konyhafilozófiát, élőve galvanizálni a halott moralizálást.

A Nagy Mágus maga is megjelenik, persze, nem saját arcával a Kabaréban s más filmjeiben is. Fosse visszatérő figurája a Konferanszié. Az amerikai szórakoztatásban önálló vicceselő – a stand up comedian –, de Fosse-nál inkább az európai típus bukkan föl, az összekötő, műsorvezető, a véleményező. Ez a figura tökéletesen ismeri és érti a „kabaré”, megvan róla a véleménye, ám nem tud és nem akar szabadulni, mert imádja. Ha kell, persze, tökéletesen táncol és énekel, de inkább a Közhörség megbízottja a színpadon. Ez a konferanszié szízes arcú, mert a bohócok utódja, de szmokingban van, mert kiválóan mozog a társadalomban. Ez a konferanszié ironikus, önironikus és szemérmesen értelmes. Pontos és határozott a kegyetlenségig.

Aztán a végén az egészbe belehal, de abban sincs semmi tragikus. Inkább felszabadító sőt szinte közösségi élmény. Joe Gideon koreográfus meghal új musicalje bemutatója előtt a Mindhalálig zenében, éppúgy mint Bob Fosse koreográfus és filmrendező új musicalje főpróbahetében a Broadway-n, 1987 októberében.

Faragó Zsuzsa

BOB FOSSE filmjei

- 1969 *Sweet Charity*! (Drága Charity!)
- 1972 *Cabaret* (Kabaré)
- 1974 *Lenny* (Lenny)
- 1979 *All That Jazz* (Mindhalálig zene)
- 1983 *Star 80* (Szár 80)

Video 8 - a győztes

Lehet, hogy unokáink (fiaink?) megilletődten – esetleg elnéző mosollyal – bámulják majd a mostani évekből fennmaradt amatőr hordozható képmagnók és kamerák és sehogyan sem fogják megérteni, miért használtak valamikor külön képmagnót és kamerát, amelyeket egy kábelrel kellett összekötni, holott sokkal célszerűbb e kettőt egybeépíteni.

Valóban, a mai képmagnók és kamerák kicsik és könnyűek, értelmetlen tehát külön gyártani azokat, hiszen használatuk során száz esetből kilencvenkilencben együtt kell hogy működjenek. A Sony és a JVC japán elektronikai vállalat konstruktorjai, okulva a fenti következtetésből, megszüntették a hordozható amatőr képmagnók és kamerák gyártását: mostantól csak kamkordereket gyártanak. Igaz, készülnek még olyan kamerák, amelyek kis stúdiókat szolgálnak ki és azok videorendszerben hivatottak dolgozni. Ezek általában kívülről, egy másik videófelvételhez szinkronizotók (genlock) és komolyabb, 8–14-szeres varioobjektívvé vannak felszerelve – hogy csak a legfontosabb jellemzőiket említsük.

De térjünk vissza a kamkorderekhez, megjegyezve a nyolcmilliméteres, félvezetőes képzékelővel felszerelt típusokhoz. Úgy tűnik ugyanis, hogy ezek a jövő. Előjáróban foglaljuk össze a nyolcmilliméteres formátum és a félvezetőes képtárolókat legfontosabb tulajdonságait.

A video nyolcas formátum kifejlesztésének egyik lényeges célkitűzése volt a méretek csökkentése, mégpedig mind a hordozó (videokazetta) mind a képmagnó tekintetében. A kazetta hozzátétőleg akkora, mint egy kompakt hangkazetta. A képmagnó fejdobátmérőjét 40 milliméterre csökkentették és ezzel megvetették a képmagnó méretekcsökkentésének alapját is. A videoszalag haladási sebessége a képmagnóban 20 mm/s, ami valamivel kevesebb, mint a VHS készülékek esetében (23,4 mm/s). A videófelvétel fordul-

száma nem változtatható tetszés szerint, mert ez adja a lejátszáskor a tévék (monitorok) számára a képváltási frekvenciát. Az NTSC rendszerben ez 60 Hz, nálunk, a PAL rendszerben és a SECAM szerint 50 Hz. Mivel két videófelvétel a fejdobban, s egymással éppen szemben, a fejdob fordulatának 30-nak, illetve 25-nek kell lennie másodpercenként. A szalag hosszanti mozgásából és a fejdob fordulatának, valamint a fejdobátmérőből adódó kerületi sebességből következik a fej és a szalag közti relatív sebesség, amely a mágneses képrögzítés egyik legfontosabb paramétere. A rögzíthető legnagyobb frekvenciát – ami döntően meghatározza a képmínőséget a felbontáson keresztül – ugyanis három dolog adja: az említett fej-szalag sebesség, a videófelvétel részesselése és a szalag mágneses részecskéinek szemcsefinomsága és egyenletes eloszlása. A videófelvétel részmérete nem lehet sokkal kevesebb, mint egy mikron, mert azon túl, hogy nehéz kézzel tartani a rés geometriai kialakításának pontosságát, a rögzítés hatásfoka: kisebb lesz a szalagra felírt mágneses tér, ami azt eredményezi, hogy visszajátszáskor a fej érzékelőképe romlik, ugyanis a kisebb fel könnyebben elveszik a mindenkor megjelölt szalagzajban. Ezen ugyan egy rendszertechnikai trükkrel lehet valamiképp segíteni, de az igazi megoldást a digitális rögzítés adja majd.

Arról van szó, hogy a szalagra történő felírás előtt különválasztják a világosságjelét (fekete-fehér videójelet) a színjelét. A világosságjel frekvenci modulációval rögzítik a szalagon, ami jó jel-zaj viszonyt tesz lehetővé – és ez a lényeg, mert a szem felbontóképessége sokkal nagyobb fekete-fehér jelek, mint színes ábrák esetén. A színjeleket sokkal szerényebb körülmények között (értsd: sokkal rosszabb minőségben, kisebb felbontással, szebb frekvenciasávban) lehet átvenni, mert a szem nem nagyon érzékel a

színfoltok kevésbé jó bontását. Így hát a színjel spektrumát áthelyezik 1 MHz frekvencia alá és ebben a tartományban rögzítik, meghozza amplitúdómodulációval. Mivel a világossággal frekvenci modulációval rögzített tartománya 3–5 MHz a színjel felett, ezt a rendszert Colour Under (szín alul) néven szokták emlegetni. Így történt eddig minden mágneses képrögzítés, a különbség csupán az, hogy mások a modulációs rendszer paraméterei a U-matic, a Betamax, a VHS és a V8 esetében. Utóbb a videojelek rendszertől független, ködolatlan alapsávi formából kiinduló rögzítésével fejlesztették ki rendszereket (pl. a Betacam), de ez egyelőre csak a professzionális videotechnikát érinti. Reméljük, nincs messze az „igazi”, digitális rögzítés megjelenése az otthoni képmagnókban. A képlemezjátszóknak ez a premier már megtörtént, bár ez nem mágneses elven dolgozik, hanem a lézertechnikát hívja segítségül.

A mellékelt táblázat összefoglalja az amatőr és félprofi terület szempontjából fontos képmagnórendszerek legfontosabb adatait. Láthatjuk ebből, hogy a fej-szalag relatív sebesség a V8-nál kb. 3 m/s. Joggal merül fel az olvasóban a kérdés, hogyan lehet jobb a V8 képmínősége, mint a VHS rendszeré, ha – nagyjából azonos fejtér-szélesség mellett – a relatív sebesség kisebb? A választ a harmadik paraméter adja: a V8 rendszerekhez különlegesen finomszemcsés videoszalagokat használnak. Ezért olyan drága a V8 rendszerű kazetta.

A jobb szalaghasználat érdekében bevették a felezett sebességű üzemmódot, amely megduplázza a játékidőt anélkül, hogy a felvett kép minőségén sokat rontana. Ugyanis ha jól megmondoljuk, a szalag hosszanti mozgásának lelassítása a fej-szalag relatív sebességet gyakorlatilag nem sokként, hiszen az nagyrészt a fej forgási sebességéből adódik, amely szigorúan állandó. A probléma csak az, hogy a felírt ferde sávok amúgy is csekély, mindössze 34 mikronos szélességgel a felére csökken. Így a sávon tartás (tracking) problémát megold. A szalagvezető mechanizmus és a képmagnó szervorendszerének igen precíz kialakításával azonban úrrá lehetünk ezeken a nehézségeken – a Sonynak legálábbis sikerült. A videófejeknek persze olyan keskenyeknek kell lenniük, hogy a felezett sebességű, keskeny sávokra pontosan illeszkedjenek. Emiatt néha külön fejekeket építenek be ezen üzemmód számára.

Itt jegyezzük meg, hogy a másolás során főleg a színjel minősége romlik. Ezért van az, hogy a szín lecsavarásával (kikapcsolásával) a monitoron a rossz kópia fekete-fehérben még nézhető, mert megszűnik a színjel és a színes villódzás és némileg javul a kép élessége.

Minden rendszer használhatóságának egyik próbája az, hogy milyen háttértámoga-

AZ AMATŐR FELHASZNÁLÁSBAN ELTERJEDT KÉPMAGNÓFORMÁTUMOK LEGFONTOSABB JELLEMZŐI

	U-matic	Betamax	VHS	VHS-C	8 mm
Szalagszélesség	3/4" (19 mm)	1/2" (12,5 mm)	1/2"	1/2"	8 mm
A kazetta mérete (mm)	221 x 140 x 32	156 x 96 x 25	188 x 104 x 25	92 x 59 x 23	95 x 62,5 x 15
Maximális játékidő (perc)	60 (20)	195	240	30	120
Szalagsebesség (cm/s)	9,5	1,873	2,339	2,339	2
Fej-szalag relatív sebesség (m/s)	8,54	5,83	4,83	4,83	3,12
A fejdob átmérője (mm)	110	74,5	62	49	34,4
A video nyomvonal szélessége (µm)	85	32,8	49	49	34,4
A videófelvétel dőlésszöge (fok)	0	7	6	6	10
FM löket (MHz)	3,8–5,4	3,8–5,2	3,8–4,8	3,8–4,8	4,2–5,4
Vízszintes felbontás (sor)	300	270	250	250	300
Képi jel/zaj viszony (dB)	45	42	40	40	40
Edítési lehetőség (PAL rendszerben)	van	nincs	van	van	van
A hordozható gép mérete (mm)	258 x 117 x 338	215 x 80 x 325	210 x 70 x 270	180 x 75 x 215	126 x 191 x 350
A hordozható gép súlya (kg)	5,5	4,3	2,5	1,5	2,6
A hordozható gép ára (S)	4000	850	600		kamerával
Szalagköltség (Ft/perc)	80	4	3	50	20
				újdonság	újdonság

trend?

Amit a CCD-ről tudni kell

tás van mögötte. Ez a videorendszereknél a következőket jelenti:

a) Teljes a jelfeldolgozó lánc egészen a végtermék előállításáig. A végtermék a videoműsor, amivel pedig elő lehet állítani, az a megfelelő szerkesztő (editáló) képmagnó. Sajnos a V 8 részére eddig egyetlen gyártó sem készített editálógépet, így a V-8-on felvett videoanyagokat valamely más rendszerben kell szerkeszteni. A Sony a saját rendszereit ajánlja erre: a U-matic vagy a Betamax formátumot.

b) Számos kiegészítő eszköz, adapter, előtét, rátét, tok és átvívány kínálja magát a kérdéses feladat lehető legköltségtesebb és legkönnyebb elvégzése érdekében. E téren nincs is hiány, csak egyetlen olyan szerkesztő távvezérlő, amely a V 8 és a VHS közötti váltást lehetővé teszi.

c) Kazettaellátás. A kazetta beszerzése nem szabad hogy gondot jelentsen. E téren a V 8 nem feddhetetlen, mivel a hozzá való kazetták igen drágák. Ez emberben persze felmerül a gondolat, hogy az igen olcsó V 8 rendszerű készülékek veszteségét a kazetták árának nyereségéből kívánják némileg kompenzálni – ami nem is rossz üzleti fogás...

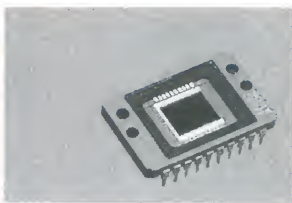
A műsoroskazetta-ellátás sem hagyható figyelmen kívül. E téren a V 8 eleve hátrányban van, ugyanis rövidebb a kazetták műsorideje (30, 60 és 90 perc, illetve feleazt sebességnél az előbbieket duplája), ami bizonyos mértékig megnehezíti a hosszabb műsorok felvételét. Ennek ellenére a legnagyobb külföldi műsor-kölcsönzők meglehetősen bő kínálatát rendelkeznek a V 8 formátumú bók.

Az egymás közti kicserélése a készülék-tulajdonosok közt ugyancsak fontos motívum lehet a készülékvásárlásánál. Kétségtelen, hogy a V 8-on sokkal kevesebb anyag forog közköze, mint a VHS kazettákon.

A másolathosság igen lényeges, mert a műsorokhoz jutás egyik fő forrása a saját másolatok készítése.

d) A megbízhatóság terén a korábbi rendszerek elkenyéztek bennünket, ma már nem élne meg olyan készülék, amelyet állandóan javíthatni kellene és a legfontosabb helyzetekben hagyna cserben bennünket. Aprópót, szerviz: míg a régebbi képmagnók és kamerák egy csavarhúzó és forrasztópáka segítségével a legtöbb esetben viszonylag könnyen javíthatók voltak, a mai videoeszközökhöz speciális szerszámok kellene, a szakértelemről nem is beszélve.

Kezelhetőség, súly, méretek: e tekintetben a V 8 verhetetlen, s talán ebben van elterjedésének legfőbb oka. Az automatikus áramkörök megszabadítottak bennünket a körülményes manuális beállításoktól. Némely túlzással csak arra kell ügyelni, hogy az akku fel legyen töltve és szalag legyen a készülékben, a többi – egy gombnyomás dolga. Ezt a szintet a fényképezés száz év alatt érte el!

A korszerű félvezetőtípus többféle félvezető integrált technológián alapuló képrzékelőt is kifejlesztett az utóbbi években. Fontos tudni, hogy ezek fizikai működési alapjukat tekintve nem különböznek a képfelvétel csövektől: ezekben is a beeső fény hatására felhalmozódó töltések kisütése nyomán jön létre az elektromos jel. A különbség a módszerben van, ahogy ezeket a töltéseket hasznos jellé alakítják át. A képfelvétel csövekben alkalmazott elektronsgaras letapogatás helyett itt memória és léptető áramkörök végzik el ezt a feladatot.

A fentiekből következik, hogy a színes kép előállításra ugyanúgy a három alapszínre való bontással történik, mint a csöves kamerákban – tehát vagy három képrzékelőt kell alkalmazni, vagy az egycsöves kamerából ismert piros-kék-zöld elemi függőleges szalagokból álló csíkszűrőt kell a képrzékelő felület elé helyezni. Az egycsöves videokamerák felbontását meghatározza a letapogatás elektronsgar átmérője és a csíkszűrő finomsága. A félvezető képrzékelőnél ugyanez a helyzet, csak hogy itt az elektronsgar átmérőjének helyébe az elemi fotodiódák mérete lép. Ez utóbbit legjobban az elemi érzékelők (pixel) számával jellemezhetjük, mivel a felület mérete, amelyen elhelyezkednek, szabványos: 2/3 hüvelyk kaptatójú, vagyis kb. 10 x 13,6 mm. Az első ilyen méretű képrzékelők felületén kb. 200 ezer pixel volt integrálva – mára ez a szám több mint kétszeresére nőtt. De ne feledjük: a felbontás nemcsak ettől, hanem – egy darab érzékelővel épített kameránál – az érzékelő elé helyezett elemi csíkszűrő finomságától is függ. Így végeredményben a pixelek száma önmagában semmit sem mond a felbontás finomságáról.

Bár azt mondtuk, hogy a félvezető képrzékelő működése – fizikai alapjait tekintve – azonos a képfelvétel csövével, ahhoz képest számos előnnyel rendelkezik. Amit az alábbiakban elmondunk, az a CCD (Charge Coupled Device) rendszerű káptalálókra vonatkozik. Mellestleg ebből is többféle van, de ezek részletes ismertetése meghaladja kereteinket.

Nincs képletletetés (húzás). Ez annak az eredménye, hogy a fény hatására kialakult

töltésképet a digitális áramkörök sokkal precízebben alakítják át elektromos jelekké, mint a félvezetőcsövekben az elektronsugár. A képletletetés drasztikus csökkenése miatt a gyors mozgások is élesen kirajzolódnak a videoképen, az állóképek pedig sokkal tisztábbak, ami nagyban javítja a mozgáselemzés lehetőségét.

Nincs beégés. A hagyományos, félvezetőcsövel működő kamerának ez volt a legnagyobb veszélye, ami gyakran idő előtt teljesen törökrete a félvezetőcsövet vagy legalábbis jelentősen csökkentette annak érzékenységét.

Nagyon az érzékenység. A korszerű videokamerák az átlagos világítási viszonyok között már elfogadható videoképet adnak, ami a legtöbb esetben nélkülözhetővé teszi a helyszín külön megvilágítását.

Jobb a jel-zaj viszony. A tökéletesebb jelfeldolgozás miatt tisztább, zajmentesebb képeket kapunk. Arról azonban ne feledkezzünk el, hogy rosszabb világítási körülmények között az automatika megneveli az erősítést azért, hogy a kamera kimenőjele elegendő legyen a képmagnó számára. Ilyenkor megnő a zaj, vagyis erősen leromlik a jel-zaj viszony. A katalógusok által megadott jel-zaj viszony értékei mindig optimális, jól kiilágitott felvételi körülményekre vonatkoznak!

Kütnő a dinamikus felbontás. A hagyományos felépítésű kameráknál ez annyira rossz, hogy adatait meg sem szokás adni. Mivel a CCD-nek nincs húzása, sokkal jobb a mozgó jelenetek esetén értelmezhető felbontás (l. az előző pontot).

A CCD elvisel minden hagyományos fénytörést, ami a videotechnikában előfordul, anélkül, hogy tökremerne. Ez egyaránt előny a profi és az amatőr technikában. Mindazonáltal nem illik a tűz napba nézni vele és hasonló módon provokálni a CCD-t. Ha ilyesmit nem művelünk vele, élet-tartama gyakorlatilag végtelen.

Nincsenek rá hatással a mágneses terek. (Nincs a kamerában elektronsugárter elterítő mágneses tér.)

Az objektív léképezéshibái jelentik az összes geometriai torzítást, mivel letapogatási torzítás nincs, hiszen az egyes elemi képrzékelők a gyártás során abszolút pontosan a helyükre kerülnek.

Mechanikaiilag sokkal ellenállóbb, mint a félvezetőcső, amely egy üvegből készült vákuumos szerkezet.

Gyártása nagy szárlában sokkal egyszerűbb, mint a félvezetőcső, így ára várhatóan erősen csökken. Ugyanakkor minőségese a tömeggyártás precíz technológiája miatt javul.

Mérete, súlya igen kicsi, így miniatűr videokamerákat lehet a segítségével építeni. Már ma is az a helyzet, hogy a kamerák méretét és súlyát elsősorban az objektív határozza meg!

A trükk-kordertől a

Cikkünk kamkorderei a Sony új irányvonalát jelölik ki a kommersz videotechnikában. Burkolat beismertése az annak, hogy a nagy reményekkel kecsegtető Betamax nem lesz egyeduralgó, sőt ki fog szorulni a használatból. A V 8 fő erenye a kis méret, amely a kommersz elektronikában az egyik legfontosabb követelmény. Ez önmagában azonban nem döntő: ehhez társul a V 8 kitűnő (hifi) hangminősége, amely a Betamax egyik gyenge pontja – igaz, a hifi forgó hangfejekkel szerkesztett újabb Betamax képmágnak nem szenvednek ettől a hiányosságtól.

Tovább erősíti a V 8 pozícióját az, hogy több mint száz gyártó megállapodott a V 8 bevezetésében. Ebből eddig kevesen léptek a tényleges gyártók sorába, inkább a licenccet adják át egymásnak. Egy-egy új konstrukció kifejlesztése ugyanis hatalmas összeg, másrészt a V 8 eladhatósága nem kis probléma, mert a VHS formátumból a piac az utóbbi időben meglehetősen teletöltött vált. A kamkorderek terén a legnagyobb a V 8 esélye, mert a VHS vagy a Beta kasszeta túl nagy. A VHS-C formátumú kamkorderek legutóbbi nagy offenzívája a V 8 terjedésének megállítására irányult, úgy tűnik, nem nagy sikerrel. Minden jel arra mutat, hogy a V 8 szilárdan megvetette a lábát és széles körben való elterjedése csak idő kérdése.

Ezek után nézzük a Sony újabb csodáit. A család tagjai a következők: CCD-V 90 E, CCD-V 50 E, CCD-V 30 E, CCD-M 8 E, CCD-V 100 E, az utóbbit 1987. augusztusi számunkban mutattuk be. Az első két készülékről részletes ismertetést talál a kedves olvasó a nyugat-berlini világkiállításról szóló írásunkban, így azokról itt csak annyit jegyzünk meg, hogy a CCD-V 90 E jelű kamkorderben új, nagy felbontású CCD-t alkalmaztak: az eddigi 290 ezer elemi képezőkéző (pixel) helyett 440 ezer db található az új típusban! Tökéletesítették a színes csíksűrűsítést is, miáltal megnőtt a felbontás, és ugyanakkor javult a kamera érzékenysége (7 lux). A másik lényeges újítás a változ-

tatható kiolvasási sebesség, amely mintegy az expozíciós idő (zárssebesség) változtatásának felel meg. Ezt a CCD sajátos működési elve teszi lehetővé. A CCD-V 90 E 1/50, 1/120, 1/500, 1/1000 valamint 1/2000 másodperc expozíciós időket tud felvenni, ami hatatlanul megjavítja a gyors mozgások precíz, hűzásmentes leképezését.

A CCD-V 50 E azzal lepi meg a kedves felhasználót, hogy képes egy videoképet durva bontásban tárolni és ez bármikor hozzáférhető egy élő képhez. Annak a törekvésnek a példája ez, hogy az amatőr videoeszközök minél inkább önmagukban is alkalmasak tegyék egyszerű képkeverési, trükk- és egyéb műsorgyártási funkciókra, hiszen az amatőrnek a legtrükkesebb esetben van módja utómunkálati stúdióban elkészíteni videoanyagait.

A CCD-V 30 E tulajdonképpen egy egyszerű nyolcmilliméteres kamkorder: objektívje 12–30 mm között változtatható fókusz-távolságú varioobjektív, amelynek makroállása minimálisan 9 cm távolságú beállítást tesz lehetővé. Ez persze kevesebb, mint ami a szokásos (hatszoros vario, 1–2 cm-es makroállás), de ennek a készüléknek az erenye nem is ebben van. A forgó törlőfej, amely kifogástalanul illeszti az egymás utáni snitteket, a hifi hangfelvétel és a felezett sebességű üzemmód, az autofókusz (kikapcsolható), az automatikus féhéregyensúly-beállítás és mindemellett a 12 lux minimális megvilágításhoz szükséges – ezek együttesen teszik vonzóvá ezt a készüléket. A 3/4 hüvelykes kereső is azt sugallja, amit a fentiek: ezt a készüléket a nem egészen kezdő, de nem gyakorlott videósok kezébe szánták. A gépnek van audio és video kimenete (mindkettő phono csatlakozó), ez

és az asztali gépekhez hasonló szalagfuttatási lehetőségei kiválóan alkalmasak teszik másoláshoz bejátszó gépként való használatra. Az RF-adapter külön tartozékként kapható a készülékhez.

CCD-M 8 E névre hallgat az a kamkorder, amely ez ideig a legkisebb ilyen készülék a világon. (Elődjét már megemlítettük 1986. májusi számunkban.) A teljesen laikus használatok számára készült. Nem is extra szolgáltatásaival akar kitűnni, hanem inkább árával: ez a készülék kb. ezer márkába kerül az NSZK-ban! Összehasonlításképpen, hogy egy jobb asztali képmágnó 1500–2000 márkába kerül. Ez a gép tehát igen olcsónak számít, ami azt mutatja, hogy a Sony mindent megtesz, hogy a nyolcmilliméteres formátumú géppel elhódítsa a piacot a VHS-től egy-két éven belül – ami nem lehetetlen, de addig még sok víznek kell lefolynia a Rajnán és a VHS gyártók sem ténlegnek. És furcsamód egyik sem siet a V 8 típusú készülékeivel a piacra. Egyelőre a VHS a biztos üzlet.

Nos, ez a pici kamkorder fogantyúval együtt kb. 11 × 11 × 21 cm – mert úgy fogantyú nélkül egy aktatáskát sem lehet megfogni.

A dologhoz tartozik, hogy azért más fontos szerepe is

van: benne foglal helyet az akkumulátor. Ezzel és a kazettával együtt a készülék súlya 1,37 kg. Fogyasztása mindössze 5,2 W és így egy órával tovább képes táplálni a gépet felvétel üzemmódban. Felezett sebességgel is használható, ilyenkor egy 90 perces videokazettára háromórás felvételt tudunk készíteni. A bekapcsolás úgy történik, hogy félretoljuk az objektív védő fedelet. Utána a külső-belső választókapcsolóval beállítjuk a féhéregyensúlyt, az objektív három állása közül kiválasztjuk a megfelelőt és már kezdődhet is a felvétel.

Az ember elgondolkodik azon, hogy miért nem bízták teljesen az automatikus áramkörökre a féhéregyensúly beállítását is, ahogy pl. a JVC-SABA kis kameráin, hiszen ezzel a leggyakoribb hibát küszöbölhették volna ki: azt, hogy elfelejtjük a kapcsolót megfelelő állásba hozni és így az egész felvett anyag színhibás lesz. Ez pedig csak meglehetősen nehezen korrigálható. Az a sanda gondolatunk támadt, hogy egyszerűen egy régi konst-

CCD-V 30 E

vizesnyolcasig

CCD-M 8 E

rukció „átöltöztetéséről” van szó, ami a fejlesztés legolcsóbb módja. Mert a kereső szintűgy optikai, mint régen; ez a gép sem tud visszajátszani – valószínű tehát, hogy a mechanika is a régi. Új azonban a CCD típusa és ez erőteljes javulást eredményez önmagában is a képminőség tekintetében anélkül, hogy a konstrukción lényegesen változtatni kellene. Az itt alkalmazott CCD 290 ezer képelemből áll.

A kamera fényérzékenysége (minimális megvilágítási igény) 25 lux. (Ne feledjük azonban, hogy a szóban forgó kamkorderek részére ajánlott optimális megvilágítás 300 lux felett van!) Ez megint egy kompromisszumra derít fényt. Ha ugyanis a méreteket és a súlyt csökkenteni kívánjuk, nem lehet nagyméretű, tehát nagy fényerejű objektívet alkalmazni és így végeredményben csökken az érzékelőre jutó hasznos fény mennyiség. És mivel ez szériában gyártott, szabványos méretű felület, kisebb lesz rajta a fénysűrűség és így kisebb a kapott hasznos jel.

Mivel a készülék nem tud visszajátszani és visszacsévélni sem, ajánlanak hozzá egy csévéelőegységet, amely törlésre is alkalmas. A szokásos tartozékokon túl – akku, töltő, adapterkábel gépkocsikhoz, hálózati adapter, előtéttek, állványok – feltűntek a víz alatti felvételeket lehetővé tevő szerkezetek. Ezek közül legfontosabb az MPK-M 8 típusú vízhatlan, nyomásálló tok, amely 40 m mélységig védi meg a készüléket a víztől. Ebbe be van építve egy vízálló mikrofon. Gondoltak a víz alatti világitásra is. E célra egy 50 W teljesítményű lámpát ajánlanak, amely a hozzá tartozó akkuról 30 percig világít (a lámpa típusa HVL-80 D, az akku jele NP-3000). Van egy egyszerűbb, SPK-M 8 típusú tok, amely csak 2 m mélységig nem ázik be.

MPK-M 8

HLV-80 D

SPK-M 8

NP-3000

Videoberendezések javítása,
áthangolása, színes televíziók
áthangolása, valamint Hi-Fi
berendezések áthangolása és
javítása.

VIII., József krt. 38.
Tel.: 141-216.

Hazai és külföldi garanciális és
készpénzes fekete-fehér és színes
televíziók javítása,
videomagnetofonok áthangolása.

XV., Frankovics M. u. 57-63.
Tel.: 635-225

Nyugati készülékek szervíze:
Video- és Hi-Fi berendezések
javítása, áthangolása.
VI., Lenin krt. 94.
Tel.: 311-129

Szervizeink
CSÜTÖRTÖKÖN 20 ÓRÁIG
tartanak nyitva.

**Semmi kétség!
A Rávisz
a segítség!**

RÁVISZ

SZOLGÁLTATÓ
KISSZÖVETKEZET

KOMPLEX SZÁMÍTÁSTECHNIKAI SZOLGÁLTATÁS!

A Ferroglobus szervezési főosztálya nagy adatfeldolgozási hagyományokkal, jól képzett, nagy tapasztalatú munkatársakkal rendelkező számítóközpontja széles skálájú, komplex számítástechnikai szolgáltatásait ajánlja:

- kereskedelmi szakmai, készletgazdálkodási, pénzügyi, számviteli, bér- és munkaügyi stb. rendszerek szervezése, programozása és fejlesztése nagy kapacitású, modem ICL típusú számítógépen,
- mágneses adathordozóra történő adatelőkészítés - rögzítés,
- számítógépidő bérbeadás,
- tanácsadás.

**Ferroglobus
TEK Vállalat**

számítástechnikai
főosztály
Budapest VII.,
Vörösmarty u. 16.
Tel.: 427-338,
202-415

AZ ÉPÍTÉSÜGYI TÁJÉKOZTATÁSI KÖZPONT

Film- és Videostúdiója felajánlja szolgáltatásait!

VÁLLALJUK:

- reklám-, referencia-, propaganda-, oktató-, ismeretterjesztő filmek és VIDEO-filmek gyártását,
- meglévő filmek idegen nyelvű verzióinak készítését,
- 16 mm-es és 35 mm-es mozgófilmek VIDEO-kazettára való átírását, eredeti vagy idegen nyelvű hangosítását,
- VIDEO-filmek más rendszerű (VHS, U-MATIC) átmásolását, utólagos hangosítását,
- közel 600 építőipari témájú film kölcsönzését, vetítésszolgáltatás biztosítását a stúdió kamaravetítőjében, illetve a kért helyen,
- film- és videokatalógusunk megküldését.

Címünk:

ÉTK Film- és Videostúdió

Budapest, Radnóti M. u. 5-7.
1137

Filmgyártási tevékenységünkről a 498-497 és 496-976,
filmforgalmazási tevékenységünkről a 498-798 és 499-340
telefonszámokon adunk felvilágosítást.

HA AZ ÉTK SZOLGÁLTATA- SOKKAL KAPCSOLATBAN

- információra van szüksége,
- véleménye, javaslata van, hívjon bennünket!

ÉTK ÜGYFÉLSZOLGÁLAT: 423-422

TESZT

Kazetta- töréspróba

Teszt rovatunkban ismertettünk már videomagnókat, kamkorde-reket és színes televíziókat, azonban a videózás legszükségesebb kellékeiről, a kazettákról, eddig még nem beszéltünk részletesebben. Ezt a hiányságot szeretnénk most pótolni az NSZK-beli VIDEO című folyóirat közléseinek felhasználásával.

A tesztben 18 gyár 56-féle kazettatípusa szerepel. Szóljunk röviden az értékelési szempontokról. Elsőnek a drop-outról (világos-sötét vonalak megjelenése a képernyőn vagy kattogás a hangban), melynek értékelése elektronikus műszer segítségével történik, a hibák számának és nagyságának számlálása útján. Ebből a szempontból a legjobbaknak a Philips termékei bizonyultak – lehet, hogy a tesztlők egy kissé elfogultak voltak? – legrosszabbnak a Konica SHG szalagok minősültek, mert ezeknél már újkorukban is erős felületi karcolások voltak láthatók a mágnesrétegben, majd mikrosz-

FOTÓ: TEKNŐS MIKLÓS

kóppal, 100-szoros nagyításban láthatóvá vált, hogy az emulzió nincs optimálisan elkeverve, vagy a gyártáskor porszemcsékkel együtt ragasztották fel a mágnesponton.

Hifi hangfelvételek is meglehetősen zavaróak a drop-outok, ugyanis pattingó zajt okoznak – ezért ilyen célra ezek a szalagok alkalmatlanok. A drop-outok miatt szorult a TDK HDX Pro a második helyre, a Maxell RX Pro mögött.

A következő szempont a jel/zaj viszony világosság- és színjelénél. Minél magasabb a dB érték, annál jobb a szalag, hiszen 6 dB különbség 100 százalékos javulást vagy romlást jelenthet. Ezt tapasztalták egy átlagos minőségű referenciakazettához viszonyítva (ennek mibenlétét nem árulták el) a TDK HDX Pro és a Maxell RX Pro szalagok esetében. A legrosszabbnak a Goldstar SHG minőségű –2 dB-lel.

A labormérések kategóriájába tartozik az előbb említett jel/zaj viszony, azonban azt a kép osztályozásánál már értékeltük. A laborvizsgálatok természetesen még igen sok mechanikai és elektromos szalagjellemzőt tartalmaznak, amelyekkel azonban részletesen nem foglalkozunk, inkább visszatérünk a kép és a hang további minősítésére, a szubjektív nézés és hallgatás területére. A kazettákra tesztképeket és zenét (jelet) játszottak fel, így egy diakepet professzionális dialektopogatóról, színsávot, gradációs lépcsőt, fekete-fehér sávokat és tiszta vörös felületet. Ezekkel az ábrákkal jól láthatóvá váltak a különböző hibák,

mint a képzaj, a színzaj, az átmenetek élettensége vagy csipkészettsége stb. A hangrészvizsgálatához CD-játszóról egy vibráló zeneszámot és 1 kHz-es mérőhangot rögzítettek. A szalagok közötti különbségek igen jól érzékelhetők voltak, mert az öt hifi kazetta abszolút tiszta hangot adott vissza, a sereghajtó szalagoknál a zenei információban erős pattingós és zaj is hallható volt. A normál hang érzékelésénél nem lehet nagy minőségű követelményeket támasztani, itt a hibák inkább a szalagtovábbításra vezethetők vissza, mint futási ingadozásra. Ezek lennének a vizsgált jellemzők, azonban ismeretük birtokában a kazetták tulajdonságainak faggatása még korántsem ért véget, mert a legényegesebb csak most következik, a „nyúzás”, vagyis a tartóssági vizsgálat. A tartóssági vizsgálat során százzszor kell minden kazettának „végigszenvednie” az adott igénybevételi programot – miszerint visszacsévélsé, előcsévélsé, lejátszás, vissza, előre stb. Nyolc JVC magnó látta el hűséggel és derekasan, számmal napi ezt a szolgáltatást, számításokkal pedig vezérelve a ciklusokat és az igénybevétel hosszát. Futballdzők mondják, hogy a 90 perces meccs alatt lehet éveket is öregedni. Elmondható ugyanígy az agyonnyúzott öt tucat kazettára is, hiszen néhány nap alatt éveket öregedtek. A résztvevők nagy része zokszó nélkül

Helyezés	Tipus	Ár (DM)	Kép	Hifi hang	Mono hang	Drop-out	Labor	Mechanika	Minőség
STANDARD KAZETTÁK									
1.	Philips QG	11	2	1	2	1	1	1	nagyon jó
2.	Scotch EG plus	11	2	1	2	1	1	1	nagyon jó
3.	Agfa High-Color	12	2	1	2	2	1	1	nagyon jó
4.	Konica Super SR	10	3	1	2	1	2	1	jó
5.	TDK HS	11	3	1	2	1	2	1	jó
6.	Fuji HQ	11	2	1	3	2	3	2	jó
7.	BASF Chrd. EQ	13	3	1	2	2	2	2	jó
8.	Sony	12	2	1	3	2	2	2	jó
9.	Maxell EX	10	3	1	2	1	3	1	jó
10.	PDM Standard HG	10	3	2	3	3	1	2	jó
11.	Raks Techroma	9	3	1	3	2	3	1	jó
12.	SKC PGH	9	2	2	2	2	1	4	jó
13.	Hilitchi	11	3	1	2	1	3	3	jó
14.	JVC HR	11	3	2	3	1	3	3	jó
15.	Kodak	11	4	1	2	2	4	1	kielégítő
16.	Panasonic PS	10	3	2	2	2	4	2	kielégítő
17.	Goldstar	10	3	2	3	4	2	2	kielégítő

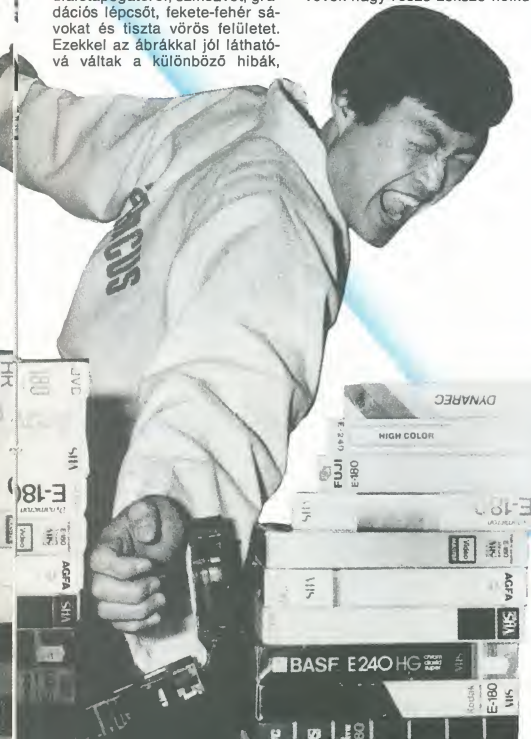
HIGH-GRADE KAZETTÁK

1.	Fuji SHG	13	1	1	3	1	0	1	nagyon jó
2.	TDK EHG	13	1	1	2	0	1	1	nagyon jó
3.	JVC SHG	19	1	1	2	2	1	1	nagyon jó
4.	Sony HG	15	1	1	3	1	1	1	nagyon jó
5.	BASF SHG	14	2	1	2	1	1	1	nagyon jó
6.	Agfa HG	15	2	1	2	2	1	1	nagyon jó
7.	Magna HG	9	2	1	2	1	1	1	nagyon jó
8.	Philips XHG	13	2	1	2	0	1	3	jó
9.	Maxell HGX	12	2	1	2	1	1	3	jó
10.	Panasonic SHG	14	2	1	2	1	2	2	jó
11.	Raks HG	11	3	1	2	2	2	1	jó
12.	Konica SHG	13	3	1	2	2	2	1	jó
13.	Kodak Eastman H28	3	1	2	2	3	1	1	jó
14.	SKC SHG	11	2	3	3	4	1	3	jó
15.	Goldstar HG	13	3	2	3	2	4	1	kielégítő

HI-FI ÉS PRO KAZETTÁK

1.	Maxell RX Pro	29	1	0	2	0	0	1	nagyon jó
2.	TDK HDX Pro	29	1	0	2	1	0	1	nagyon jó
3.	Fuji SXG Pro	27	1	1	2	2	0	1	nagyon jó
4.	Fuji SHG Hi-Fi	16	1	0	2	1	0	2	nagyon jó
5.	Scotch EXG Hi-Fi	15	1	0	3	1	1	2	nagyon jó
6.	Kodak Hi-Fi	15	1	1	2	1	1	1	nagyon jó
7.	TDK HD	19	1	0	2	0	0	3	nagyon jó
8.	Hilitchi HF	18	2	0	2	1	1	1	nagyon jó
9.	Sony UHG Hi-Fi	18	1	1	2	1	1	1	nagyon jó
10.	BASF SHG Hi-Fi	17	2	1	2	2	1	1	nagyon jó
11.	Maxell HGX Gold	17	2	1	2	1	1	1	nagyon jó
12.	Kodak XHG	14	2	1	2	1	1	1	nagyon jó
13.	Kodak Eastman Pro32	2	1	2	0	1	1	2	nagyon jó
14.	JVC Super Pro	23	1	1	2	1	0	3	nagyon jó
15.	Agfa HGX Hi-Fi	18	2	1	2	1	1	2	nagyon jó
16.	Philips EHG Hi-Fi	17	2	1	2	0	1	2	jó
17.	JVC SHF Hi-Fi	21	1	1	2	1	1	2	jó
18.	Scotch EXG Pro	20	1	1	2	1	1	3	jó
19.	Raks HG Hi-Fi	13	2	1	3	1	1	1	jó
20.	PDM SHG Hi-Fi	13	1	1	2	1	1	4	jó
21.	Konica Super Hi-Fi	20	2	1	3	1	2	2	jó
22.	Magna HGS	11	2	1	2	2	1	4	jó
23.	Panasonic SHF	16	2	1	2	1	2	3	jó
24.	Goldstar SHG Hi-Fi	15	3	2	3	1	4	4	kielégítő

A táblázatokban szereplő osztályzatok jelentése: 0 = kiváló, 1 = nagyon jó, 2 = jó, 3 = közepes, 4 = megfelelő.

Kráterek az emulzióban: a Konica SHG szalag mikroszkóp alatti felülete.

Karc: károsodás a PDM Standard szalagon párhuzamosan a szalag szélével 100-szoros nagyításban.

viselte a kínzást, ám némelyiknek túl sok volt a stressz. Nehányuknál még jobb is lett a kép, mert a drop-outok „okai” kellőképpen lecsiszolódtak. A járatásnál szerzett tapasztalatokról bővebben az egyes gyártók és termékek részletes ismertetése után beszélünk.

Az értékelések elvégezhetőségének érdekében a szalagokat Standard, High-Grade és Super-High-Grade (a HiFi és Pro kazettákkal együtt) osztályokba sorolták. A táblázaton belül az egyes jellemzőket osztályozták. A táblázat végén az összesített értékelésnél „nagyon jó” és „kielégítő” minősítést adnak. A belső osztályzatok nem azonos súlytal esnek latba, mert például a kazetta viselkedése az öregítés folyamán eleve az értékelés 25 százalékát adja. A három alapvető osztály három szalaginőségét takar, de a mérce minden esetben ugyanaz volt, tehát a Philips QG standard osztályú kazetta „nagyon jó” értékelése egyértelműen jobb, mint a Goldstar Super HG Hi-Fi „kielégítő” minősítése.

Most tehát beszéljünk az egyes gyártókról és kazettáikról.

AGFA

Az AGFA különböző osztályba sorolható szalagjainál megtalálhatók az alapvető különbségek. A cég belső versenyét kevés drop-out-jával, jó laborértékeivel a hifi kazetta nyerte. A HG és High-Color verseny szorosabb volt. Mindháromra érvényes, hogy nincs közülük kiugró, de mindegyik jó helyezést ért el. Így a High-Color a harmadik a Standard osztályban.

BASF

Két nagyon jó, egy jó – így test a BASF eredménye. Mindhárom indulója a közepmezőny első fe-

lében végzett. A gyártó azonban nem ünnepelhet, mert a hifi kazetta szereplése csaknem kudarcra végződött. Szerencséje, hogy két-két minta állt rendelkezésre és a második már jó volt, azonban egy hifi kazettától ez egyáltalán nem meggyőző viselkedés.

GOLDSTAR

Miért adjunk több pénzt egy High-Grade kazettáért, ha a Standard jobb? Ez a kérdés vetődik fel, ha a Goldstar-szalagok eredményeit megnézzük. Nem véletlen, hogy mindhárom kazettatípusa az utolsó helyen végzett.

FUJI

Ez a gyártó négy szalaggal képviseltette magát a népes mezőnyben HQ, SHG, SHG Hi-Fi és

SXG Pro. Szinte semmi bírálnivalót nem lehetett találni, s amint ezt az értékelés is mutatja, mind a négy típus a megfelelő mezőny első felében végzett, igen szép eredménnyel.

HITACHI

Nem feltűnő – sem pozitív, sem negatív értelemben. Két indulója, a Standard a középsőszálynál kicsit lejjebb, a HF kicsit feljebb végzett. Említésre méltó, hogy a HF hifi hang szempontjából igen jó volt, egyébként mindkét mintán tapasztalható volt szalaggyűrődés.

JVC

Három kazettájuk versenyzett, a legrosszabb jegyet a HR Standard szalag szerezte, a laborban mért színzaj-értékei miatt. A Super-High-Grade rászolgált

nevére, osztálya harmadik helyen végzett, de közel sem dicsekedhet ilyen jó eredménnyel a Super-Pro, mert mezőnyének közepe alá került.

KODAK

Részvételi csúcs: 5 kazettával. Az eredmény már közel sem ilyen szép, mert csak a hifi végzett az élmezőnyben. A Kodak Eastman Pro 32 márkás árval kevesebbet nyújt, mint a hifi 15-ért. Fél árért jobbat?

KONICA

A drop-out-számláló alig bírta a mérést, különösen a Super-High-Grade esetén, mert az egyik minta felületén végig széles karc húzódott. A kép jellemzői általában közepesek, nincs különbség a Super-Hi-Fi esetében sem. Az ára viszont mindkettőnek meglehetősen magas.

MAGNA

A HG kazettájuk „nagyon jó” minősítést kapott, főleg a laborértékek és a drop-out miatt, azonban ez csak a 7. helyre volt elég. Rosszabb a helyzet a HGS-nél, főleg drop-out szempontból, így osztályában csak ketten értek el rosszabb helyezést. Becsületükre legyen mondva, hogy mindkettő a saját osztályában a legolcsóbb: 9 és 11 DM.

MAXELL

A verseny éllóvasa a legmagasabb kategóriában az RX Pro, de közel sem dicsekedhetnek másik két indulójukkal, mert csak a középmezőny alatt végeztek.

PANASONIC

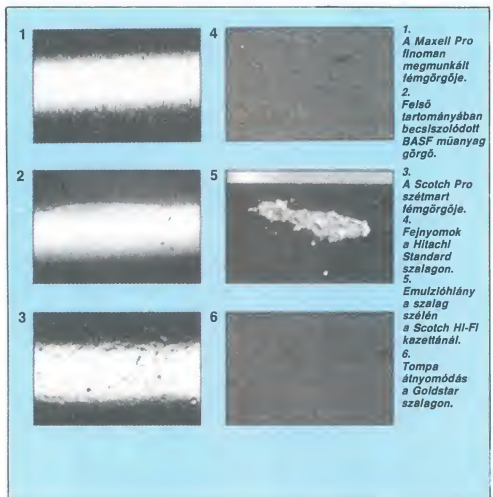
Felemás érzések: a drop-out-mérések szerint komoly gyártási problémák lehetnek, ezenkívül a háromból két szalagnál karcokat, gyűrődéseket, károsodott széleket észlelték. A PS típus a rossz világosság jel/zaj értékek csúszatták lejjebb a listán, amellyel, hogy a képmínősége is igen gyenge volt.

PDM

Jók a laborértékek, gyengébb a drop-out, jó a hifi hang, azonban a régi mondas, hogy „minden jó, ha a vége jó”, itt ellenkezőjébe fordult, mert a nyüzsgő próba anyira igénybe vette – különösen a hifi szalagot –, hogy a 6. helyről a 20.-ra zuhant vissza.

PHILIPS

Egy „nagyon jó”, két „jó” a mérleg állása. A érdekesség csak az, hogy minél magasabb

Mindkettő Polimer, bár az egyiket nem látjuk...

az osztály, annál gyengébb a helyezési szám. Tanulság: ha a Standard sorozat minősége állandó, érdemesebb azt venni, mint magasabb fokozatú társaikat.

RAKS

Ismeretlen név. Nem csoda, hiszen első ízben találkozunk török videokazettával. A minősítésük nem is olyan rossz, valamilyen középmezőny alatt végeztek.

SCOTCH

Egy második, egy ötödik és egy tizedik. Nem szép dolog, hogy a legrégibb szalag éri el a legslániabb eredményt és a Standard jobbnak minősül, mint az EXG Pro.

SKC

Ha nem volna drop-out, akkor az SKC PG a 4. helyezéssel büszkélkedhetne, azonban a strapát nem bírta, így a 12-re esett vissza. Az SKC sem in-

duláskor, sem befejezőskor nem mutatott biztató eredményt.

SONY

Semmi kiemelkedő, mindhárom induló közepes igényeket kielégítő. A laborértékelésnél azonban kiderült: a gyenge színjáértékei miatt nem kifejezetten másolásra ajánlható szalagok.

TDK

Bánatra a TDK-nak nem lehet oka, mert négy indulójából mindegyik saját mezőnyre első helyben végzett, sőt kettő második helyezésként. Ez az egyenletesen jó teljesítmény homogen, megbízható gyártásra enged következtetni.

Végül beszélünk kell egy olyan „gyártó” termékéről, amely a minősített szalagok sorában csak részben szerepel, mint MAGNA HG típus. Ez a gyártó pedig a hazai POLIMER, amely E-180-as és E-120-as hosszban szerel VHS kazettákat a MAGNA által gyártott és szállított anyagokból. Nem elírás! Csak összeszerelés folyik a POLIMER-nél, mert a szalag is, a kazettatest is, a töltőgép is MAGNA gyártmányú. Ha a tesztben szereplő szalagokat nézzük, a MAGNA HG nem szerepelt rosszul, mert a High-Grade osztály közepén, a 7. helyen végzett „nagyon jó” minősítéssel. Nem ilyen megnyugtató azonban, hogy a HGS típus osztálya végén, a 22. helyen végzett, főleg a kazettamechanika hibái miatt. A kazettatest azonos mindektől típusnál, tehát nem bízta, hogy hol jó, hol pedig gyenge. Sajnos az itthon összeszerelt kazetták még ma gubban hordják az itthoni szerelés technológiai-fegyelmi hiányosságait is. Persze csak az összeszerelés „hazai”, az ár már „nyugati”: a 180 perces 656, a 120 perces 498 forintba kerül.

Külön, egy kissé részletesebben érdemes foglalkozni a „nyüzsi próba” azaz a százsorí jartás tapasztalataival. Ez az igénybevétel többéves otthoni – tehát nem iparszerű – használatnak felel meg. Az első meglepetés akkor érte a tesztelőket, amikor kivették a kazettákat a magnókából: az egyikről az emulzió felkenődött a magnó fejére, másik kettőhárom nem lekeresződött vissza végállásig, mert megszorult vagy statikusan feloldódott. Ezek csak a nyílt hibák, ezek után következett nézési teszt, ahol még érdekesebb tapasztalatokat szereztek. Stúdiómonitoron darabról darabra megnevezve a szalagokat, az elváltozások láthatóvá váltak. A leggyakoribb hiba, hogy megnőtt a drop-out, melynek fő okai a keletkezett kis karcok és benyomódások a szalag felületén. Csak teszteképpen, hogy telítettségnél váltak láthatóvá víznyitások voltak a képen, amelyek alig sötétebbek a környezetüknél. Ezek oka a

szalag hátoldaláról történt tompa átnyomódás, ami nem a felületen okoz sérülést. Ez a hiba csak igen nehezen vehető észre. Sokkal jelentősebbek a felületi karcok, amelyek a képen jelentős vonalakban öltenek testet. Sérült szalagra vall még a sercegő, nyávogó hang (szalagszéli károsodások) és az erősen zajos, életlen kép. Végeredményben az 56 indulóból 29-en semmiféle fáradtsági jel nem mutatkozott, a többinél viszont annál inkább. A JVC Super Pro például első értékelés szerint a 4. helyen állt volna, de az igénybevétel után visszaesett a 14-re. A Maxell HD csaknem az elsőről zuhanat a 7-re.

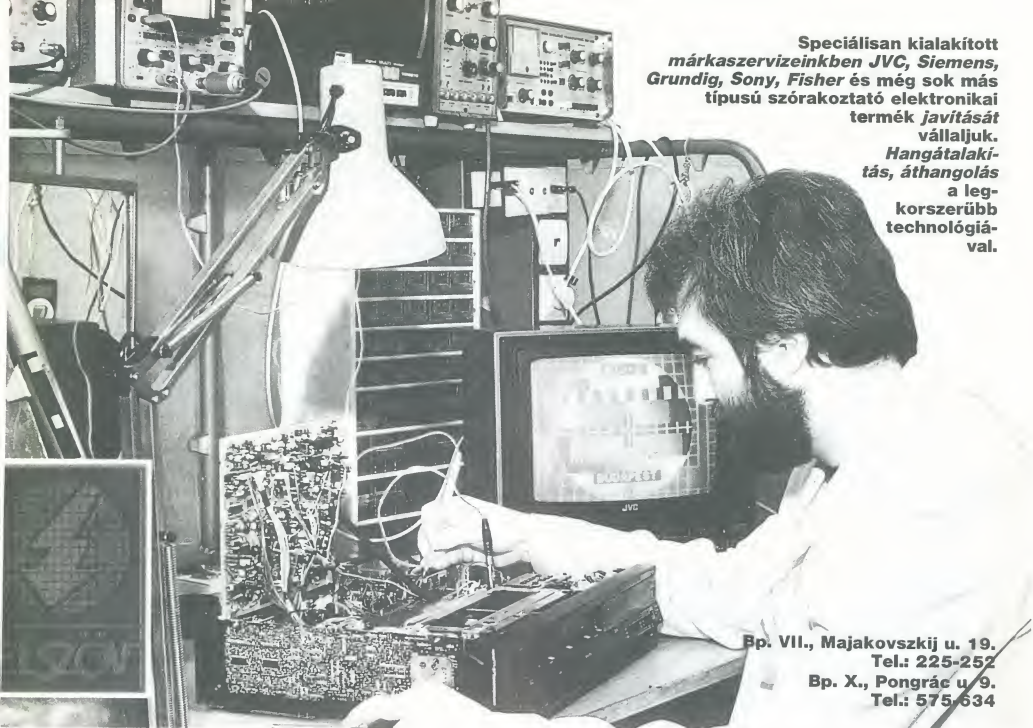
A szalagok felületét (első és hátsó oldal), és kazetták szalagvezető görögöit mikroszkóppal 50–100–200-szoros nagyításban vizsgálták. Ezek lefényképezett ábráit mutatják képeink.

A tapasztalatok alapján megállapítható, hogy igen kritikus pontja a kazettáknak a vezetőgörgő. Ezek vagy felpolírozott fémből vagy műanyagból készülnek. A fémek felületét teljesen sima, míg a műanyagoké szabad szemmel is láthatóan szabálytalan. Ez utóbbi egyenetlenségek azonban nem olyan döntőek, mint átnyomódások ugyan, de „tompák”, tehát a jel csak alig károsodik, míg a fém egyenetlenségei sokkal veszélyesebbek.

A szalagfutás nagy igénybevétel. A felvételen látszik, hogy a szalag a görögöt mennyire be tudja koptatni és ezek a benyomódások a szalagban és végül a képen is nyomokat hagynak. Természetesen a szalag letapoztatott felületével szemben is igen magasak a követelmények, mert a videofej szorosan, nagy erővel nyomódik hozzá és sebessége is nagy. A bemutatott Hitachi szalagon jól látszanak a fej nyomai. Tanulság, hogy hiába állítják elő a legkiválóbb szalaganyagot, ha azt egy filléres alkatrészt, a szalaggörögönkre teheti.

Összegezve megállapítható, hogy az igénybevételek során a legtöbb elváltozást a magasabb osztályba tartozó szalagok szenvedték el. A teljes vizsgálatra vonatkozóan elmondhatjuk, hogy az ár nem jelent semmit, mert a csúcscategória 11–32 márkás szalagjai közül nemegyszer az olcsóbbak érdemesek venni.

Reméljük, tesztünkkel nemcsak videósoknak nyújtunk segítségét a vásárlásban, hanem ahhoz is hozzájárulunk, hogy az országos kereskedelmi hálózatban előbb-utóbb csak jó minőségű kazettákat lássunk. Annál is inkább, mert a nevezetes ESC- és UHER-eset (minőségi reklamáció miatt kötelező visszavásárlás) elvileg többé nem fordulhat elő, ugyanis ez év áprilisa óta a videokazetták is KERMI-vizsgálati kötelezettség alá esnek.

Speciálisan kialakított
márkaszervizeinkben *JVC, Siemens,*
Grundig, Sony, Fisher és még sok más
típusú szórakoztató elektronikai
termék *javítását*
vállaljuk.
Hangátalki-
tás, áthangolás
a leg-
korszerűbb
technológiá-
val.

Bp. VII., Majakovszkij u. 19.
Tel.: 225-252
Bp. X., Pongrácz u. 9.
Tel.: 575-634

**A PANNÓNIA
FILMSTÚDIO
SZINKRON
STÚDIOJÁBÓL
ALAKULT**

MAGYAR SZINKRON ÉS VIDEO VÁLLALAT

**MAGAS MŰVÉSZI
ÉS TECHNIKAI
SZÍNVONALON**

VÁLLALJA:

- referencia-, reklám-, termékpropaganda-,
oktató-, dokumentum-,
film- és videoműsorok gyártását.

- helyszíni közvetítések lebonyolítását,
- 35 mm-es és 16 mm-es filmek átírását
- 1 coll Ampex, Sony U-matic, VHS és Betamax
rendszerben,
- 1 coll Ampex, U-matic, VHS editálást,
- sokszorosítást VHS PAL rendszerben,
- magyar és idegen nyelvű hangosítást,
- videoanyagok számítógépes feliratozását
magyar és idegen nyelven,
- film- és videotechnikai eszközök
kölcsonzését (kamerák, rekorderek,
monitorok stb.),
- videovetítő-kölcsonzést nagyobb
rendezvények, konferenciák, tanácskozások
részére,
- zártláncú hálózatok telepítését

**MAGYAR
SZINKRON ÉS VIDEO
VÁLLALAT**

**1021 Bp., Vörös Hadsereg útja 64.
Telefon: 164-840, 767-943**

Telefax: 226823

Postafiók: 58

Videomindenség Nyugat-Berlinben

(FUNKAUSSTELLUNG, 1987)

Kezdjük mindjárt a hiányságokkal. Amerikában már tavasszal bemutatja a JVC a Super VHS 400 soros bontású, a Sony pedig az 500 soros bontó ED-Beta rendszerét. Természetesen mindkét cég NTSC rendszerben (amerikai és japán tv-szabvány). A Pal-Secam (európai tv-szabványok) változatot nem voltak képesek fél év alatt elkészíteni. Csak 1988 közepére ígéri. Emlékeztetőül: ez a két új norma azért lenne nagy szenzáció, mert a házi rendszerek (VHS, Beta, Video 8), de még a félprofil U-matic rendszer is csak maximum 250 soros felbontású.

Könnyen elképzelhető, hogy mennyivel tisztább, részletgazdagabb képet nyújt a 400 soros Super VHS vagy az 500 soros bontó ED-Beta. Ez utóbbról személyesen is meggyőződhettem. A Sony nagyközönség elől elzárt területén a nagykereskedőknek készített bemutatón jártam egy NTSC ED-Beta magnót egy nagy felbontású monitoron. Olyan éles, tiszta és szingazdag képet láttam, amelyet azelőtt még soha.

De most már jönnek a szenzációk! Új médiumok

debütáltak ezen a kiállításon. A Sony, Philips, Pioneer, Hitachi bemutatták Combi CD-Video képlemezjátszójukat (1. ábra). Ez azért szenzáció, mert az összes lézertápolgatású lemezt képesek lejátszani: tehát a már ismert CD-lemezeket (max. 72 perc) is. Ezen felül a CD-V lemezt, amely 6 perc zenét képpel együtt + 20 perc zenét ad (ez a CD-lemezzel azonos méretű, tehát 12 cm, de nem ezüst, hanem arany színű korong). Látható volt a 20 cm-es képlemez, amely egy oldalán 20 perc képet ad, jó minőségű hanggal, és a 30 cm-es képlemez, amely egy-egy oldalán 1 óra műsort ad (kép + hang).

Természetesen mindegyik lézertelemez csúcsminőségű digitális hangot produkál (4–20 000 Hz, 98 decibels dinamikával!). A képlembontás 440 sor, ami szintén szenzáció. Ellenben csak 43 decibels jel/zaj/termék, ami átlagos adat házi képmagnóknál.

A másik újdonsága a kiállításnak a DAT – Digital Audio Tape – magnó volt (2. ábra). Ez a kompakt kazettánál lényegesen kisebb, 4 mm széles szalaggal futó forgófejes új csodamagnó a lézertelemez (CD) azonos minőségű hangot ad. Mivel digitális jeleket rögzít a szalagra, így a másolat az eredetivel azonos minőségű (amit eddig soha semmilyen magnóval nem lehetett produkálni). A felvétel időtartama 2 óra. A szalagsebesség 8,15 mm/sec. A relatív felírósebesség 3,13 m/sec.

A legjobb, ha minden adatot cm/sec-ban adunk meg, akkor könnyű összehasonlítani a különböző magnók adatait.

A kazettás magnók 4,75 cm/sec-mal, a régi szalagos magnetofonok 9,5 cm/sec-mal, a jobbak 19,5 cm/sec-mal játszották a szalagot. A stúdiomagnóknak 38 cm/

1. ábra.
Yamaha CD-Video
lemezjátszó, amely
az összes
lézertelemez képes
lejátszani

2. ábra. SONY Digital Audio
Tape (DAT) magnó.
Hangminőségét a profi
berendezések sem érik el

3. ábra.
SONY CCD-
V-90-es kamkorder

Videomindenség Nyugat-Berlinben

sec-os sebességgel fut a szalag. Ha tovább növeljük a sebességet, több mágnesezhető szemcsével találkozunk a fej, de a szalagot futtassuk gyorsan, hanem a magnófejet pörgessük meg, mivel a fényeg a szalag és a fej sebessége egymáshoz képest. Ezt nevezzük relatív sebességnek.

A DAT kazettás magnót a képmagnó unokájának nevezhetjük, mivel ebben is forgófejek vannak, és a lassan haladó szalagra ferde csíkokban írják fel a jeleket a forgófejek. A relatív sebesség 313 cm/sec, ami a kazettás magnó sebességének 66-szoros. Ezért hát nem lehet csodálkozni a kiváló adatokon.

A videokábitólírási természetesen nem hiányoztak az új kamkorderek sem. A Sony hozta a legnagyobb újdonságot, a CCD-V 90-es kamkorder (3. ábra). Ez a készülék Video 8-as kazettával műkö-

dik, tehát 90 vagy 180 perces képes egy kazettára felvenni (természetesen a 180 perces lassú játékközvetlen gyengébb képmínőségűt ad). A felvétel a kamerarésznek 440 ezer képpontos, felbontást tesz lehetővé, ami az eddigi legjobb eredmény. A legkisebb világítás, ahol már képet ad, 7 lux, ami szintén kiemelkedő. Van egy szolgáltatása, mivel gyorsan mozgó tárgyakat (autóverseny, robotbáns) képes 4 különböző fokozatban korrekten felvenni. Az már nem is meglepő, hogy inzertrágásra is képes (rég felvételbe törésmentesen új részletet ültethetünk be). Makrofelvételt is készíthetünk vele.

A Sony cég másik kis kamkordere, a CCD-V 50-es (4. ábra) egy digitális memóriát tartalmaz, amellyel képes megjegyezni egy képet (ez nyolc különböző színre változtatható), majd a felvételt közben el a tárolt képet bármikor lehívhatom, és ráülte-

hetem az éppen élő képre. Ennek fontos adatai: 290 ezer képpont, 13 lux.

A Panasonic a VHS-C formátumban egy átlag alatti képmínőségű, de mindentudó, jó formájú, 8 fejes újdonsággal jött ki, amelyben forgó törőfeje is van (5. ábra). Ez inzertrágásnál előnyös. A forgó törőfeje VHS, illetve VHS-C rendszerben nagy előrelépés. Az összes eddigi VHS, VHS-C és Beta készülékekben a felvételeknél – ha egymás után vettük fel – nem volt gond a töréssel. A szalag először az álló törőfeje előtt halad el, utána a fejdob körül megy, ahol az új információt kapja meg. A baj akkor van, ha a meglévő felvétel közepébe akarunk becsempészni egy új részletet. Ez lenne az inzertrágás. Erre ezek a képmagnók nem képesek, mivel a törőfeje és a fejdob között van egy-két cm törölt szalagrész, amire kilépőpálya már nem kerül új információ. Néhány készüléken egy cseles megoldással mégis lehet inzertrágást készíteni (Hitachi VT-7, JVC 725). Itt a törőfejet kikapcsolják, és a régi információt a forgófeje felülírja. Ennek a megoldásnak az a hátránya, hogy a felvétel zajos lesz, mivel a régi kép nem volt kitérő, és így nem homogén mágneses mezőre írjuk az új felvételt.

Ezért nagy jelentőségű a Panasonic MC-10-es kamkordere, ugyanis itt a fejdobba beépítették a törőfejet. Így ezzel már hibátlan inzertrágást lehet készíteni. A Video 8-as képmagnók mindegyikét forgó törőfejjel látták el, éppen ezért az utólagos bevágásnál hiba nélkül szerkesz-

hetünk képet velük. Nem véletlen tehát, hogy kamkorderek piaci részesedése néhány év alatt meghaladta a 60 százalékot.

A Blaupunkt cég kihozta a Video 8-as rendszerű CR-8010-es kamkorderét, amely, 10 lux érzékenységgel, ellenfény-kapcsolóval, nagy sebességű zárat, makróval tartalmaz (6. ábra). Mérete igen kicsi, súlya 1,45 kg, felvesz és lejátszik (vannak olyan kamkorderek, amelyek csak felvenni tudnak). Van videokimenete és kábeles távvezérlője, és inzertrágási is tud. Elődjé, a CR-8000 a legtöbb tesztben az első helyen végzett. A CR-8010-esen tovább javították a képbontást, gyorsabb az automata fókusz és jobb a fehéregyensúly. Apró szépség hibája ennek a készüléknek, hogy a Blaupunkt csak a nevet adta hozzá. Valójában a Panasonic gyártotta, de a saját nevével nem óhajtott kiadni, mivel a cég a VHS táborba tartozik, s így a Video 8 konkurense. Amikor a Blaupunkt szakemberét erről faggattam, ő azt a választ adta, hogy ez teljes mértékben a Blaupunkt által kifejlesztett és gyártott készülék. A készüléket forgatva rátaláltam a „Made in Japan” felíratra, s a Blaupunkt embe- re már nem bizonygatta az igazát... Ez a kis készülék hatszoros zoomot tartalmaz, jó esélye van a Sony CCD-V 90 mellett a „legjobb” címért versenyezni. Mindkettő ára 4 000 DM.

Nagy VHS-kazettával futó kamkorder a Panasonic mutatót be.

Ez az NV-M5-ös, ami nem rossz, de már nem újdonság

4. ábra. SONY CCD-V 50-es kamkorder memóriával

6. ábra. A Blaupunkt cég V 8-as rendszerű kiváló készüléke, CR-8010

Weltweiter Sponsor Olympische Spiele 1988

5. ábra. Panasonic MC 10, VHS-C kazettával üzemelő készülék

MC10

VHS-C MOVIE

8 VIDEO HEAD

FLYING EASE HEAD

AF PIEZO

HQ

(7. ábra). Ára 3500 DM. A VHS asztali magnóknál a digitális technika tört előre. Előnyei: kép a képen funkció, jobb minőségű állókép, stroboszkopikus másolás (azaz kevesebb veszteség a másolatban). A képmagnó tunerjébe betáplált adók képelt egyszerre képes a képernyőre küldeni a készülék. Különböző cégek más és más számú képre bontják fel a tv képernyőjét (8-12-16 részre). Mindegyik mezőben más adó képe jelenik meg (persze ezekből csak egy az élőkép, a többi álló). Így egy szempillantás alatt kiválaszthatom, hogy melyik adásra kapcsoljak, és nem kell az újságokat böngészni. Ennek azért van jelentősége, mert a műholdakról jövő téméred adást így könnyebb szelektálni.

Pár év alatt a műholdvétel nagyon előretört. A csarnokokban hatalmas antenna-rendszereket állítottak ki, a hozzá tartozó készülékekkel együtt. Újdonság, hogy majdnem minden cég elkészítette a parabolaükről forgató berendezést is, hogy ne kelljen kussokkal a tetőre mászkálni az

új irány beállítását végezt. Ezt most már lakásból irányíthatjuk. Igaz, hogy a kényelemnek nagy ára van. Az egész berendezés ára 4-6 ezer DM között van.

Újdonság még az ITT cég új Digivision televíziója, amely 50 Hz-ről 100 Hz-re duplázta a képfrekvenciát, s ezzel megszüntette a tv-készülék szemét fásztó villogását.

Tudjuk, hogy a mozgókép sok állókép, egymás után játszva, amelyben a jelenet fázisai – a szemünk tehetetlensége miatt – összeolvadnak folyamatos mozgássá. A határ kb. 18. képkocka másodpercenként, ekkor kezd harmonikusnak látszani a mozgás. Nálunk a tv-adás 25 képet ad másodpercenként, de két félképre bont egy képet – így 50 félkép váltakozik másodpercenként. Ellenben ez az 50 félkép még mindig szemrontó villogást okoz, ha folyamatosan is látjuk a mozgást. Rádásul a képernyő világos, a szoba sötét – általában. Így pár óra

alatt elfárad a szemünk. Ha legalább 60 Hz lenne a frekvencia, akkor már nem bántaná a szemet a vibrálás. Az ITT először az egyik félképet akarta megduplázni, így 75 Hz lett volna a képfrekvencia, de ezt csak bonyolultabb áramkörökkel tudta volna elérni. Egyszerűbb volt minden félképet megduplázni. Így 100 Hz-es képfrekvenciával túllőtt a célon, ám ez volt a járhatóbb út. Mivel a képetlertől tekercs így kétszer annyit dolgozik, jobban melegszik és nagyobb az áramfelvétele (ez a tekercs irányítja a pásztázó elektron-sugarat, amely a sorokat írja a képernyőre).

A televíziók világában a mikro és a makro is szerepet kapott. Sok cég kihozta a saját LCD képernyőt tartalmazó 5-8 cm képátlójú kis tévéjét. Képmínőségük nem volt lenyűgöző, ellenben egy Sokol rádió méretben kompletttétét összeállítani, video-bemenettel fehallgató-kimenettel, az már valami! Közülük a Panasonic és a Philips állította ki a legjobb felbontású készülékeket (8. ábra). A góliátok között a kisebbek 82 cm-es képátlójú tévék voltak. Még a Videoton is gyárt ilyen készüléket, 99 csatornás tunerrel, videobemenettel, hifi-sztereo hanggal – csak nem nekünk. Itt a vásáron látható volt!

A legnagyobbak, a Grundig és a Toshiba 95 cm-es diagonállal jöttek ki (9. ábra). A képtű – ösztön – nem tetszettek, kontrasztosabbnak tűntek.

Szomorú, hogy nagy előrelépés csak a lézer-etapogató készülékekénél (CD-V) és a digitális magnóknál (DAT) történt. Sajnálatos az is, hogy a két éve kapható Sony SL-HF-950-es Super Beta más is legjobb képmagnó. Kép- és hangminőségét két év alatt is csak egy-két készülék tudta megközelíteni. Egyik a JVC HR-D 755-ös. A másik a szintén Sony, de Video 8-as rendszerű EV-S 850-es. Ezek néhány hónapja vannak piacon. A digitális készülékek nem váltották be a hozzájuk fűzött nagy reményeket, de minőségben megközelítették a Super Betát, mint a JVC HR-D 530-as (10. ábra) és Panasonic NV-D 80-as. A digitális áramkörök tartalmazó video a képmínőséget nem javították meg. Amíg a vízszintes sorbontás egy videokészülékénél csak 250 sor, addig nincs jogosultsága a 95 cm-es televízióknak vagy a projektoroknak (kivétel) sem.

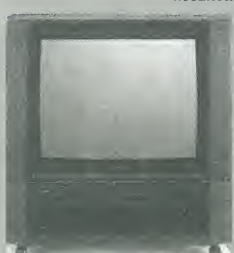
Továbbra is várjuk a Super VHS-t a JVC-től és az ED-Betát a Sonytól. Sokszor az az érzésem, hogy az USA, Japán és Európa között egy nagy fal húzódik. Nagyon sok készülék egy-két éves késéssel kerül Európába. Olyanok is vannak (például a Hitachi VT-9 HiFi Stereo, hordozható videokészülék), amelyek sohasem voltak kaphatók Európában, pedig Amerikában már több mint két éve létezik az NTSC változata.

Széll Péter

8. ábra. A Philips egy 7,5 cm-es képátlójú tv-t hozott a kiállításra

9. ábra. A Grundig 95 cm-es tv-t készített

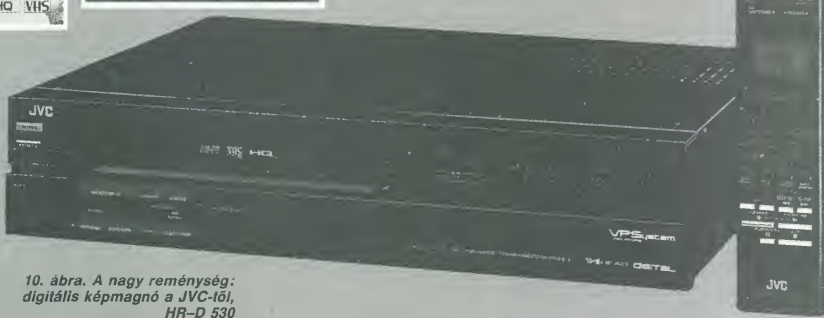

Panasonic
VHS-Kamerarecorder

NV-M5EG

M5

Mini-Magnorecorder mit
Auto-Still-Licht-Aufnahme
und Stillbildfunktion

10. ábra. A nagy reménység: digitális képmagnó a JVC-től, HR-D 530

A londoni belváros egyik jellegtelene, sokemeletes épületének ötödik emeletén harsogó zene fogadja a látogatót. Bár az épület többi részén is televíziós társaságok találhatók, ez a folyosó mégis kicsit különbözik a többitől. Mindegyik nagyméretű monitorok, hatalmas hangfalak állnak, s a képernyőkön a legfrissebb slágerlisták számai láthatók és hallhatók. Ez ugyanis az Európa-híres Sky Channel központja a londoni Foley Streeten.

1982-ben Brian Haynes, a Thames Television egyik producere elhatározta, hogy pár millió fontos alaptőkével megindítja a földrész első műholdról sugárzott televíziós adását, a Sky Channelt. A mai adatok és a statisztikák roppant tetszetősek. A legfrissebb kimutatások szerint 19 ország közel 10 millió otthonában, 26 millió tévénéző láthatja az „égi program” műsorait. A nálunk elsősorban könyv-nyűzenei műso-

rairól ismert adó öt évvel ezelőtt mindössze 20-25 lelkes fiatallemből állt, akik elhatározták, hogy egy „összeurópai” televíziós programadatot sugározhatnak majd az űrből. De már a következő évben rá kellett döbenniük, hogy a City bankárai által „összehordott” négymillió font épp csak az induláshoz elegendő. A hirdető, úgy tűnik, nem ismerték fel az új reklámhordozó jelentőségét, és nehezen haladtak a tárgyalások a különböző országok postai illetékeseivel, szakértőivel is. S ekkor jött a döntő változás. Az ausztrál sajtómágnás, Rupert Murdoch – aki négy világrész több száz újságjának, könyvkiadójának és tv-társaságának tulajdonosa – News International vállalatára révén – felvásárolta a

társaság részvényeit és egyben átalakította annak szerkezetét is. A stáb hónapok alatt 150 főre duzzadt, és mivel a sajtókirály meglátta ennek az új médiának a jelentőségét, legjobb szakembereit vezényelte a cég londoni központjába. Ma már szinte minden nyugat-európai országban fogható a Sky műsora kábeltelvíziós rendszereken keresztül. Londonon kívül irodái vannak Hollandiában, Belgiumban és Skandináviában is. Éves költségvetésük idén már eléri a 15 millió fontot, de még ez az ötödik év is valószínűleg veszteséggel zárul majd.

– Murdoch türelmes ember. Ha valamilyen fantáziát lát, kívárgja, amíg az igazán jövedelmező lesz! – kezdi beszélgetésünket Fiona Waters, a cég sajtófőnöke a hagyományos angol tea mel-

lett. – Természetesen részvényeseink minél előbb jó osztalékot szeretnének kapni, s erre valószínűleg a jövő évben már sor is kerül. Gondolom, tudja, hogy legfőbb bevételi forrásunk a reklám. Sajnos azonban, különböző országokban jelentős kötöttségek vannak, s ez fékezi reklámbevételünk növekedését is. A legkomolyabb gondok éppen a hárommillió előfizetővel rendelkező Hollandiában vannak, ahol különféle törvények tiltják meg egyes árucikkek reklámozását.

– Magyarországon a Sky neve egybefonódott a videoklipek, a pop-rock zene sugárzásával. Úgy hiszem, ebből jelentős bevételre lehetnek szert önök is.

Ár az űrből

SKY CHANNEL

Scientific
Atlanta
SKY
CHANNEL

THE LIFE AND TIMES OF GRIZZLY ADAMS

The heartwarming story of man living in harmony with nature, with Dan Haggerty as the reclusive fur trapper in the North American wilderness.

– Ez tévedés. Legnépszerűbb műsoraink ugyanis nem a zenei programok, de nem is a filmek vagy showműsorok, hanem meglepő módon a birkózás.

A legfrissebb kimutatást teszi elem, ami az idei nyár végén készült, s amelyben meglehetősen toronymagasan vezet a birkózásnak csúfolt pankráció. Második helyen a gyermekfilmek és a gyermekműsorok következnek, aztán a filmprogra-

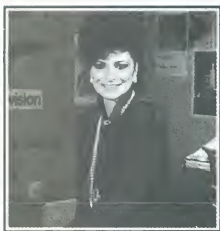

mok, s jól leszakadva következnek a pop- és rockzenei videoklipek.

– Műsoridőnk körülbelül harmadrészt tették ki eddig a popzenei műsorok, de ez az arány egyre csökken. Mi a videoklipekért, bármilyen furcsa is – hiszen egyértelmű, hogy ez a lemezgyártó cégek számára a legjobb reklám – fizetünk. Mégpedig nem is csekély összeget. Mivel lemezgyártó cégek egy videoforgalmazási szervezetbe tömörültek, még áralkura sincs sok lehetőségünk. Általában kétes időtartamra vásároljuk meg a videoklipek sugárzási jogát fix összegért. A könnyűzenei programok csökkenésének oka elsősorban az, hogy ez a réteg (a 14–18 év közötti fiatalok) nem jelentős, „tökeeres” vásárló. S ezért a hirdetések sem töltenek nálunk, hogy a rockzenei műsorokban helyezzük el reklámfilmjeiket.

– Ha jól tudom, műsoraik jelentős részét önk készítik, tehát így befolyásolni tudják költségvetésüket, sőt a programok adásából és vételéből plusz bevételre is szert tehetnek.

– Nap 18 órás programunkban jelentős részt képviselnek a filmek, a sportesemények, a komédiák, a

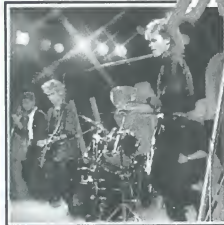
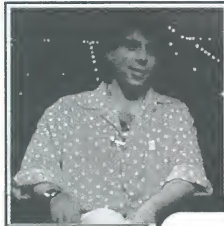

FT–FASHION TV

Reporter Jeanne Beker brings you a stunning combination of music and fashion clothing—from street-wise city styles to the haute couture of Paris.

dokumentumfilmek és a gyermekműsorok. Ezek jó részét – közel felét – mi állítjuk elő. Nem dolgozunk állandó stábbal, hanem a különböző műsorok elkészítésére kerünk fel művészeket, alkotókat. Műsoridőnk közel 50 százalékat az Európában készült produkciók teszik ki, s alig 4–5 százalékos arányban részesednek a tengerentúli „termékek”. Hadd jegezzem meg, hogy a tavalyi év egyik szenzációja volt a

S K Y T R A X

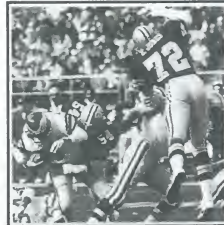

S P O R T

SUPERSTARS OF WRESTLING

Whoever meets sport as the superstars of the World Wrestling Federation meet in the ring—and out of it.

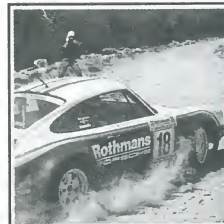
NFL AMERICAN FOOTBALL

Host Bob Payton presents weekly NFL action leading up to the Superbowl, broadcast "live" on Sky from California in January '87.

TENNIS

Sky features highlights of each major round of The Davis Cup, plus other special matches such as the Federation Cup from Prague.

MOTOR SPORTS

World-wide coverage of the main motor sports events, with Sky's new famous "on-board" cameras giving viewers a competitor's view of the action.

budapesti Petőfi Csarnokból közvetített rockgála.

– Ez azt jelenti, hogy tervezkedési politikájuk következő állomásai a kelet-eurpai országok lesznek?

– Igen. Magyarországon már foghatók a Sky Channel állomásai a nagy budapesti szállodákban, és jelenleg tárgyalunk a Magyar Posta-
val arról, hogy a közösségi

kábeltelevíziós rendszerek is átvehessék műsorainkat. Mi ezért nem kérünk pénzt, hiszen reklámbevetélünk növekszik, ha a televízióézők száma gyarapszik. Jugoszláviában is fogható már a programunk, igaz, csak néhány helyen. Targyalunk az NDK és a lengyel televízióval is, de ezek a megbeszélések még igen kezdeti stádiumban vannak. Azt hiszem, az együttműködés mindkét félnek előnyös lenne, hiszen mi szívesen vásárolnánk sportprogramokat, rajzfilmeket Magyarországról. Láttam néhány magyar mesefilmet, amelyek egészen kiválóak, s szerintem nálunk is sikert aratnának.

– És mi lesz a direkt műsorszóró műholdak belépésével? Hogyan tudja megőrizni vezető pozícióját a Sky Channel akkor, ha már több műhold sugározza adásait közvetlenül a televíziónehézköz?

– Ebben még nem történt döntés. A direkt műsorszóró műholdak valóban alapvetően megváltoztatják a televíziózás fejlődését, de nem vagyunk benne biztosak, hogy rögtön át kell állnunk erre a technikára. Úgy véljük, hogy még a 90-es évek elején is megőrizi a versenyképességüket a kábelrendszerek. Így egyelőre nem akarunk beállni a DBS (direkt műsorszóró) műholdak üzemébe. Ebben persze az is közrejátszik, hogy egy új satelit Föld körüli pályára állítása nekünk is 10–20 millió font sterlingbe kerülne, s ez megfontolandó.

A tea lassan kihűl a poharakban, a képernyőn viszont változatlanul „vérforraló” videoklipek peregnek. A fiatal sajtótíróknak tudom, hogy a szigetországban, hazánkhoz hasonlóan, tv-elfeladási díjat kell fizetni, a színes tévékre 60 fontot, a fekete-fehérekre 23 fontot évente. Az ország jellegéből adódóan és a hagyományokat követve a legnépszerűbbek az úgynevezett „soap operák”, amelyek legjobban a mi Szabó családunkhoz, vagy a tv-ben most sugárzott Szomszédok című sorozathoz hasonlíthatók Fiona Waters mosolygós szettárja a karját. Mivel ez a legnépszerűbb, ezt kell a fődíjban sugározni. Úgy látszik, a televíziózásban és a közvilágításban valóban nincsenek határok.

AZ EÖRS VEGYESIPARI KISSZÖVETKEZET ÁTJÁTSZÓKÁBEL- GYÁRTÁSI PROGRAMJA GARANCIA A MINŐSÉGRE

Az Eörs Vegyipari Késszövetkezet több éves tapasztalat alapján kiváló minőségben gyárt video és audio csatlakozó, illetve átjátszó kábeleket.

Tetszetős csomagolás, nagy üzembiztosság, esztétikus kivitel és garantált minőség jellemzi termékeinket, melyeket azonosító számmal láttunk el, hogy megrendelőink választását és a megrendelést megkönnyítsük.

Prospektusaink a szaküzletekben rendelkezésre állnak. Megrendelésre utánvétellel postán is szállítunk.

Termékeink lehetőséget nyújtanak a legkülönbözőbb csatlakozó rendszerek – DIN, Jack, RCA, Euro-Scart – közötti kapcsolatok létesítésére igen tág alkalmazási területeken, például:

- hangátvitel (audio)
- képatvitel (video)
- kombinált videokészletek
- antennacsatlakozók tv-hez
- antennacsatlakozók rádióhoz
- hangfalcsatlakozók.

Video összekötő kábeleink alkalmasak számítógép, tv és különböző csatlakozó rendszerű videorekorderek egymással és tv-vel való összekapcsolására, kép-hang átjátszás, több ponton való bevitelére. Az általunk gyártott kábeleket megrendelheti és megvásárolhatja a

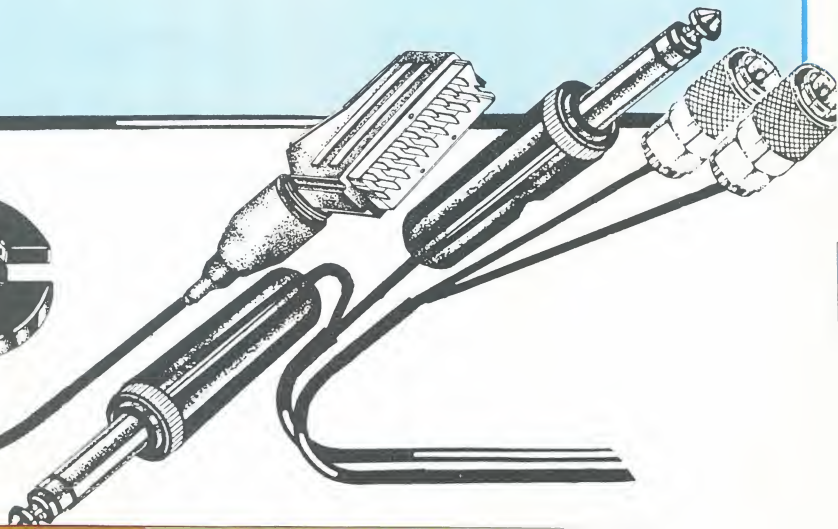
Budapest III., Szentendrei út 211. sz. alatti

üzletünkben, ahol egyéni és közületi vásárlókat egyaránt kiszolgálunk.

Tel.: 687-214, 350-307.

Nyitvatartás: hétköznapi 9-19-ig
szombaton 9-13-ig

Kívánságra teljesen egyedi megrendeléseket is teljesítünk.

Palimadár lenn a földön...

Amikor néhány hónappal ezelőtt megpillantottam az itt látható amerikai videokazetta-reklámtól, rögtön az jutott eszembe, hogyan is jutottam szinte ingyen – 2 dollárért – két remek dzsessz-lemezhez Philadelphiában, 1984-ben. Az most mindegy, hogy ezúttal videokazettáról van szó, mert a reklámtéchnika ugyanaz, mint annak idején volt. Mondom a videót.

A reklám nagybétus szövege így szól: „Szerezzén magának két nagyszerű videolágeret hatalmas árengedménnyel!” Erre szólít fel az RCA Video Club, s felkínál egy 30 című álló listát, hogy válasszon az ember (feltéve, hogy az USA-ban él) két kazettát, s egy mellékelt jelentkezési lap és 2 dollár beküldése ellenében megkaphatja őket. (Mellékesen: valamennyi kazetta a CBS/Fox Video kiadványa, s e cég az RCA konszern leányvállalata.)

Az ajánlat e része teljesen komoly és valóban csábító. A listán szereplő videokazetták között ott található a CBS/Fox minden tétele, ami az adott hét legsikeresebb tév produkciójába bekerült. A többi is igen friss és sikeres. Két kazettáért két dollár pedig valóban semmi. (Két hamburger többé kerül.) S abban is biztos lehet az ember, hogy valóban elküldik a kért kazettákat, vagy visszahozza a posta a pénzt. (Akinek nincs hitelkártyája, s külföldön pedig még telefonja sem, az az utóbbira számíthat.) Még abban sincs sok kivétel, hogy megkérdem, mit kedvel jobban – mozi-filmeket kazettán vagy zenevideót. (Valójában ez fontos mutatója az érdeklődésnek általában is.)

Az olcsó kínálatért azért valamit vállalni is kell. Mindössze annyit, hogy két év leforgása alatt vásárol az ember az RCA Video Clubtól két kazettát. Nem többet, csak kettőt, igaz: „a klub szokásos árán”. S ez bizony nem annyit, mint amennyit a legközelebbi videoboltban a ka-

zetta megvásárolható. Nem is beszélve a kölcsönzésről!

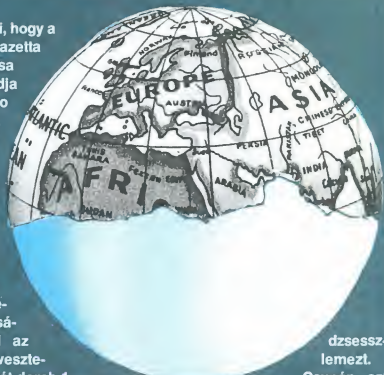
Szóval, az egyik trükk a „klub szokásos ára.” A másik akkor kapcsolatos, hogy a jelentkezési lapon szereplő címre évente 19 alkalommal elküldik a páciens érdeklődésének megfelelő kínálati listát. Ebben részletesen leírják, bemutatnak egy-egy új műsorkazettát, s ha a címzett azonnal nem közli, hogy nem kéri, kiküldik a címére. Ekkor még mindig van 10 napja, hogy visszaküldje, de hát felelősen és borzasztóan elfoglalt ember az amerikaiak között is jócskán akad. S az ilyenekről jön ám a számla. Ha pedig arról is megfe-

lekdezik valaki, hogy a második kazetta megvásárlása után lemondja az RCA Video Club tagságát, a következő évben is jönnek a kínálati listák.

A „klub-árak” és a kérés nélkül kapott kazetták késői visszaküldése révén aztán busán meglejt az RCA kezelt vesztesége, amit a két darab 1 dolláros kazettán szenvedett el.

Mindezt úgy hívják, hogy direkt marketing.

En lényegében ugyanilyen feltételek alapján kaptam a két

dzsessz-lemezt. Csúpan azt az olcsó trükköt alkalmaztam, hogy az ösztön-díjasom lejártakor – jóval a két éven belül – hazajöttem, s bizony nem vettem közben semmit.

Profi magántörténelem videón

Ha már az ember megvett egy filmfelvételt, akkor már használja is. A 8 milliméteres – últára Braziliában, tanu az esküvőn, vendég, amikor a gyerek járni kezd, ballag az óvodában és érettségi előtt, amikor ássák az alapot a házhoz és amikor már gyűlnék a még józan vendégek a házszenetelőre.

Gyűlnék a filmtekercsek, csak megnézni nehéz őket. A vendégek elmenekülnek, ahelyett, hogy irigykednének az ütilfilmen. A régi tekercsek megakultak, kiszáradtak, hangjuk sose volt. Nagypapa folyton jobbra-balra panorámozott, apa gépén már volt zoom, s rángatta is szorosan előre-hátra. Egyrészt nem is tudom, hogy ki az a sok vadidegen figura a felvételeken. Másrészt, olyan nagyon nem vagyok kíváncsi magamra, amint épp tíz percen át kanalazzak belém a krumpilipűrt az etetőszékben.

Szóval, attól még nem film valami, mert mozog a kép. Az amatőr ütilfilmek, családi filmek, eseményfilmek (van még más?) bizony többnyire igen unalmasak. Egy percnél jó anyag, beletemetve félórás végtelenségbe. A tekercsek viszont gyűlnék, ha már van egy felvétel.

Minden ember élete kész regény, csak nagyon kevesen tudják megírni az életüket, akár kaland-, akár pszichológiai is lenne az a regény. Elmondva sokkal jobban hangzik, de az meg nem látható, 200 tekercs amatőrfilmen sem.

Carla Howard színházi rendező volt Los Angelesben. Ott sem nagyon ismerték a nevét, legalábbis akkor. Ma egy *Nostalgia Productions* nevű videócége van és népszerű. Video családregényeket készít, a főszereplők közreműködésével.

Az amerikai családi filmek semmivel sem jobb, mint bárhol a világon, csak több van belőlük. Ráadásul New York és Los Angeles között mániákusan fényképeznek is az emberek, hogy aztán azokat se legyen idejük megnézni. Rengeteg magnótekercsen és kazettán őrznek családi hangfelvételeket, anélkül, hogy hallgatták őket.

Carla Howardnak évtizedek óta gyűlt a nyersanyag, amiből most ő megszerkeszt, megcsinálja a nézhető, élvezetes *videoprogramot* a család számára. Hosszan elbeszélget a nagypapákkal, nagymamákkal, gyerekekkel.

Megismerkedik a család történetével, aminek alapján forgatókönyv vázlatot készít, majd ismét megbeszéli a dolgot a szereplőkkel. A filmgyökökből kiválasztja a tényleg fontos és szép percek, átjuttatja videóra. A fényképalbumok *szánakodásaiban* megkeresi a tükört, a hangfelvételeket hallgathatóvá teszi, előkeresi az esküvői kisérlőnek lemezeit, narrátorszóvegeit I a családtagoknak, felveszi a visszamelékezőseket. És aztán szerkeszt.

Egy vagy két kazettán igen sok emlék él, és meglevenedik. A dramaturgia, a tempó, a kísérőhangok és zenék alávágása, az úsztatások és kimerevítések mesterségbeli eszközök emlékeket, érzelmeket idéznek fel, visszahozzák a múlt időt. S mindez úgy, ahogy *tartalmilag* a főszereplők tartják helyenvalónak. A produkció pedig elkészül egy vagy két példányban, a család számára.

S ha már manapság az unokák nemigen hajlandók meghallgatni a nagypapát, hogy „Hogy is volt az a nagy háborúban?”, mert ki ül oda mellé egy-két óráig, videóról sokkal korszerűbb. Igen, a video korszerűsíti a nagypapát.

Own 2 Great Video Hits At Great Savings!

VALUE UP TO \$179.90!

LAST HORIZON

ALIENS

WARRIORS

LOW IMPACT

ROCKWOLD

AEROC

PIERCE

Get Married

THE FLY

THE FLY

THE FLY

Take Any

2

For Only

\$1 each

plus shipping & handling with Club member ship

FOR FASTEST SERVICE CALL TOLL FREE 1-800-428-1928

In Indiana phone collect 1-317-942-6307

Koppintott kazetták

A nagy amerikai videoprogram-termelők hozzáláttak, hogy most már igazán keményen lépjenek fel *produkcióik házi másolása* és kalózkádásával ellen. Nemcsak odaát, az Újvilágban, hanem itt az ajtóknak előtt, *Nyugat-Európában* is! És most nem szóról jogokat és bíróságot emlegetnek.

A Warner Home Video cég szeptember közepén bejelentette, hogy valamennyi Angliában piacra hozott műsorkazettáján alkalmazni fogja a *Macrovision* elnevezésű *másolás-gátló* rendszert. A CBS/Fox Video már túl van az ígéreteken. NSZK-beli leányvállalata, a

Macrovision kazettán kezdte forgalmazni a *Crocodile Dundee*-t, még augusztusban. A nyugatnémet piacon ez a legelső átmáshatalatlan videoprogram.

Az Orion Home Video, úgyszintén az Egyesült Államokban, a nagyzűzemi kalózmásolatokat akarja piacképtelenné tenni – egy pofton egyszerű ötlet alapján. A kazettaházra nem öntapadós címkével viszik fel a műsorinformációkat, hanem egy speciális eljárással közvetlenül a műanyagra nyomtatják rá.

A tilkosítások történetéből, no meg a számítógépes szoftverek világából ismeretes, hogy nincs olyan kódrendszer, amit ne lehetne megfektetni. A Macrovision csak átmenetileg nehezíti meg a *profil* koppintók helyzetét, akik hamarosan úgyis megtalálják a módját, hogyan hatástalanítsák a másológátlót. Aztán jön egy újabb rendszer, s a *profil* azt is kiismerik... A *profil* igen, de a videósok zöme aligha!

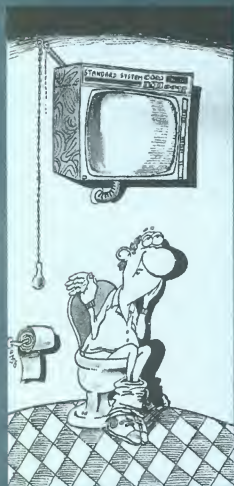
A házi másolók reményelt az tarthatja életben, hogy egy jó ideig lesz még mit koppintani. Az USA-beli Bowker cég összeállította az odaát jelenleg kapható kazetták katalógusát: *allig* van benne 25 000 cím! Ebből csak egy töredék (köszönöm szépen!) jött át Nyugat-Európába, ahol azért ugyancsak piacra hoztak már néhány ezer videoprodukciót. Szóval, a meglévő és a közeljövőben megjelenő kazetták *zöme* még mentes a Macrovisiontól. Ámde a „régl, de jó”-

ból mindinkább „jó, de régi” lesz, az újakból meg kinek kellene igazán a *zöm-be* tartozók?

Vagyis a legújabb és legjobb műsorkazettáknál kezd a helyzet keményedni. Mármost azoknak, akik kézzel fogható – négyeszlgetes, speciális papírra nyomtatott – okok miatt nem férhetnek hozzá a másológátlót hatástalanító szerkenyűkhöz. (Magyarul: csipekhez.) A *profil*

szérülnek, majd pedig többet fognak keresni, mint eddig. S biztos, hogy nemcsak Hegyeshalmon túl!

Az ilyenek vagy örültek, vagy meggazdagodtak

Vigyázat, itt most *buggyantságokról* lesz szó! Annak az amerikai videopiacnak a *lökött* szélsőségeiről, ahonnan hozzánk inkább csak a másik véget jut el, a nagy sikerek. S mindez annak alapján, amit a CBS tévéátvitel egyik szerkesztője elcsúszolt az amerikai „TV Guide” című műsorjában.

Igaz, hogy cipőt lerúgva, heverőn elnyúlva lehet csinálni, otthon, de mégsem könnyű videokazettákat válogatni egy hetenként ötször jelentkező szórakoztató magazinhoz. Meg kell őket nézni!

A „Bizarr sportok és hihetetlen mutatványok” még jól indult, futballozó elefántokkal. A kéz- és lábujjaikon csúszkálva versenyző eszközök már nem hiányoztak, de aztán jöttek a csótányok. Különböző színűre festett csótányokat beraknak egy-egy csésze alá, adott jelle a csésze felemelkedik, s a *jószágok* elindulnak a körben húzódó kerítés felé. Az első a győztes. És még ilyenek 60 percre. Akkor inkább már megtanulom, hogy „Hogyan...?”

„Hogyan olvassunk egy nő gondolataiban?” „Hogyan kezdünk ki egy nőt?” A flörtölés művészet és tudomány. Az egyikből megtudtam,

hogy ha egy nő odajön hozzám egy bárban, hozzám simul és hosszan a szemembe néz, akkor érdeklődik irántam. A másik legjobb tanácsa az volt, hogy nyitólépésként mosolyogjunk arra, akivel flörtölni akarunk. Aki még ezt sem tanulja meg a *tanfolyamból*, jobb, ha a „Video Társkereső” kazettához fordul.

A 60 perces kazetta ára 19 dollár 95 cent, s egy-egy percre beszél rajta „Dél-Kalifornia 60 magányos nője a legcsinosabbak közül”. Ha valamilyen kapcsolatba akarok kerülni, be kell küldennem 15 dollárt a „Video Társkereső Klub”-nak tagsági díj fejében, ahonnan újabb 6 dollár ellenében kapok is 1 (egy) címet. Ha egyszerre hármat kérek, 3 dollár engedményt adnak. (Feministák, figyelme! Van ugyanilyen kazetta nők számára is – egyperces férfikkal.)

Ha valakinek a társas kapcsolat eme formája sem felel meg, akkor „Bérelni barátot!”, ahogy a kazetta címe mondja. Itt egy fickó bemutatkozik „Samnek hívják”, majd elkezd beszélni kamera lencséjébe, mintha az lennék én. Kérdéseket tesz fel, utána szünetet tart, hogy válaszolhassak. Időnként megjegyzéseket tesz arra, amit – szerinte – válaszolhattam. Aztán családi fényképeket vesz elő, mesél a gyere-

Angol video sikerlista

Augusztus első hetében az alábbi műsorkazetták voltak a legsikeresebbek Nagy-Britanniában, az eladások alapján.

1. Big Trouble in Little China (Nagy balhé a kínai negyedben)
2. Critters (Embrevő szörnyek)
3. Psycho 3
4. Soul Man (A soul énekes)
5. Colour Purple (A színe bíbor)
6. F/M Murder by Illusion (Trükkös halál)
7. Ruthless People (Könyörtelen emberek)
8. Wanted Dead or Alive (Keresik élve vagy holtan)
9. Aliens (Idegenek)
10. Mona Lisa
11. Out of Africa (Távol Afrikától)
12. Comet Quest (Hajszja egy üstökös után)
13. Target (Célpont)
14. Jewel of the Nile (A Nilus ékköve)
15. Freddy's Revenge (Freddy bosszúja)

Az amerikai „top ten”

A *Billboard* magazin közlése szerint augusztus legvégén – a kölcsönzések alapján – így festett a legnépszerűbb műsorkazetták rangsora az Egyesült Államokban.

1. The Golden Child (Arany gyermek)
2. Crimes of the Heart (A szív bűnei)
3. Hannah and Her Sisters (Hanna és nővérei)
4. Little Shop of Horrors (Rémségek kicsiny boltja)
5. Color Purple (A színe bíbor)
6. The Morning After (Másnap reggel)
7. Heartbreak Ridge (A keserűség hegyormja)
8. Children of a Lesser God (Egy kislén gyermekei)
9. The Color of Money (A pénz színe)
10. No Mercy (Nincs irgalom)

szanak!

koráról, elmondja a legrémesebb emlékeit, és bevallja, hogy szívesen köpte le a kirkatokat sétálás közben. Ezt be is mutatja a kamera lenscéjén.

Akkor inkább a magány! Ehhez is van videokazetta. A „Videokandalló” egy órán át mutatja ugyanabban a képkívágásban, hogyan ég a tűz. A „Videoakvárium”-ban halakat láthatok úszkálni. A kamera itt sem mozdul. A „Videokütyü” tartalmát elképzelheti az ember...

Eztán nem marad más, mint „Mr. Boston hivatalosan jóváhagyott video bármixerkaula”. Ebből legalább kapok olyan ötletet egy alapos *fejlesztéshez*, amit még sohasem kóstoltam.

Eme kazetták gyártói olyasmivel próbálkoznak, anélkül, hogy tudnák, amit egyszer egy Nobel-díjas fizikus a következőképp fejezett ki. „A probléma nem az, hogy örült gondolatlanul van dolgunk, hanem az, hogy elég örült-e, hogy igaz legyen.” Tízezer ilyen ötletből biztosan akad 1 (egy), amelyik ráhibázik valamilyen valóságos szükségletre. Az megzadagszik.

„Ez egy aerobic kazetta, kezdőknek.”

Ahol tantárgy a video

– Ki akar az operatőr lenni?
– Ki lesz a riportert?
– Iván, Zoltán, akkor ti szerelitek össze és kezelitek majd a Canon kamerát; Éva és János világítanak, Kati lesz az asszisztens, Gabi pedig a riportert!

És néhány pillanattal később szakavatott kezek rendezik a stúdiót: helyére kerül az ötszáz wattos, csúcsfényt szolgáló lámpa, ezer wattal már világít a derítőlámpa, működik a fejjég, az operatőr a kamerán beállítja az élességet és a fohéregyensúlyt. Az ITT képernyőjére kivettelt képen még pontosít, majd indulhat a Saba képmagnóra a felvétel.

Nem egy városi televízió stúdiójában vagyunk, hanem a szentesi Horváth Mihály Gimnázium film- és video-szaktantermében, ahol tizenkét-tizenhét éves diákok láthatóan szakavatottként kezelik a berendezéseket, majd a felvételt végignéve szigorúan elemzik a látottakat.

– Látod, ha variózol, közben igazíts a kamerával, hogy megfelelő legyen a kompozíció!

– Kicsit jobbra helyezheted volna a riportantit, ilyenkor aszimmetrikusnak kell komponálni a képet! – hangzanak a tanári utasítások.

Az ország valamennyi gimnáziuma megirigylhetné a szentesiek gépparkját. A Csongrád Megyei Tanács megítélésű osztályának anyagi segítségével és a Soros-alapítvány 200 ezer forintos támogatásával tudta az iskola megvásárolni 1987 elején 211 ezer forintért a Grundig VS-150 típusú kamkordert, a Saba CVC 76-os kamerát, képmagnóval együtt 230 ezer forintért, a Canon VC-200-as kamerát adapterrel, 155 ezerért. A fekete-fehér Sony kamera a megyei művelődési központ ajándéka volt, a két Akai VS-3 SEC magnót még 1984-ben kedvezményesen vásárolta a gimnázium. Két Videoton és egy ITT színes tévé,

valamint a városi tv-adótól kapott négy monitor teszi teljessé a videolístát. A középiskolában már másfél évtizede működik a Kiváló együttes címmel kitüntetett filmszakkör, így a korábbi berendezések – lámpák, audio magnók – szintén segítik a videózást.

A szentesi gimnáziumban két éve fakultatív tantárgyként szerepel az órárendben a film- és videoismeretek elnevezésű tantárgy. Az irodalmi-dramai osztály tagjai választhatnak a második osztály felé: vajon a következő két évben színházi ismereteket kívánnak tanulni, vagy a képi művészettel, technikával szeretnének foglalkozni. Tavaly tizenhétven zergeztek a videofakultáció, idén tizenegyen vannak a negyedikese. Harmadik osztályban hetente négy, negyedikben öt órában ismerkednek a diákok a vizuális alapfogalmakkal, filmtörténettel, a filmkészítéssel, technikájával, menetével, a videoeszközökkel, a technika lehetőségeivel, s a gyakorlatban is megtanulnak a bábni berendezésekkel. A világítástól, a forgatásig és a vágásig át a vetítésig minden tanuló minden folyamatban részt vesz az év során. A délelőtti foglalkozásokat délután szakkörök munka egészíti ki. A diákokat két pedagógus oktatja: filmesztétikára *Perjesné Dózsa Erzsébet*, aki egyébként rajz- és műalkotás-elemzést tanít, és *Kátai József* fizika-kémia tanár, aki már huszonöt éve megszállott amatőrfilmes, az iskola filmszakkörének alapítója, a Magyar Amatőrfilm- és Video Szövetség elnökségi tagja, s e fakultációs tárgy oktatási tervének kidolgozója. Igaz, néhány évvel ezelőtt, ahány intézménynek, intézetnek és osztálynak köze van a filmhez és a pedagógiához, az mind beleszólt e tantervbe, de végül is csaknem az eredeti változat szerint folytathat ma az oktatás Szentesen.

– Hasonlóan osztályoznak mind videóból, mind más tárgyakból – meséli *Virág Olga* végzős diák. – Írunk dolgozatot filmesztétikából, filmtörténetből, de technikai részről inkább többet gyakorolunk és kevesebbet felelünk. Tanárképző főiskolára szeretnék jelentkezni, így közvetlenül nem biztos, hogy hasznosítani tudom a most tanult ismereteket, de az tény, már egész más szemmel

filmről és a videóról tanultakat záróvizsgán kell bizonyítaniuk. Arról a változásról is beszámol, hogy akik a következő tanévben jelentkeznek az irodalmi-dramai osztályba, s azon belül is videofakultációra, azoknak felvételi feladatok kell megoldaniuk. Kreativitásukról, vizuálitásukról kell majd számot adniuk. (A film és a video íránt érdeklődő nyolcadikosok február 10-ig adhatják be jelentkezési lapjukat.)

A meglévő eszközpark nagy lehetőséget kínál a diákoknak, az iskolának, hogy kihasználják a video előnyeit. Az iskolarádió mintájára a gimnáziumban máris megszületett a Suli-Video, ami valójában alkamanként jelentkező húsz perces képes iskolahíradó: riportokkal, interjúkkal mindarról, ami a tanulókat foglalkoztatja. A nagyszünetben, a szaktantermen előtti folyosón az egyik legutóbbi híradó izgalmas riportja arról szólt, vajon helyes-e a faliújságon részletesen feltüntetni a diákok, osztályok felévi tanulmányi eredményét, a mezőgazdasági munkák teljesítményét. De forgattak már a diákok a ritkán nyitva tartó szentesi református templomban, készült video a város nevezetességeiről, s a múzeum felkérésére egy-egy lebontandó alkalmi kiállításról is.

A tanulók szemmel láthatóan élvezik a film- és videózást, úgy érzik, jól választották. Kátai József így látja a fakultáció lényegét, értelmét:

– Ha többet nem, csak a filmet értő és szerető embereket tudunk nevelni, akkor már megértel! Vizsgálatok mutatták ki, hogy az átlagemberre ható ingerek hetvenöt százalékban vizuális jellegűek, s így van ez a művészetekben is. A magyar iskolákban azonban oktatási energiáknak csak két-három százalékát fordítjuk vizuális nevelésre, a vizuális élmény befogadására, a látvány kultúra fejlesztésére.

Falus Tamás

nézem a filmeket, mint korábban.

– Ha végzek, lehet, hogy elmegyek filmklubvezetőnek – tervezi *Szalay Gabriella*, akinek a felvétel során a riporteri feladatok jutottak. – Ha minden igaz, az év végén C kategóriás klubvezetői igazolványt is kapunk a bizonyítvány mellé.

Ezt ugyan még nem tudja biztosan megerősíteni Kátai József tanár úr, de azt igen, hogy a bizonyítvány megszerzéséhez a diákoknak az érettség előtt a

A hazai oktatásügy helyzetére – általában véve – az anyagi lehetőségek hiánya jellemző, mégis kedvező változásnak tűnik, hogy egyre több iskola alkalmazza a videotechnikát hétköznapi munkája során, a tanítás könnyítésére. Az iskolavideó ugyan még nem általános, ám ott ahol kiharcolták a korszerű technika adta lehetőségeket, hamar megtérül a videóhálózat kiépítésére fordított összeg. Bár az összegek – melyek ezúttal a Stúdió GM-től származnak – eltérőek lehetnek, némi támpontot adhatnak arra, hogy mennyibe kerül egy ilyen rendszer megvalósítása. Egy átlagos, húsz tantermes iskolát véve alapul, a tv-antenna-rendszer, a videóhálózat, és a hozzátartozó díszcsepcer telefonrendszer kiépítése mintegy 180–260 ezer forintba kerül akkor, ha az iskola épületében már megvan a szükséges kábelcsatorna-hálózat. Annál is – a régi típusú iskolát kívánna videotechnikával ellátni – s ezekből az épületekből többnyire hiányzik a szükséges hálózat – a telepítés költsége eléri a 250–320 ezer forintot. Az így kiépített technikai rendszer alkalmas arra, hogy az iskola valamennyi tantermben működjön a videóhálózat. A díszcsepcer telefon segítségével a központ bármelyik teremből „irányítható”, s nemcsak kész kazetták játszhatók, hanem tetszés szerint saját tv-felvételekből is összeállíthatók az oktatófilmek. A hálózat működtetéséhez természetesen szükség van képmagnórára (általában két készülék tökéletesen kiszolgálja egy iskolát) s minden osztályteremben egy tévékészülék-re is; ezeknek az ára nincs benne a videóhálózat kiépítésének költségeiben.

Az önálló MOVI

A magyar filmes szakma robbanásszerű átszerveződésével új időszak kezdődött 1987 közepétől. Ennek egyik legfontosabb mozzanatának a MAFILM mamutvállalata hat kisebb vállalatra bomlott, négy önálló filmstúdió, a MAFILM-re mint új funkciókkal rendelkező szolgáltató-kölcsönző intézményre és a MOVI-ra (Magyar Mozi- és Videógyár).

A MOVI a szétválás előtt a Mafilm II-es számú telepe volt, ahol elsősorban rövidebb filmeket készítettek. Annak idején volt már önálló cég, de a hatvanas években betagozódott a MAFILM-be, feltehetően a nagyszervezetek üdvözlő hatására, az építő szemlélet jegyében.

Napjaink azonban az önálló vállalkozások kora, s ebben az új szituációban a MOVI teljes gyártási és forgalmazási jogkört kapott, azaz a saját maga gyártotta filmjeit akár külföldön is forgalmazhatja. Tevékenysége kétféleképpen: egyrészt továbbra is dolgozik állami megbízásra; különféle katonai és oktatófilmek készítése; másrészt külső megrendelésre, amely a közvetlen piaci szempontok érvényesítése, illetve a nyereség szempontjából a meghatározóbb. Számos külső megrendelésre forgatnak reklámfilmeket, amelyeket a forgatókönyvet küldő megbízó cég és a MOVI közötti alkufolyamat előz meg.

A MOVI – mint a neve is mutatja – elsősorban videóra készíti játékfilmjeit, ezeknek a produkcióknak az aránya mintegy har-

minc-egyven százalék, míg a többi filmjüket hagyományos technikával készítik. Tekintve azonban, hogy növekedett a MOVI videó kapacitása, ezt az arányt növelni szeretnék.

A telephelyen korábban is működő stúdiók a MOVI-ba integrálódtak; tudományos, dokumentum-, katonai, híradó- és reklámstúdió működik, ezek azonban még nem önálló jogi személyek. Ez év januárjától, a tervek szerint az egyes stúdiók önálló belső gazdálkodási rendszerrel és önszámlálással működnek. Idén a tervezett árbevétel 350 millió forint.

Természetesen nem lesz könnyű a MOVI-nak, hiszen a támogatás összege nem növekszik, azaz kereskedelmi-vállalkozói tevékenységének fokozásával tud csak olyan tőkéhez jutni, amelyből folyamatosan fejlesztési technikai felszereltségét. Az eddigi magyarországi szimulált filmpiacról ki kell lépnie, nemcsak a hazai, hanem a nemzetközi piacra is. Már most is folytatnak külföldi tárgyalásokat; amerikai játékfilm forgatókönyve érkezett hozzájuk.

A MOVI önállóságának első időszakát éli, minden energiáját a belső korszerűsítésre (új videoberendezések vásárlására, produkciós stúdiók építésére stb.) fordítja. Körülbelül ötszáz dolgozójaiból hatvanan végeznek adminisztratív munkát, a többiek közvetve vagy közvetlenül művészeti tevékenységet végeznek.

Cs. E.

Video α

Ez a címe annak a színvonalas könyvnek, mely harmincezer példányban nemrég jelent meg a Múzsák Közművelődési Kiadó gondozásában. A *Márczi Imre és Zelnik József* szerkesztette kiadvány valóban a video alfajától, az elektronikus képrögzítés kezeitől vezeti el az olvasót a képmagnó, a szalag, a kamera felépítésén, működésén elvén át egészen napjainkig, sőt a jövőig, a közvetlen műsorszóró műholdak vételi lehetőségeig.

A kötet szerzői úgy szólnak a videózásról, technikájáról, hogy az érthető legyen annak a videobarátnak, képmagnó-tulajdonosnak, aki híján van az alapos műszaki ismereteknek, de annak a szakembernek se legyen unalmas, aki esetleg hivatásszerűen akar videóval foglalkozni. Konkrét javaslattal, gyakorlati tanácsokkal is segíteni kívánják a készüléktulajdonosokat: írnak arról, hogyan érdemes kamerával felvételt készíteni, mikor, milyen világitásra van szükség, miként kell vágni vagy trükköt alkalmazni, s hogyan lehet a leghasznosabban berendezni egy videostúdiót. A kiadványban olvashatunk a videózás hazai felhasználási lehetőségeiről, a kábeltelevíziózásról, a videoművészet formálódásáról. (Érdekesség, hogy a Video és film című fejezetet *Bódy Gábor* írta.)

A kötetet a videózás hazai és nemzetközi szakirodalmának válogatott bibliográfiája és a szakzsavakat megmagyarázó kislexikon teszi gazdagabbá. A láthatóan alapos munkával és gondos szerkesztéssel készült, sok hasznos ismeretet és tudnivalót tartalmazó mű 130 forintért kapható a könyvesboltokban.

Mokép- telen helyzet

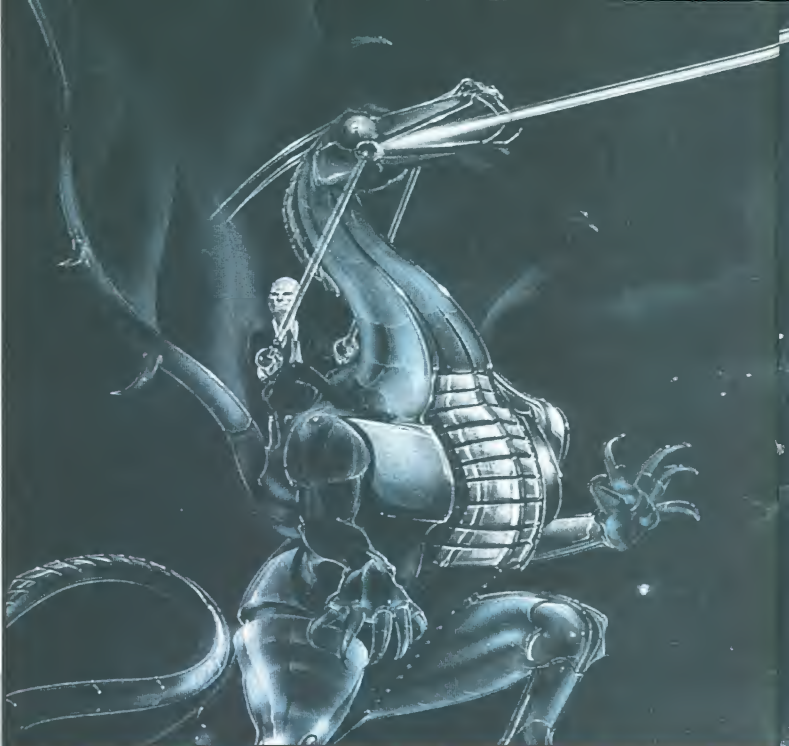
Az elmúlt év második felében újabb amerikai filmek kölcsönzési, eladási és kábeltévéjogát vette meg a MOKÉP. Így, a Manson cég filmjei kölcsönözhetőek a Videotékákból, s beérkezett Hongkongból is a Golden Harvest forgalmazó cégtől újabb harminc játékfilm. Azonban szerencsésnek mondhatja magát az a kölcsönző, akinek jut e filmekből, mivel a MOKÉP-nak változatlanul az üres kazetta hiánya okozza a legnagyobb gondot. Az importkorlátozások miatt nem számíthatnak a külföldi alapanyaggal dolgozó Polimer kazettáira, s arra sincs lehetőség, hogy árucserével juthasson üres kazettákhoz a vállalat.

Egyébként újabb két üzletben kölcsönözhető műsoros videokazetták a fővárosban: a belvárosban a Mozaik áruházban, a Petőfi Sándor utca 12. alatt és Rákospalotán a XV. kerületben az Óda utca 20-ban.

A Videotéka tagjai e helyeken is megkapják a MOKÉP nemrég elkészült izléses, színes katalógusát, mely több mint hétszáz kölcsönözhető játékfilm legfontosabb tudnivalóiról ad tájékoztatást. A film időtartama és alkotóinak neve mellett a művek rövid tartalmi leírása is igyekszik megkönnyíteni a választást. A katalógus a filmet gyártó ország és műfaj szerint is felsorolja az alkotásokat, de neves hazai és külföldi rendezők, színészek alapján is közül álltát a bérelhető filmekről. Azoknak a műveknek a jegyzékét is külön közli, amelyeket a hazai mozikban nem lehetett látni, de műsoros kazettán kölcsönözhetőek.

A téka tagjai ingyen kapják a kiadványt (melynek ára egyébként 96 forint), de bárki meg is vásárolhatja. A MOKÉP-nél ígéri, hogy ha elfogyna a kiadvány, lesz belőle utánnyomás, s a katalógust alkalmanként újabb filmeket ismertető füzetekkel egészítik ki.

F. T.

SIKERLISTA

A MOKÉP Videotéka sikerlistája az 1987. III. negyedévi kölcsönnapok száma alapján:

1. Kalandorok (francia bűnügyi film)
2. A sokk (francia bűnügyi film)
3. A csendőr nőül (francia vígjáték)
4. A csendőr New Yorkban (francia vígjáték)
5. A csendőr nyugdíjba megy (francia vígjáték)
6. Seriff az égből (olasz kalandfilm)
7. Seriff és az idegenek (olasz kalandfilm)
8. Bajhozó (francia bűnügyi film)
9. Csillaghajó invázió (amerikai sci-fi)
10. A meztelen ököl (amerikai karatefilm)
11. Folytassa Jack (angol vígjáték)
12. Folytassa Cowboy (angol vígjáték)
13. Legfőbb kockázat (amerikai bűnügyi film)
14. Kungfu lány (hongkongi karatefilm)
15. A királynő birodalma (hongkongi karatefilm)
16. Egészséges erotika (magyar játékfilm)
17. Szexmisszió (lengyel sci-fi)
18. Megáll az idő (magyar játékfilm)
19. A sólyom nyomában (NDK kalandfilm)
20. No megállj csak! (szovjet mesefilm)

Pályázat

Márciusban, a Budapesti Tavaszi Fesztivál idején
másodízben rendez meg az

Országos Ifjúsági Video Szemlét

a Petöfi Csarnok, a Mozgó Képek szerkesztősége és
a Művelődési Minisztérium Filmfőigazgatósága.

A szemle célja, hogy fórumot teremtsen a fiatal
videózók számára, s képet adjon a hazai videózás
tartalmi, szakmai színvonaláról.

A pályázatra olyan elektronikus képrögzítési
eljárással készült művekkel lehet nevezni, amelyeket
még nem forgalmaztak, s nem nyertek díjat az
Országos Video Szemlén. A beküldött alkotásokat
szakmai zsűri előzetesen értékeli, s tesz javaslatot,
mely alkotások kapjanak helyet a versenyprogramban.

Az értékelés során a művészi tartalmat hordozó,
fikciós, kísérleti vagy dokumentarista művek előnyt
élveznek, műfaji megkötöttség azonban nincsen.

A zsűri első díja 10 ezer forintot ér, a második
5 ezret, a harmadik 3 ezret. A közönség által
legjobbnek ítélt mű díja 5 ezer forint.

A nevezéseket és a kinevezéseket a szervezők február
15-ig a Petöfi Csarnok címére kérik beküldeni.

A videokazettákért a pályázat hirdetői anyagi
felelősséget vállalnak!

Tele- video: indul a köl- csönzés

Ötven szórakoztató műsort
kíván megjelentetni idén
a Televideo. A tervek között
különböztet szórakoztató
összeállítások, zenés műsorok
show-k és mesék szerepelnek.
Húsz francia krimi is
forgalmazni fog a kiadó.
Az iskolák, közművelődési
intézmények számára szintén
körülbelül ötven kazettát
készítenek; a szexuális
felvilágosítástól
a cukorbetegnek szolgáló jó
tanácsokig, s bővíti majd
a választék nyelvleckékben is.
Az érdeklődők a tervek szerint
a teljes kínálatot
megtalálhatják majd
a Televideo mintaboltjában,
mely Budapesten a Lenin körül
30-ban nyílik majd meg. Az
elképzelések szerint várhatóan
megindulhat ebben az évben
a kiadó műsoros kazettáinak
kölcsönzése is.

A Televideo Kiadó sikerlistája

az eladott videokazetták száma és a forgalmazási
idő figyelembevételével, 1987 III. negyedévében:

I. Nyilvános forgalomban

1. Süsü, a sárkány
2. Gálvölgyi János műsora
(Speciálisan videóra készült összeállítás)
3. A nagy ho-ho-horgász
4. Alfonsow
5. Indul a bakterház
6. Nótaszó
7. Magyar népmesék
8. Böngészde
9. Sej, haj, cigányélet
10. Tündér Lala

II. Iskolai forgalomban

1. Az ember tragédiája
2. Antigone
3. Honfoglalás
4. Magyar tájak
5. Magyarország állatvilága

Grazban tartották az UNICA (Nemzetközi Amatőrfilm Szövetség) második fesztiválját. A huszonhárom országból érkezett résztvevők összesen 139 művet vittek magukkal, de ebből mindössze kilenc volt videofilm. Csak a svájciak, szovjetek, nyugatnémetek jelentek meg egy-egy és a svédek, magyarok két-két alkotással. Igaz, a tavalyi tallinni fesztiválhoz képest már ez is óriási előrelépés, hiszen akkor csak két videofilm – egy szovjet és egy magyar – szerepelt a kínálatban. A video-technika nagy átöröse tehát – legalábbis ezen a fesztiválon – elmaradt.

„Ez azonban csak az úgynevezett aktív videózásra vonatkozik és arra is megszorításokkal” – vélekedik *Dékány István* a Magyar Amatőrfilm és Video Szövetség főtitkára. A képmagnók valóban elárasztották a világot, becslések szerint Magyarországon jelenleg megközelítőleg már félmillió ilyen berendezés található. Kamera viszont legfőképpen néhány tizezer. Természetesen ezek tulajdonosai közül sem mindenki vesz részt a mi munkánkban. Amíg a videokamerák, elsősorban nálunk, irreálisan sokba kerülnek, nem is várható változás.”

Grazban egyébként a magyarok négy amatőr versenyfilmjükre kaptak díjat és *Navratil Ferenc*: Sztravinszkij Tavaszi áldozat című darabjára készített videofilmje kapott bronzérmet. Magyarországon viszonylag későn és kevésbé terjedt el a video aktív művelése, de – ahogy ez a díj is bizonyítja – annál lelkesebb gárda csinálja.

A fesztivál tablója azonban nem teljes, mert nem mutatja Európa élvonalát, hiszen a fejlett országokban az amatőrök jelentős része, ha tehetséges, egykettőre profivá válhat. Ezért nem is nagyon vesznek részt az ilyen típusú amatőr-fesztiválokon. A szocialista országok videóinak jelentkezőse főleg azért érthető, mert nekik ezenkívül nem sok lehetőségük van a megmértetésre.

Ami biztos:

a táblázatunkban szereplő drágább s olcsóbb készülékek mindegyikét megtalálhatja az érdeklődő... a Lajtán túli üzletekben. A között árakban – mármint ami az NSZK márkát illeti – lehetnek kisebb-nagyobb eltérések, hiszen ezek még országokon belül is rugalmasan követik a piac változásait.

Ami ugyancsak szinte biztos, hogy a felsorolt készülékek némelyikével csak hosszú utanjárási és kis szerencse segítségével találkozhat a vásárló a hazai használtcikk-kereskedeleme üzlethálózaiban. Bár közülük 1987-es irányárainkat, az összegekhez a legtrikább esetben kapcsolódhatnak a készülékek, raktáron lévő készülékek. Amióta ugyanis az ajándékozóléval behozott műszaki cikkek után 45 százalékos vámost kell fizetni, tehát 1987 márciusától az üzletekbe gyakrabban téved be fehér holló, mint eladni szándékozó ember...

A minősítés
jelzőszámainak
magyarázata:

0 = kiváló
1 = nagyon jó
2 = jó
3 = megfelelő
4 = még megfelelő

Marad a hiány

Nem sok jóval tudja kecsgetni a kereskedelem ebben az évben sem azokat, akik képmagnóváslárláson török a fejüket.

Víznyilván nagyobb tételben először 1985-ben volt kapható video az állami üzletekben, pontosan 4700. Két évvel ezelőtt ez a szám már 24 100 darabra emelkedett, s remélni lehetett, hogy hasonlóan dinamikus lesz a feltöltés a következő esztendőben is. Különösen annak ismeretében, hogy míg 1985-ben még átlagosan 63 ezer

KÉPMAGNÓK

He-lyezés	Gyártó, típus	Rendszer	Ar-nyugat-német márkában	Bizom-nyi	Foto-elekt-ronik	Olotért	Kép-minőség	Hang-minőség	Szolgálta-tások	Az árhoz képest a teljesítmény	A maga-zin minősítése
-----------	---------------	----------	--------------------------	-----------	------------------	---------	-------------	--------------	-----------------	--------------------------------	-----------------------

Luxus kategória: 2450 márkától 3000 márkáig

1	JVC HR-D755EG	VHS	2900	160 000	—	—	1	0	1	1	nagyon jó
2	Panasonic NV-D80EG	VHS	2800	160 000	120 000	115 000	1	0	1	1	nagyon jó
3	Blaupunkt RTV-900	VHS	2800	130 000	120 000	—	1	0	1	1	nagyon jó
4	ITT VR 3997	VHS	2800	120 000	—	—	1	0	1	1	nagyon jó
5	Sony EV-S 850PS	Video-8	3000	—	—	—	1	0	2	2	nagyon jó
6	ITT VR 3995	VHS	2650	170 000	—	—	1	0	2	1	nagyon jó
7	Panasonic NV-890EG	VHS	2650	110 000	—	108 000	1	0	2	1	nagyon jó
8	JVC HR-D566EG	VHS	2500	130 000	120 000	102 000	2	0	2	2	jó
9	JVC HR-D565EG	VHS	2500	120 000	—	101 000	2	0	2	2	jó
10	Akal VS-6070E	VHS	2500	120 000	—	101 000	2	0	2	2	jó

Komfort kategória: 1750 márkától 2400 márkáig

1	JVC HR-D470 EG	VHS	2100	95 000	—	93 000	1	0	2	1	nagyon jó
2	Panasonic NV-H70	VHS	2400	110 000	—	98 000	1	0	2	1	nagyon jó
3	Blaupunkt RTV 454	VHS	2100	90 000	—	—	1	0	2	1	nagyon jó
4	ITT VR 3977HIFI	VHS	2100	99 000	—	89 000	1	0	2	1	nagyon jó
5	Blaupunkt RTV 478	VHS	2100	90 000	100 000	97 000	1	0	2	1	nagyon jó
6	Grundig VS 380 HIFI	VHS	2400	100 000	—	110 000	2	0	1	1	nagyon jó
7	Akal VS-516EQ	VHS	1900	85 000	—	—	1	1	2	1	nagyon jó
8	Fisher FVH-P990KV	VHS	2150	90 000	—	90 000	2	0	2	1	nagyon jó
9	ITT Digicontrol VR 3948	VHS	1800	65 000	—	—	2	2	1	1	nagyon jó
10	Mitsubishi HS-421 VPS	VHS	2300	95 000	—	93 000	1	0	3	1	nagyon jó
11	ITT Digicontrol VR 3946	VHS	1800	65 000	—	—	2	2	1	1	nagyon jó
12	Mitsubishi HS-410	VHS	2200	80 000	—	84 000	1	0	2	1	nagyon jó
13	Loewe Opta OC 75H	VHS	2150	80 000	—	—	2	0	3	1	nagyon jó
14	Grundig VS-340HIFI	VHS	1900	85 000	—	—	2	1	2	0	jó
15	Philips VR 6860HIFI	VHS	2250	90 000	100 000	90 000	2	0	2	1	jó
16	Hitachi VT-175E HIFI	VHS	2100	80 000	—	88 000	2	1	2	1	jó
17	Grundig VS 320	VHS	2100	85 000	—	—	2	2	1	1	jó
18	Loewe HIFI 460H	VHS	2200	85 000	—	98 000	2	0	3	1	jó
19	Philips VR 6760	VHS	1900	—	—	—	1	0	3	1	jó
20	Blaupunkt RTV 324	VHS	1950	—	—	—	2	2	2	1	jó

Közép kategória: 1350 márkától 1700 márkáig

1	Panasonic NV-G21	VHS	1700	70 000	68 000	—	1	3	1	1	nagyon jó
2	Blaupunkt RTV-330	VHS	1700	80 000	—	81 000	1	3	1	1	nagyon jó
3	Sharp VC-793	VHS	1650	—	60 000	—	2	0	2	1	nagyon jó
4	Panasonic NV-G12	VHS	1500	60 000	—	74 000	1	3	1	1	nagyon jó
5	Blaupunkt RTV-320	VHS	1500	—	—	—	1	3	1	1	nagyon jó
6	Grundig VS-410	VHS	1500	58 000	—	—	2	3	2	1	jó
7	Grundig VS-400	VHS	1450	55 000	—	68 000	2	3	2	1	jó
8	Nordmende VR 1205	VHS	1500	60 000	—	69 000	1	3	2	1	jó
9	Panasonic NV-G14	VHS	1600	60 000	64 000	72 000	1	3	2	1	jó
10	Hitachi VT-135E VPS	VHS	1600	65 000	56 000	69 000	2	3	2	1	jó
11	Blaupunkt RTV-315	VHS	1350	55 000	50 000	63 000	2	3	2	1	jó
12	JVC HR-D170E	VHS	1400	—	—	59 000	1	3	2	1	jó
13	Akal VS-1260E	VHS	1350	50 000	54 000	62 000	2	3	2	1	jó
14	Orion VH-2204 HS	VHS	1700	65 000	—	71 000	2	1	2	1	jó
15	JVC HR-D210	VHS	1400	—	50 000	—	1	3	3	1	jó
16	Sharp VC-682 GH	VHS	1500	—	62 000	—	2	3	2	1	jó
17	Mitsubishi HS-338G	VHS	1600	65 000	70 000	69 000	1	3	3	1	jó
18	Hitachi VT-120E	VHS	1400	55 000	—	62 000	2	3	2	1	jó
19	Philips VR 6467	VHS	1450	55 000	—	58 000	2	3	3	1	jó
20	Sanyo VHR-1300G	VHS	1600	—	62 000	—	2	3	2	1	jó
21	Panasonic NV-G10	VHS	1450	60 000	56 000	60 000	1	3	3	1	jó
22	Panasonic NV-G7	VHS	1400	—	58 000	49 000	2	3	3	1	jó
23	Fisher FVH-P975KV	VHS	1650	75 000	60 000	68 000	2	3	3	1	jó
24	Mitsubishi HS-337E	VHS	1300	—	—	49 000	1	3	3	1	jó
25	Sanyo VHR-2500G	VHS	1700	—	—	65 000	1	3	3	1	jó
26	Loewe Mono 420M	VHS	1600	60 000	—	—	2	3	3	1	jó
27	Philips VR-6650	VHS	1700	—	—	38 000	2	3	3	1	jó
28	JVC HR-D150	VHS	1600	49 000	56 000	60 000	2	3	2	2	jó
29	Fisher FVH-P910K	VHS	1350	60 000	55 000	—	2	3	2	2	jó
30	Hitachi VT-110E	VHS	1400	50 000	—	42 000	2	3	2	1	jó
31	JVC HR-D140E	VHS	1350	—	—	48 000	2	3	3	2	jó
32	Hitachi VT-64CT	VHS	1500	—	—	54 000	2	3	2	2	jó
33	Panasonic NV-460	VHS	1600	65 000	62 000	48 000	2	3	3	2	jó
34	Akal VS-304ED	VHS	1600	70 000	—	47 000	2	3	3	2	jó
35	Philips VR-6460	VHS	1498	—	—	49 000	2	3	2	3	jó

He-lyezés	Gyártó, típus	Rendszer	Ár, nyugat-német márkában	Bizomá-nyi	Foto-elekt-ronik	Otótért	Kép-minőség	Hang-minőség	Szolgálla-tások	Az árhoz képest a telje-sítmény	A maga-zin minő-sítése
-----------	---------------	----------	---------------------------	------------	------------------	---------	-------------	--------------	-----------------	---------------------------------	------------------------

Standard kategória: 1300 márkáig

1	Grundig VS-300	VHS	1300	60 000	—	59 000	2	3	1	1	jó
2	Orion VH-2600RC	VHS	1200	50 000	48 000	40 000	2	3	2	1	jó
3	Orion VH-4015RC	VHS	1200	55 000	—	—	2	3	2	1	jó
4	Fisher FVH-P905K	VHS	1200	60 000	46 000	50 000	2	3	2	1	jó
5	Orion VH 630RC	VHS	1200	55 000	—	50 000	2	3	2	1	jó
6	Hilatchi VT-100E	VHS	1200	55 000	46 000	48 000	2	3	2	1	jó
7	Mitsubishi HS-518G	VHS	1300	60 000	—	49 000	2	3	3	1	jó
8	Sharp VC-651GH	VHS	1300	60 000	—	50 000	2	3	3	1	jó
9	Akal VS-1160E	VHS	1100	50 000	—	44 000	3	3	2	1	jó
10	Tensal TVR-1400	VHS	1150	—	44 000	41 000	2	3	3	1	jó
11	Sanyo VHR-1100G	VHS	1300	—	—	—	2	3	3	1	jó
12	Univeraum VR 2361	VHS	1200	50 000	—	32 000	2	3	3	1	jó
13	Orion VH 250KT	VHS	990	40 000	—	36 000	2	3	3	1	jó
14	Goldstar GHV-51FP	VHS	990	40 000	40 000	35 000	3	3	3	1	jó
15	Tensal TVR 1360	VHS	998	40 000	—	38 000	2	3	3	1	jó
16	Panasonic NV-230	VHS	1300	55 000	48 000	49 000	2	3	2	1	jó
17	Orion VH-600RC	VHS	1100	45 000	—	42 000	2	3	3	1	jó
18	Samsung VB-520TC	VHS	1250	—	—	45 000	2	3	3	1	jó
19	ITT VR 3906	VHS	1300	45 000	—	44 000	2	3	3	2	jó
20	Samsung VB-510TC	VHS	1150	—	45 000	48 000	2	3	3	1	jó
21	Goldstar GHV-1221P	VHS	1000	40 000	45 000	45 000	3	3	3	1	jó
22	Tooshiba V-83G	VHS	1200	—	—	54 000	2	3	3	2	jó
23	Fisher FVH-P710K	VHS	1200	49 000	—	—	3	3	3	2	jó
24	NEC N903AG	VHS	1100	45 000	—	49 000	3	3	3	2	jó
25	NEC N9033G	VHS	1050	45 000	—	47 000	3	3	3	3	jó

HORDOZHATÓ KÉSZÜLÉKEK

1	Panasonic NV-180	VHS	3200	—	140 000	125 000	2	2	2	1	jó
2	Orion VP-301E	VHS	3200	—	—	—	2	2	2	1	jó
3	Hilatchi VT-8CT	VHS	3400	180 000	140 000	—	2	2	2	2	jó
4	JVC BR-6200	VHS	3600	150 000	—	—	2	2	2	2	jó
5	JVC HR-510EG	VHS	3200	180 000	—	—	2	2	3	2	jó
6	Saba PVR 6063	VHS	3200	150 000	135 000	—	2	2	3	2	jó
7	Mitsubishi HS-710G	VHS	1800	—	—	—	2	2	3	2	jó
8	Sharp VC-3300	VHS	2200	—	—	—	2	2	3	2	jó
9	Dual VR 92	VHS	3100	—	—	—	3	2	2	2	jó
10	Hilatchi VT-7	VHS	2900	140 000	150 000	—	2	2	2	3	jó
11	Orion VP 10	VHS	2000	—	—	—	3	2	2	3	jó

KAMKORDEREK

1	Sony V30E	Video-8	3000	—	—	—	2	2	3	2	jó
2	Kyocera KD 1100E	Video-8	3000	—	—	—	2	2	3	2	jó
3	Fuji P300AF	Video-8	3000	—	—	—	2	2	3	2	jó
4	JVC GR-C1	VHS-C	2700	150 000	—	—	2	3	2	3	jó
5	Telefunken 890 movie	VHS-C	2700	—	—	—	2	2	2	3	jó
6	JVC GR-C11	VHS-C	2600	150 000	—	167 000	2	2	2	2	jó
7	Phillips VKR 6835	VHS-C	2600	—	—	—	2	2	2	2	jó
8	Grundig VS-C30	VHS-C	2600	—	—	—	2	2	2	2	jó
9	Sony Pak M10E	Video-8	3000	—	—	—	2	2	3	3	jó
11	JVC GR-C9	VHS-C	2400	—	—	—	2	2	2	2	jó
12	Grundig VS-C20	VHS-C	2400	—	—	—	2	2	2	2	jó

KAMERÁK

1	Panasonic F10 CCD	3800	400 000	—	—	—	2	2	2	2	nagyon jó
2	Panasonic WVP-G1	3900	280 000	—	—	—	3	2	2	2	nagyon jó
3	Panasonic WVP-F2	2900	180 000	—	—	—	3	2	2	2	jó
4	Canon VC-30	3300	—	—	—	—	2	2	2	2	jó
5	Panasonic WVP-A2	2400	150 000	—	—	—	3	2	3	3	jó
6	Blaupunkt TVC-323	2400	—	—	—	—	2	3	2	3	jó
7	JVC GX-N6	2500	140 000	—	—	—	2	2	3	2	jó
8	Dual VCC 85	2500	—	—	—	—	2	3	2	2	jó
9	Saba CVC 74SL	2400	—	—	—	—	2	3	2	2	jó
10	Saba CVC 74SL	2000	—	—	—	—	2	3	2	2	jó
11	Sharp XC-78	2400	—	—	—	—	2	3	3	2	jó
12	Orion VCC-10	1800	—	—	—	—	2	2	3	2	jó
13	Hilatchi VK-C1600	2900	—	—	—	—	2	3	2	2	jó
14	Panasonic WVP-A1	1900	63 900	—	50 000-79 000	—	3	—	2	2	jó
15	Grundig FAC 12	2000	—	—	—	—	2	3	3	2	jó
16	Canon VC-200	2300	—	—	—	—	2	3	3	2	jó
17	Phillips VK 4101	1500	—	—	—	—	2	3	3	2	jó

forinba került egy képmag-nó, addig 1986-ban már csak 45 800 forintba. Tavaly az el-ső félévben 13 ezer készülék fogott el a boltokban, két-szer annyi, mint az azt meg-előző év első hat hónapja-ban. Minden remény meg-volt tehát arra, hogy csúcs születik a hazai videoeeladási statisztikában, de ez sajná-latoss módon elmaradt. A képmagnók ugyanis áru-csere keretében érkeztek be az országba, s ezeket a cse-reüezleteket 1987 második fél-évében leállították. Csupán a a néhány ezer berende-zés juthatott el az üzletekbe, amelyekre a szerződést még a korlátozások előtt kötötték.

Amennyiben ezek az in-tézkedések 1988-ban is élet-ben maradnak, nincs re-mény arra, hogy a képmag-nóhiány megszűnik.

Többé-kevésbé bizonyta-lan még a hazai összesze-rűs készüelék sorsa (Vide-oton, Orion), hiszen az im-portkorlátozások az alkart-rész-behozattal is sújtják. Biztos prognózt az 1988-as esztendőre csak a Skála Se-lektronicnál, a Skála és az ITT vegyesvállalatnál kap-tunk. Amíg 1987-ben a hazai piacon ötezer darab DIGI-control VR-3946 típusjelű sztereo képmagnót értékesi-tettek (49 900 forintért), idén nő a mennyiség és a válasz-ték is. A DIGIcontrol mellett piacra dobna VR-3918 ti-pusjelzéssel egy egysze-rűbb monokészüeléket, amelyek ára előrelátha-tólag alatta marad a hazai ke-reskedelemben immár „bű-vösnek” mondható 40 ezer forintnak. Ugyanakkor a ko-molyabb igényű (és pénzü) vásárlóréteg számára VR-3938 jelzéssel professzi-onális asztali készüelékkel je-lentkeznek. Ahogy ezt az ősi BNV is sokan láthatták, az új „gép” sok minden egyéb mellett képes a szink-roncsik nélküli gyorsításra, a fokozatos lassításra, a kü-lönböző csatornák egyidejű megjelenítésére, a kép nagyítására...

At a lap nyomdába adá-sakor azonban még nem tud-tak mondani, s a mennyiség-ről is csak annyit, a három említett típusból összesen 15 ezer darab kerül a hazai üz-letek poltjaira. A múlt évi mennyiségnél ugyancsak valamivel több, közel 30 ezer Skála-ITT színes tévé jut a honi vásárlóknak.

Még a kisebb szaküzletek árukészletének értéke is eléri a három-négymillió márkát.

„Videokörúton” Münchenben

Lehet, hogy az új útlevelelrendelet megváltoztatja majd külföldi vásárlási szokásainkat is, addig azonban, amíg ez bekövetkezik, sokunkra a kapkodás a jellemző. Szűkre szabott időnkől az utolsó napot szánjuk az otthoni katalógusból vagy baráti konzultációk során kiszemelt árra, ám üzletről üzletre járva lenyűgöz a választék és a folyton előtűnő kedvezmények hirdetése. Sokszor csak itthon derül ki, jó vagy rossz üzletet kötöttünk.

Müncheni tartózkodásom idején alkalmam volt alaposabban körülnézni a videopiacon, tapasztalataim talán másokat is hozzásegítenek a jó vásárhoz.

A statisztikák szerint Ausztria (Bécs) után az NSZK-ba utazik a legtöbb magyar turista, s München előkelő helyet foglal el úticéljaink között. A legszembeütőbb különbség Bécs és München üzletei között az, hogy az egykori császárváros árai hűs-harminc százalékkal magasabbak; a bajor főváros boltjai pedig mindent kínálnak, mi szem-szájnak ingere, a kommersz készülékektől a felprofesszionális berendezésekig.

A példa kedvéért olyan videomagnót választottam ki, amelyet most mindenki számomra tart: a tesztekben első helyen álló, luxus kategóriájú JVC HR-D755 referenciamagnót. Átlagos osztrák ára 20 ezer schilling. Münchenben a nagyáruházláncok szakosztályai ennél mintegy tíz-tizenöt százalékkal olcsóbban, körülbelül 2800 DM-ért kínálják. Ha így, vásárlói használatra kategóriákat kreálunk a kereskedelmi egységek közt, akkor az előbb említett nagyáruházak a legelőkelőbb s egyben legrágább osztályba tartoznak.

Felosztásom szerint a második csoport a városzelli – más városok határán is szép számmal megtalálható – nagy, szakosodott raktáráruházaké. Itt csaknem a teljes választékát megtalálhatjuk – sőt ki is próbálhatjuk – a piac kínálatának. Áraik tíz-tizenöt százalékkal alacsonyabbak a belvárosi nagyáruházakénál. Itt a JVC szett 2600 DM-ért vásárolható meg.

A harmadik kereskedelmi egységet azok a nagy számban fellelhető szakboltok alkotják, amelyek a szórakoztató elektronikai készülékekre specializálódtak. Választékuk minden igényt kielégítő, széles spektrumú, de a jól bevált, keresett berendezéseket leszámítva – félmilliónál régebbi típus nem található meg bennük. Az ár itt a raktáráruházakban

lévőnél is kedvezőbb, vizsgált videomagnónkat, igaz csak néhány márkával, de 2600 DM alatt árulják.

A negyedik csoport, az általában a pályaudvarok körül koncentrálódó, különböző bevándorolt nemzetek fiainak tulajdonában lévő kis vegyeskereskedések csoportja, amelyekben a grillstútlól az életmentő felszereléseken át a rugós biciklig minden megtalálható. Áraik az előbb említett szakboltok áraival megközelítően azonosak, de a vásárolt termékek minősége, megbízhatósága nem mindig váltja be a hozzájuk fűződő reményeket. S ezekben az üzletekben reklamációnak, s főként utólagos, esetleg Magyarországról levélben történő fészérlésnek helye általában nincsen.

Van még egy üzletitípus, amelyhez többnyire a jó szerencse, az éles szem vagy baráti kezek vezetnek el az utatót. Ez a szűkös turistaellátmányhoz szokott magyaroknak valóságos meglepetés. Ezek üzlet, sőt raktár nélkül, ám komplett katalógusválasztékkal felszerelt irodák, ahol a vevő kiválaszthatja és megrendelheti az árut. Magam egy ilyen ismerem Münchenben, a Sendlingertor-platz közelében, az Altstadtring egyik házában székelő Firma TDK Import-Exportot. Kétségkívül szokatlan ez a forma, főként magyar szemmel az, de a németek semmi kivétel nélkül nem találják benne. A törvényesen bejegyzett cég sokat spórol az áru installálásának és raktározásának költségein, s így meglehetősen alát tud kínálni az eddig említett boltiárak árának. A példaként hozott JVC HR-D755 videomagnó itt 2090 DM, s ha ezt összevetjük a nyugatnémet Video Magazin által megadott 2900 DM árral, a különbség elgondolkodtató. Ebben az irodában történetesen magyar nyelven is részletes műszaki leírást, szakszerű tanácsokat kaptam, s megtudhattam, hogy ezt az alacsony árat a vevővel szemben tanúsított bizalomnak köszönhetik. Eleve úgy kalkulálnak, hogy a vásárló a hivatalos vámeljárást után a hozzáadott-értékadó (Mehrwertsteuer) papírait az üzletbe visszajuttatja.

Ezt az ötéleves üzletet találtam én Münchenben, de más nyugat-európai városok boltjait is megközelítően hasonló módon lehetne felosztani.

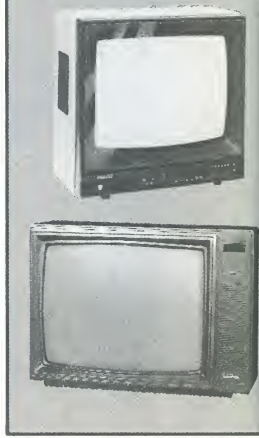
Kiss Árpád

Bőséges

Mire ezek a sorok megjelennek, a Quelle csomagküldő hálózat több mint 1100 oldalas őszi-téli katalógusának kínálata még éppen érvényes lesz. Lényeges változást valószínűleg csak a ruházati cikkek terén hoz majd a februári szezonváltás. A műszaki-híradástechnikai termékek iránt érdeklődőknek a Quelle a megszokott minőséget kínálja, azzal a változással, hogy idén a „nagy márkák” is saját nevükön szerepelnek a katalógusban.

Mielőtt az árakat és a kínálatot részletesebben vizsgálhánk, talán nem árt újra tisztázni, mi a különbség a Quelle és annak „magyarított” változata, a Forrás között. Nagyon egyszerűen: a Centrum-Quelle szolgáltatásai – a katalógus minden oldalát beleértve – azoknak szólnak, akik devizaszámlával rendelkeznek, vagyis külföldön végzett munka utáni juttatásukat itthon költethetik el

Vénusz ko

kínálat – szűk közönségnek

valutában. Szám szerint nincsenek sokan – mintegy 80 ezer devizaszámla-tulajdonos lehet hazánkban. A Centrum szakemberei nem adják fel a reményt, hogy idén talán már megszűnik a BC-számla tulajdonosokkal szembeni megszorítás tekintve, hogy ők még nem vásárolhatnak a Quelle üzleteiben. A Forrás más cég, más vásárlási lehetőség; legfőbb jellemzője – sajnos – hogy az eredetihez képest csak jóval kisebb árukeretből lehet választani, s hónapokra előre azt sem lehet biztosan tudni, hogy mi kapható, illetve mi jegyezhető elő. Így a Forrás árukínálata iránt érdeklődőknek csak azt tudjuk tanácsolni, hogy mielőtt felkeresik az üzletet, telefonon tisztázzák pontosan a lehetőségeket. A kisebb választék dacára, a Forrás nagy előnye, hogy forintban is befizethető az ár, s a minőséget ugyanaz a Quelle szisztema garantálja, amely egyformán szigorúan tesztel minden terméket, mielőtt a csomagküldő hálózathoz a nevét adná hozzá – függetlenül attól, hogy milyen pénznemben fizet a vásárló.

Akinek lehetősége van rendszeresen átböngészni a vasikos Quelle katalógust, megszokhatta már, hogy a szórakoztató elektronika kínálatáig eljutott, csak ritkán lehetett valamelyik „nagygyű” saját

nevét viselő termékkel találkozni. Idén először, az Univerzumok mellett megjelentek az eredeti gyártó nevét viselő – egyebek között – videók és tartozékok is. A Quelle ezzel a lépéssel részint az igények jobb kiszolgálására, másrészt az árak skálájának bővítésére törekszik. A nevet ugyanis meg kell fizetni; az eredeti márkánév szereplő termékek – kevés kivétellel – valamivel drágábbak, mint az „egyennevet” viselő társaik.

A 8 mm-es kamerák között idén a Sony, a Sanyo és a Bauer cégek termékei között válogathatnak: árban és minőségben is nagyok a különbségek. A legolcsóbb a Sony „kis profi” jelzővel ellátott kamerája 998 márkáért. Ugyanez a cég még egy 8 mm-es berendezést kínál 2798 márkáért, árban pedig a Bauer 8 mm-es képviseli a „csúcst”: 3998 márkáért kapható, s szolgáltatásai is méltóak az árához. A Sanyo 8 mm-es árban forintra (pardon, márkára) egyezik a Philips VHS kamerájával, 3698 márkáért. A Philips egy árban, kivételben és szolgáltatásban szerényebb kamerát is kínál 2998 márkáért.

A videomagnók között az Univerzumok választéka árban 648 és 978 márká között változik: a szolgáltatások valamennyi berendezésnél tökéletesen kielégítik a „házi

videózők” igényeit. A félépprofessionális képmagnók ára csaknem duplája az előző kategóriának: 1098 és 1498 márká között változik; ebben a sorban – például – a Hitachi terméke 1298 márkáért a közepesnyit képviseli árban és minőségben is.

A legkényesebb igényű vásárlóknak ugyancsak mélyen kell a zsebükbe nyúlniuk, de a digitális képmagnók szolgáltatásai megérik az árukat. A kínálatból messze kiemelkedik a Sony 8 mm-es hi-fi digitális rendszerű berendezése 2998 márkáért. A NEC, a Hitachi, a Toshiba és az ITT digitális VHS képmagnóinak ára jóval alacsonyabb: 1298 és 1998 márká között változik. A hi-fi sztereo képmagnók között a legolcsóbb egy Univerzum 1398, a legdrágább egy ITT berendezés 2898 márkáért. Az utóbbihoz a katalógus kedvező ajánlatának a Quelle minőségellenőrző intézetének véleményét is mellékelte, mely szerint a drága masina valamennyi tulajdonsága nagyon jó.)

Készítők: BASF, Sony, Scotch, Maxell, TDK, Agfa, Fuji és természetesen Univerzum VHS és 8 mm-es változatok. A két NSZK-beli gyártmány, az Agfa és az Univerzum ha minőségben nem is, árárt tekintve a legjobb. Az előbbi E-180-as változatban háromdarabos csomagolásban 29,85 márká, az utóbbi 5-ös

(1) csomagolásban csak 39,75 márká. Mindössze 38,85 márká a 240 perces Agfa kazetta háromdarabos és 59,75 márká az Univerzum ugyancsak ötös csomagban. A többi típus esetében a 180 perces kazetták egyike sem éri el a 40 márkát háromdarabos csomagolásban, s valamennyi 240 perces változat olcsóbb 47 márkánál. A 8 mm-es kazetták ára lejátszási időtől függően 23–33 márkába kerül darabonként.

Ami a műsoros kazetták kínálatát illeti: kóka, kacagás, szex, horror, többmázsá pófnok, vér és valamennyi fegyvernek képviseltette magát kis és nagy szórakozó társaságban, 49,95–99,95 márkáig terjedő árakon.

A választás választékbe mutatott után néhány szó a vámról és a Centrum-Quelle hálózathoz új szolgáltatásairól. A vámr alapú szolgáltató összeg minden esetben a katalógusár szorozva a DM napi árfolyamával (tehát valamivel előnyösebb a szokásos tarifánál), a szállítási költségeket a Centrum vállalja. Újdonság, hogy ha a vevő előre kéri, akkor a megrendelt készüléket már áthangolva szállítják a lakására (eddig erre nem volt lehetőség, mert a csomagot a vásárló előtt kellett felbontani). Ugyancsak kedvező változás, hogy 1988-tól megszűnik az eddig ismert 5 százalékos „sürgősségi felár”: a legkeveset több cikkekből mintaterem nyílik, melynek készletéből a szokásos egy hónapos várakozási idő helyett napokon belül lehet vásárolni a megfelelő összeget.

Szenes Éva

Thomson

Az őszi BNV-n a televíziók iránt érdeklődők körében két készülék keltett figyelmet: az Orion Vénusz és a Videoton TS 4350 T gyártmánya. Utóbbi nagydíjat is kapott a nemzetközi vásáron. A szakemberek szerint mindkét termék európai színvonalú, s az elmúlt évtől fejlesztési megtorpanás után megújuló technikát jeleznek televíziógyártásukban.

A „Vénusz” CTV 256/K típusú az első magyar monitor formájú készülék. Színes képsíve 56 cm-es, kezelő, beállító és csatlakozó elemei legalul, a képső alatti helyezkednek el. Modul-rendszerű, ami egyben azt is jelenti, hogy könnyen és gyorsan szervizelhető. A félévezetési áramkörű elemekből kialakított fokozatok egy-egy modul tartalmazza, amelyek dugaszolható csatlakozókkal illeszkednek a készülék alapelemezébe.

A készülék 8 állomás programozására alkalmas. Formáján kívül újdonság az úgynevezett KÁBEL TUNER. Ez egy olyan hangoló egység, amelynek segítségével a készülék alkalmas lesz a földfelszíni és a műholdas adások kábeles jeltovábbító rendszerében

kialakított valamennyi csatorna vételére a kibővített VHF I és II, illetve az UHF tv-sávokon. A készülékben az OIRT SECAM és a CCIR PAL rendszerű adások egyaránt vehetők, valamint csatlakoztatható hozzá ké- és hangmagnofon, személyi számítógép, fűtőháló és póthangszóró is. A hang-kimeneti teljesítmény 2,5 W, tömegé 30 kg. Képsíve lenyegyel gyártmányú RCA-licenc.

A VÉNUZUS CTV 256/K sorozatgyártása már megkezdődött az Orion gyárban, s előrelátólag idén 28 500 forintért piacra kerül.

Biztos sikerre számíthat a Videoton TS 4350 T típusú, BNV-nagydíjas tv-készüléke, valamint TS 4350 M típusú mechanikus változata. Mindkét típus korunk legmodernebb gyártástechnológiájával készült – ezt a garantálja a francia Thomson cégtől vásárolt technológia. (Ez az a cég egyébként, amely bekebelezte a DUAL-t, a SABA-t és a Telefunken-t, valamint az angol Ferguson-t.) A két évvel ezelőtti költői szerződés nem egyszerűen licenccavásárlásról, hanem közös fejlesztésről is szól. E följáróban néhány „bizalomgerjesztő” adat: a megbízhatósági mérések szerint két hiba közötti átlagidő 10–12 ezer óra, míg az eddigi típusoknál mintegy

3-5 ezer órány volt ez az idő. A készülékbe az 56 cm-es átmérőjűekből a világ bármelyik típusú képsíve beilleszthető. 1987 második felében az első kétezer darabot lenyegyel képsíve, a továbbiakat viszont import képsívekhez hozzák forgalomba, amelyek úgynevezett szuperszkop formájuk lesznek. A T-vel jelölt típus, vagyis a távirányítású, frekvenciasztíves lesz, amely megátalja az adóállomások elhangolódását. A készülék montlorként is használható, hangteljesítménye 5 W.

Már az alaptípus is alkalmas arra, hogy idővel a szatellitalközvetítésre alkalmas modullal szereljük fel, sőt: a kinek lesz elég pénze rá, az egy éven belül vásárolhat magának Jumbo, azaz 110 cm-es képsőátöltőjű is.

A Videoton kereskedelmi szakemberei szerint az új típusok árát nagyjából megégyeznek majd a most kapható készülékek árával, vagyis 30–35 ezer forintba kerülnek majd. Végezetül a cég egy nagyvonalú szolgáltatásáról: aki az említett típusokat vásárolja, azzal termékelőleossé-biztosított kötnék. Tehát, ha a készülék bármiféle kárt okoz használatának, annak a biztosító azonnal fizet...

S. A.

kis- Lexikon

AC

(Alternating Current) – váltakozó áram, szokás még hálózati feszültségnek (Line Voltage) is nevezni. Nálunk és általában Európában 220 V és 50 Hz, a tengeren túl 110 V és 60 Hz

ANTENNANYERESÉG

– irányérzékeny antenna fő vételi irányában mért érzékenysége viszonyítva egy nem irányított (minden irányban egyenletesen érzékeny) antenna nyereségéhez

COLOR UNDER

(„szín alul”) – képmagnóknak alkalmazott modulációs rendszer, ami azt jelenti, hogy rögzítés előtt különválasztják a világosságjelet a színjelről, majd az előbbi a frekvenciasávban felfelé, az utóbbit lefelé tolják el és így választják el őket egymástól (a világosságjelet frekvenciamodulációval, a színjelet amplitúdómodulációval rögzítik)

EFP

(Electronic Field Production – helyszíni videoműsor-készítés) – gépkocsiba telepített mozgó felvételi egység, amiből a stúdió számára adásba adható videoanyagot készítenek

ENG

(Electronic News Gathering – elektronikus hírgyűjtés) – híradófelvétel, amelyet ma már kis vagy egyszemélyes stáb készít hordozható videoeszközökkel

FEHÉRSZINT

– a videojel legnagyobb értéke (0,7 V), amelynél a tévé képernyőjén fehéret látnunk

FEKETESZINT

– a videojel legkisebb értéke (0 V). Ilyenkor a tévéképernyő „fekete”, mivel az elektronsugarak nem gerjesztik a fényporréteget

FM

(frekvenciamoduláció) – olyan jelátviteli eljárás, melynek során egy ún. vízhullám frekvenciájának változásai hordozzák az átadni kívánt információt

GAMMA

– általában a megvilágítás erőssége és az annak hatására létrejött fizikai változás összefüggését megmutató görbe átlag-meredeksége. A videotechnikában beszélünk a felvételcsövek gammájáról, ami a tárgylemez ért megvilágítás (expozíció) és az ennek követésként kapott jeláram görbéjének meredeksége; a képvisztaadó csövek gammája az azok vezérlő elektródájára adott jel és a képernyő ennek hatására megjelenő fényerő összefüggését leíró görbe meredeksége

KIOLTÓJEL

– a képtartalmat letiltó impulzus, melynek időtartama alatt az elektronsugár visszafut és közben átvissza a szinkronjeleket és egyéb (pl. teletext) jeleket

LUMINANCIAJEL

(„luma”) – 1. világosságjel. Régebben a szinkronjelek nélküli videojelet értették alatta, ma színjelek nélküli (fekete-fehér) videojelet jelent

MODEM

(modulátor-demodulátor) – kétirányú átalakító (illesztő) egység, amely a forrás és a hálózat elemei közti kapcsolatot teszi lehetővé (pl. speciális video állóképek telefonvonalon való továbbítása)

PAY-TV

– olyan kábeltévé közvetítés, ahol bizonyos műsorok megnézéséért külön kell fizetni

PIXEL

– elemi fotoelektromos képérzékelő, sok ilyen egymás mellé rendezésével képátalakító eszközt lehet készíteni

PREVIEW

(előzetes megtekintés) – 1. olyan monitor videostúdiókban, amelyen a bevágni kívánt képet lehet látni; 2. szerkesztő képmagnók (editáló vezérlők) olyan funkciója, ami a vágást elpróbálja, mielőtt a vágás ténylegesen megtörténne

RASZTER

– a tévéképernyőn vízszintes irányban pásztázó elektronsugár nyomvonala

REDUNDANCIA

– információfelesleg; nem feltétlenül rossz dolog, mert zajos átviteli csatornában segíti a kommunikációt azáltal, hogy az esetleg elvesző információrészeket ismételtelen átvitelre kerülnek és így a hír tartalma egyértelműen megállapítható

RGB

(vörös, zöld, kék) – a színtévé-rendszerek szabványosított alapszínei, illetve az ezeknek megfelelő elektronikus jelek (színjelek)

SOFT

– lágy átmenet videotrukóknál egy kontúr mentén

SZÁMÍTÓGÉPES GRAFIKA

– számítógép és videokészülék összekapcsolásával sajátos videoképek előállítása, illetve meglévő videoképek különféle módokon való torzítása

SZINKRONJEL

– a videoképet visszaállító rendszer számára adott segédjel (pl. az elektronsugár olyan helyzetet biztosító időzítőjele, amely lehetővé teszi, hogy az egyes képrészleteket olyan geometriai struktúrában rajzolja fel, ahogy a valóságban elhelyezkedtek a felvételi során)

SZÍNKÜLÖNBŐSÉGJELEK

– a színes videojel átvitele során képzett moduláló színjelek

UTÓMUNKÁLAT

– a nyers videofelvétel-egységes videoanyagga rendezésének különféle munkafázisait összefoglaló megnevezés

Szerellem és erotika a filmművészetben

4. rész

Talán helyénvaló lett volna, ha sorozatcímünkéből erre az alkalomra számúzzuk a művészet szót, ugyanis az alábbiakban kis szexfilmtörténetet olvashatnak.

Igaz, annak idején a magyar kultúra irányítói e műveket a harmadik T (tiltani) kategóriájába sorolták, mi mégsem tartjuk ezeket annyira veszélyesnek. Azok az állampolgárok is velünk érthetnek egyet, akik nyugat-európai útjukról régebben szexfilmkópiákkal, ma pedig szex-videokazetákkal térnek haza...

Sorozatunk előző részében már szó esett arról, hogy a szexfilmek előfutárai a sztriptízfilmek voltak, s bár rendezőik igyekeztek fondorlatos módon álcázni a mindenki számára teljesen egyértelmű mondanivalót, mégis vastagon kilógott a lóláb. Előszóval az alkalmazták például az úgynevezett „kulturális keretbe való ágyazást”, ami a gyakorlatban úgy valósult meg, hogy Párizs éjszaka, Párizs titkai és hasonló címekkel „útifilmeket” forgattak, amelyekbe tematikailag remekül beleillett egy-egy éjszakai sztriptízbár meglátogatása. Ott aztán „véletlenül” sikerült lencsevégre kapni egy vetkőzőszámot elejétől végéig.

Közismert tény: amikor a cenzúra éberségét kell kijátszani, a rendezők leleményessége hihetetlen mértékben fokozódik. Ma már kideríthetetlen, ki volt az a találgató szexfilmdirekt, aki kiagyálta, hogy a természetes körülmények között él, bennszülött népek szexuális életéről, szokásairól kellene filmet készíteni. Ezek a művek azt pró-

bálják elhithetni velünk, hogy a premier planban látható szeretkezés csupán jól megfontolt etnográfiai érdekből került film-szalagra. A szerelmi esemény bemutatása többnyire a leletmentő régész aprólékos gondosságával jellemezhető; vigyáztak, nehogy egyetlen kis részlet is veszendőbe menjen. Amit látnak, az maga a színtiszta tudomány... Féltreteve a tréfát, meg kell állapítanunk, a néprajzosok nem sok hasznát vehetik ezeknek a filmeknek, ugyanis a rendezők fittyet hánytak e népek szexuális szokásaira, sajátos, csak rájuk jellemző tulajdonságaikra, s csak azt vették szemügyre, ami bátran nemzetközinek nevezhető.

A szexfilmtörténet olyan műveket is számon tart, amelyekről méltán sorolhatunk a filmművészet legnagyobb szerűbbjei közé. Ilyen volt például Ingmar Bergman Csend című játékfilmje, amelyben Ingrid Thulin emlékeztetesen botrányos főszerepet játszott – sok országban be is tiltották a vetítését. Az igazi meglepetést azonban Japán okozta. Erről a zártnak hitt és hagyományörzséről híres országról Európa fel sem tételez-

te, hogy a testi szerelmet filmen ábrázolja, méghozzá olyan elemi erővel, ami meghökkenést váltott ki a kontinensen. Szinte a pornográfia határát súrolta a hatvanas években készült japán művészfilmek némelyike, s szadistikus elemeket is bőségesen találhatunk bennük. A távolkeleti rendezők ezekben az alkotásaikban mégsem lépték át soha azt a leheletfinom határvonalat, amely elválasztja a valódi műalkotást az értéktelen tucatárutól.

Az előbb említett kényes határvonalról a nyugat-európai filmek egyszerűen nem voltak hajlandók tudomást venni, sőt inkább tudatosan átléptek rajta, így kényszerítve ki a szexfilmműfajként való elismerését. Meddő igyekezet volna azt állítani, hogy e törekvésükből örökbecsű művek születtek, hiszen a cél a közönségigények kielégítése volt. Leginkább Svédország és Japán egzotikus tájain forgattak a rendezők – egzotikusnak meztelen szereplőkkel. Akkoriban ez még tökéletesen megfelelt Nyugat-Európa férfínézőinek.

Ezzel egy időben az Egyesült Államokban is megindult a nu-

distafilm-gyártás. Az ottani sajátos életritmusnak megfelelően a cél az volt, hogy az elképzelt legrovidebb idő alatt minél nagyobb számú ruhátlan nőt mutassanak be. Ehhez a tömegjelentészerű meztelenkedéshez csak annyit fűzhetünk hozzá, hogy egy pucér nő még vonzó, talán kettő is... no de huszonnyolc, és egyszerre!

A filmvászonon látható szépségek, miután utolsó ruhadarabjaikat is lehányták magukról, mi egyebet tehettek volna, mint hogy leültek, majd felálltak, lefől mászkáltak. A cenzúra ugyanis nem engedélyezte meztelen férfiak megjelenését ezekben a filmekben, s továbbra is tiltotta a szeretkezés ábrázolását. A nyugatnémet Russ Meyer, akit kerekesebb királyként emlegetnek, még a szigorú kötéltiségeket ellenére is tanúbizonyságot tett rendkívüli újítókészségéről. Példátlán népszerűségére azzal tett szert, hogy összeválogatta hazája már-már abnormális mellbőségű (és vállalkozókédvű) leányait, akik teljesen meztelenül tűrték, amíg Russ Meyer a létező összes kameraállásból lefilmezi őket. S ha valaki azt hinné, hogy Meyer nézőközönsége aberrált, szexuálpatológus egyénekből toborzódott, művel pedig visszhangtalanul tündek el a feledés homályában, annak említsük meg: 1970-ben Russ Meyer Feszültigvíg rendezte – nem akárhol! – az amerikai Yale Egyetemem. Az amerikaiak csodabogarak, mondhatnánk, hiszen a csótánygyorsasági versenyitől a békaugrató bajnoksá-

gig mindenféle bolondságot komolyan vesznek. Csakhogy Russ Meyer nem állt meg a Yale Egyetemen. Egy évvel később a Museum of Modern Art Egyeste Russ Meyerrel címen bemutatta legemlékezetesebb filmjeit...

A Meyer-féle mellfilmek némi változatosságot hoztak a nudista művek szürke sokaságába, ám a rendezőket és a közönséget ez egyáltalán nem vigasztalta. Fanatikus buzgósággal keresték a kitörési lehetőséget a szűkre szabott keretek közül. Erre a legjobb alkalomnak az látszott, amikor a nyugatnémet Egészségügyi Minisztérium elhatározta: anyagiilag támogatja egy szexuális felvilágosító film elkészítését. 1967-ben be is fejezték a Helga című alkotást, amelyet – a kellő csonkítás elvégzése után – a magyar közönségnek is levetítettek.

A Helgában bemutatott szerelmi aktus szinte jeladésként hatott: egyszerre, varázsütésre lett szivügye több tucat rendezőnek, hogy a nyugatnémet fiatalok ne sínylődjék tovább akkori szexuális elmaradottságában. A cenzúra – minthogy a felvilágosító művek hatósági indíttatásra készültek – tehetetlen volt, a dühöngésen kívül nem tehetett egyebet. A sajtótermékekben és a mindennapi szóhasználatban is megjelent a „szexuális forradalom” kifejezés, s amit ezzel kifejeztek, elsőprő erejűnek bizonyult.

A vihargyorsan terjedő felvilágosítási hullám sajátos módon jelent meg a mozikban: megszületett az áldokumentarista riportfilm. Idehaza nyilván országos derűlttség fogadná a hírt, miszerint filmet forgatnak a tanácselnökök szexuális életéről – felvilágosító célzattal. Nos, Nyugat-Németországban kellő komolysággal nézték végig, amint háziasszonyok, titkárnők, sőt levélhordók valottak némi életük – foglalkozásukkal szorosan összefüggő – titkairól. A legnagyobb sikert az a tízrészes sorozat aratta, amely a diáklányok önvallomásait tárta a nagyközönség elé: az első hat rész forgalmazásából hatvanmillió nyugatnémet márka bevételt könyvelt el.

A szexuális forradalom végső győzelméhez nagymértékben hozzájárult a maga eszközeivel a nyomtatott sajtó is. A színes technikával nyomtatott képek, lapok, magazinok olda-

lain egyre gyakrabban találkozott az olvasó félig vagy teljesen levetkőztött fotómodellekkel. A reklámokban elharapózott az öncélú meztelenség, s hosszú idő kellett, amíg a hirdetések képi megoldásai visszatértek a jó ízlés medrébe.

Csaknem egy időben az említett riportfilmekkel, megjelentek olyan szexfilmek is, amelyek már egy csöppet sem titkolták, álcázták céljukat. Mintha csak újra lejátszódt volna a filmtörténet kezdeti időszak, a majdnem spontán nudista filmekről eljutottak a rendezők a forgatókönyv alapján készített filmekig.

A múlt abban is megismétlődött, hogy elképesztően bárgyú történeteket filmesítettek meg. A forgatókönyvírók nemigen erőltették meg az agyukat, a funkciótlan, gyenge lábakon álló sztorival szemben mindössze egyetlen követelményt támasztottak: az eseményeknek mindenképpen szeretkezéssel kellett végződnie.

1972-ben az NSZK-ban készült 57 filmből 28 volt szexprodukción, 1973-ban 72-ből 39. E számok jól illusztrálják a felfokozott érdeklődést, nem áruházi el viszont, hogy ebben a műfajban is létrejött az igény a tartalmasabb, mondjuk úgy, jobban, igényesebben elkészített művek iránt. Ezek első képviselői voltak az Emmanuelle (1973) és az O történetei (1975) címűek. Az egyre jobban terjedő

pornográf filmek mellett népszerűség tekintetében nem maradtak el a szinte művészi operatőrmunkával készített különféle erotikus művek sem. A közönség érdeklődésének kielégítése végett szép számban forgattak szexkomédiákat és diákszexfilmeket is. Ebből az áradatból hamarosan kiemelkedtek a legvonzóbb, a nézőkre a legnagyobb hatást gyakorló filmszínésznők, megszülettek az új szexsztárok, mint Sylvia Kristel, Sybil Danning, Laura Gemser, Clio Goldsmith, Nastassia Kinski.

A erotikus filmek ilyen tömeges megjelenésével egy időben egyre nagyobb számban láttak napvilágot a különböző, szexszel foglalkozó magazinok, amelyekben az olvasók megtalálhatták az izlésüknek legjobban megfelelő teljesen meztelen hölgyeket. Mind-

désével szoros összefüggésben jelentősen csökkent az erőszakos nemi közölések száma. Bár az ellentábor képviselői azonnal vádolták meg a felmérésben résztvevőket, hogy merőben propagandacélból hozták ki ezt az eredményt, valójában semmi sem indokolt volna a hetvenes évek elején ilyen agresszív reklámot az amúgy is népszerű erotikus filmeknek.

Amerikai közvélemény-kutatók megerősítették, hogy azokban a házasságokban, amelyekben a férj és a feleség együtt néznek szex-pornó filmeket, sokkal kevesebb a szexuális zavarok száma, mint a többiekében. E filmek – azon túl, hogy szórakoztatnak – új, másféle, izgalmasabb szexuális magatartásmódra tanítják meg nézőiket, hozzá-

emelt az Egyesült Államokban, Skandináviában és a nyugat-európai országokban széles körű vizsgálatokat folytattak, hogy felmérjék, valóban annyira károsak-e az emberek személyiségére nézve a szexfilmek, az erotikus regények és folyóiratok, mint ahogyan azt ellenzőik állítják. Egy svédországi felmérés például azt állapította meg, hogy a szex- és pornófilmek elterje-

segitenek, hogy kilépünk a saját magunk kialakította szexuális korlátaink közül, nyitottabbak, felszabadultabbak legyünk – állítják az e kérdésekkel foglalkozók.

Bár azóta alábbhagyott az a fantasztikus mértékű érdeklődés, ami a kezdeti időszakban tapasztalható volt, e sok országban hivatalosan kiátkozott műfaj túlélte önmagát.

Berkes András

A disc-jockey mintájára új fogalom honosodott meg az Egyesült Államokban: video-jockey, vagy egyszerűen VJ. Az elmúlt két évben sorra születtek meg Amerikában a diszkóklubok mintájára a video-klubok. Nem meglepő, hogy az új technika képtelennél képtelenebb – helyesebben képeesebbnél képeesebb – ötleteivel teret nyert abban az országban, ahol a nagy diszkómánia idején is évente, félévente, havonta nyitottak és zártak a színvonalas klubok. Csupán azért, hogy a törzsközönség számára már esetleg unalmassá váló berendezést, díszletet, színpadképet újjal váltsák fel és a korábbiól eltérő hangulattal hívogassák a vendégeket.

A video megjelenése és térhódítása azonban alapvetően megváltoztatta a szórakozóhelyek arculatát. A klubok tulajdonosainak, üzemeltetőinek még inkább belsőépítészek, látványtervezők és technikusok fantáziájára, tudására kellett bízni a tánctermek, bárók kialakítását. Sok helyen pedig a disc-jockey mellett külön video-jockeykat is szerződtettek.

A látvány, a kép egyenrangúvá vált a zenével, hiszen a nagyobb élményt, a fül mellett már elsősorban a szemnek kell befogadnia.

A ház elérte a szórakozóhelyeket. A televízió képernyője, amely egykoron a bárokban csak arra volt jó, hogy a vendégek a meccseket bámulják rajta, mára a szórakoztatás legfőbb eszközévé vált az ország legmodernebb táncklubjaiban és a zenés éjszakai találkahelyeken. Ma már egy klub video nélkül csupán csendes és unalmas helynek tűnik. Úgy kortyolni az italt, hogy csúcstechnika vesz körül, miközben egyik szemekkel a kedvesedre pillantasz, a másikkal a fejed fölött vibráló képeket nézed – ez napjaink szórakozása!

New York szívében, Manhattan negyedének keleti 14. utcájában két esztendővel ezelőtt nyitotta meg kaput a Palladium, melyet az első igazi videodiszkók között tartanak számon. A Palladiumban egy hangfalakkal körülbástyázott tornateremnyi területű táncterem fölött két, egyenként huszonöt (!) monitorból álló hatalmas videótábla függ. A képernyőkön akár egyetlen képet is lehet sugározni, mely huszonöt részből áll össze egész-

szé. A nagyobb hatás kedvéért a táblák természetesen mozgathatók, megdönthetők, s aki nem fél, az a „videofalak” alatt táncolhat. A video-jockeyk itt főleg neoexpresszionista művészek videoalkotásait vetítik. A zenét azért változtatlanul a disc-jockeyk szolgáltatják, de a muzsikának gyakorta nincs közvetlen köze a látványhoz. A VJ-k a kép ritmusait igyekeznek a zene ritmusához komponálni, s ezzel adni különleges élményt a klubba járóknak. A Palladium elit helynek számít a diszkók közül, nem kis feladat ide bejutni a szórakozni vágyóknak.

Szintén New Yorkban, Manhattanban, a nyugati 21. utcában található a *Private Eyes* névre keresztelt videodiszkó. A klubba belépő szeme elé harmincnégy monitor tárul, mely közül bármelyik áll a színpad mögött, de a táncparkettet is vagy tucatnyi képernyő övezi. A monitorokat soha nem kapcsolják ki, bár gyakorta csak háttérvilágításként használják az élő koncertekhez. A két video-jockey a gondosan tervezett látványt elsősorban a montázsokra építi. A dalszövegekhez kapcsolódó képeket a videotechnika eszkö-

zeivel varázsolják a képernyőkre. Ha például egy vers a cowboyról szól, akkor a monitorokon rodeojelenetet, esetleg egy pisztoly-párbajt vetítenek. Mindezt úgy, hogy a képek olykor szétfolynak, szétesnek, hogy később más formában álljanak össze – illeszkedve a zene üteméhez. Ehhez a videó kezelőinek tökéletesen kell ismerniük a számítógépbe táplált videokönyvtáruk összes szalagját, felvételét.

Washington D. C.-ben, Georgetownban a *Poseurs* a legnépszerűbb videodiszkó. Nem kínál különleges csemegéket, előadókát, művészi képeket, csupán a hagyományos slágerlisták szereplő számok klipjét ígéri. De azok aztán két, egyenként három méter magas óriásképernyőn láthatók, melyek besugározzák az egész táncparkettet. A diszkó kisebb helyiségeiben és bárrészeiben hagyományos nagyságú monitorokon nézhetik a muzsikát a vendégek.

A chicagói *Video Metro* még a Washingtoni extraméreteken is túlsz. A háromszintes klubban három és fél méter magas a képernyő, melyből három is van, s a képek gyakor-

ta egyikről a másikra futnak át, ezzel is fokozva a hatást. A slágerlistás dalok itt este tízenegy órától hangzanak és tűnnek fel.

Semmibe veszi viszont a toplistákat a dallasi *Video Bar* két társtulajdonosa. Az Amerikai legújabb történelméből jól ismert Elm Street-i videoklubban elsősorban animációs filmeket és avantgard képzőművészeti kiállításokon rögzített felvételeket vetítenek a zene mellé az idelátogatóknak, akik elfogadják a tulajdonosok ízlését.

A másik népszerű és színvonalas dallasi videotalálkozóhely a *Strack Club* két dolog miatt híres. Egyrészt, mert a két video-jockey saját maga készít videoművészeti alkotásokat, s humorosan összevágott népszerű mozifilmeket is vetít a muzsika aláfestéseként, másrészt mert itt alakították ki a video WC-t. Az illemhelyeken ugyanis a plafonon is található egy monitor, melyen a hagyományos zenés képeket időnként egy bámuló szem váltja fel.

A minneapolis-i *First Avenue* nevű zenés szórakozóhelyet mint Prince szülővárosának klubját ismerik Amerika-szerte. A video jockeyk önálló videókat készítenek a városba látogató zenekarokról, melyek eredetiségükkel váltak népszerűvé. Forgattak már többek között a U2-ról és a Ramonesról. A klub ma is él a korábbi ötlettel: néhány havonta megújítja teljes berendezését.

A Los Angelesben, a Santa Monica Boulevard-on, lévő *Revolver* videoklub arról nevezetes, hogy itt nincs tánc. A kis helyiséget faltól falig video borítja, s minden nap más programot kínál a jövő slágereitől a lefutott tévéjátékokból készített klipeken át a toplistás dalok vetítéséig.

A legjobb videodiszkók között tartják számon a honolulu-i *Hula's* klubot is, bár az egzotikus hawaii videodiszkóban a terasz táncparkettje bizonyára szebb látványt nyújt naplementekor az ezeréves, lampionokkal kivilágított banánfa alatt, mint belső terem, ahol hat monitor sugároz egyetlen nagy képet, igaz hatalmas páfránylevelek és friss trópusi virágok tövében.

A videotechnika tehát bevonult a diszkóklubok, éjszakai szórakozóhelyek világába. De nemcsak bevonult, hanem fel is pezsdítette a tánctermek olykor fagyos hangulatát, új vizuális élményt kínálva az ennek befogadására kész vendégseregnek. S bár a legkorszerűbb berendezések megvásárlásához sok pénzre van szükség, néhány technikai furlanggal és jó ötletekkel bizonyára a világ más tájain is el lehet érni, hogy a videodiszkó valóban az legyen, amire neve is utal.

F. T.

BUDAÖRSI VEGYESIPARI SZÖVETKEZET

2040 Budaörs, Csata u. 17.
Telefon: 668-451, 668-479/26.

**Problémája van a televíziós vétellel?
Szeretné a környező országok
televíziós adásait venni?**

SEGÍTÜNK ÖNNEK!

Szövetkezetünk kifejlesztette a kábeltelevízió- és a központi vevőantenna-rendszerekhez felhasználható elemeket.

- Antennafejlesztők, tip. AFE
- Községi antennae erősítő doboz tápegységgel, tip. KAE 1001
- Csatornaerősítők, tip. CSE
- Csatornaconverterek, tip. CSK
- Sáverősítők, tip. SE
- Szelektív szűrők, tip. SZSZÜ
- Házereősítő, tip. HE 1001
- Koaxiális csillapítók
- Koaxiális csatlakozó aljzatok, tip. KOCSA
- Koaxiális OIRT váltósűrős csatlakozó aljzatok
- Különféle lakáscsatlakozó szerelvények.

Ezekon kívül fejlesztés alatt:

- Árnyékolt koaxiális leágazók (1–2 leágazással)
- Árnyékolt koaxiális elágazók (teljesítmény hibrdek, 2–4 ágra)
- Árnyékolt iránycsatlós leágazók több ágra.

Gyártmányaink alkalmasak a családi háztól a lakótelepi nagyközösségi rendszer tv-vételének biztosítására. Csatlakozó szerelvényeink árnyékolt kivitelben készülnek.

Kifejlesztett gyártmányaink előnye, hogy a műholdas műsorszórás beindulásakor nem kell a szerelvényeket cserélni.
Szövetkezetünk különféle rádió-konverter típusokat is gyárt.

Bővebb felvilágosítás:

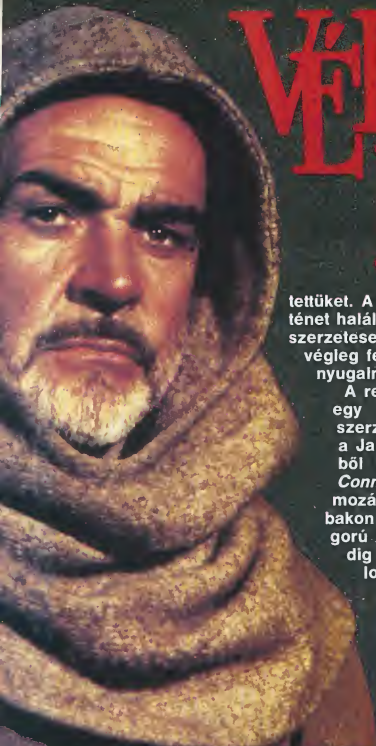
BUDAÖRSI VEGYESIPARI SZÖVETKEZET

2040 Budaörs, Csata u. 17.
Telefon: 668-451, 668-479/26.

VÁLASSZ ENGEM – angol
EROTISSIMO – olasz
A KÖD – amerikai
KÉS A KÉZBEN – francia

VÉRDETYES ROZSAK

tettüket. A vérfigyasztó történet halálra remíti a békés szerzeteseket, és úgy tűnik, végleg felborul a kolostor nyugalma.

A rejtély kiderítésére egy ferences rendi szerzetes érkezik, akit a James Bond-filmekből jó ismert *Sean Connery* alakít. A nyomozás eleinte ólomlabakon halad előre szigorú inkognitóban, pedig a középkori Sherlock Holmes hűségese társát, „Watson” is segítsegi hívja.

A misztikus gyilkos-ságso-rozat mögött azonban

nem szexuális aberrációt vagy személyes bosszút kell keresni: a kor és a történelem szellemének megfelelően az egyházi és a világi hatalom összecsapásáról van szó, amelyben az áldozatok csak statiszták voltak. A komolyabb küzdelem csak ezután kezdődik...

Igy fest a közelmúlt és a közeljövő egyik legnagyobb videosikerének zánzásított változata – természetesen a végkifejlet kihagyásával. A *The Name of the Rose*, vagyis A róza neve című film már eddig is hatalmas kasz-

zasiker. A mozikban tett házak előtt vetített alkotás *Umberto Eco* olasz író II. nome della rosa című regényéből készült, amely eredetileg 1980-ban jelent meg Itáliában. Az angol fordítás három évvel ezelőtt készült el és hónapokig vezette a könyvsikerlistákat. Az addig ismeretlen olasz író – aki egyébként bolognai nyelvészprofesszor – hirtelen az egyik legismertebb krimiszerzővé lépett elő.

Könyvének sikerét a fordulat, izgalmas szerkesztésen túl történeti hitelessége adja. Eco a krimiírók zömével ellentétben arról ír, amihez ért, amit az írás előtt hosszabb ideig tanulmányozott. A kolostori környezet leírása, a szerzetesek életének bemutatása azon túl, hogy valóságos és életszerű, meggyőzően támasztja alá a fordulatok cselekményszoövet.

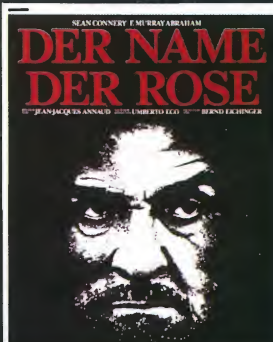
Minden nagy sikerű regény „végzete” a megfilmesítés. A több száz – esetünkben több mint 500 – oldalas regényekből így készülnek „képes tömörítmények”, amelyekből éppen csak a regény lényege, a mondanivaló hiányzik. A róza neve francia rendezője, *Jean-Jacques Annaud* azonban úgy látszik, szerencsésen elkerülte ezt a veszélyt. Sikeres filmadaptációjának két legfontosabb eleme: a költségvetés és a főszereplő kiválasztása. Annaud három filmkészítő cég, a Neue Constantin, a Cristaldi-

film és a Les Ariane koprodukciójára és pénzére építve állította ki az európai mércével gigantikus – 46 millió NSZK-márka! – költségvetésű filmet. A stáblistán is nagy nevek sorakoznak: *Alexandre Mnouchkine*, a híres kísérletező színház igazgató-rendezője, *Alain Godard*, a forgatókönyv egyik írója, a zeneszerző *James Horner* és persze a főszereplő, Sean Connery.

A eredeti helyszínen forgatott film a kritikusok és a nézők szerint is remekül sikerült, és nem veszített a könyv értékeiből. Sőt, maga Umberto Eco is felsőfokonban nyilatkozott művének megfilmesítéséről, Connery mesteri játékáról és a valóság-hű környezetről.

A Sherlock Holmes-történetek „szermemesi” *Jorge Louis Borges* misztikus művészetének rajongói, a Benedek-rendi szerzetesek életére kíváncsi diák metafizikához vonzódnó felnőtt, a könyvtörténetet megszál-táljai és a vérfigyasztó horrorfilmek kigúvadt szemű nézői egyaránt lelkesedni fognak ezért a filmért – írta a Sunday Times kritikusa a bemutatkozó után –, s ha ők meg-nézik, ki marad ki a szórás-ból? A költői kérdésre adott válasz szomorú: egyelőre a magyar nézők. De reméljük, nem sokáig.

Sz. P.

A rózsza neve

(THE NAME OF THE ROSE)

Szereplők: Sean Connery, F. Murray Abraham, Feodor Chaliapin Jr., William Hickey, Michael Lonsdale, Ron Perlman, Christian Slater, Valentina Vargas

Társproducerek: Franco Cristaldi és Alexandre Mnouchkine

Zene: James Horner

Fényképezte: Tonino Delli Colli

Forgatókönyv: Andrew Birkin, Gerard Brach, Howard Franklin, Alain Godard

Producer: Bernd Eichinger

Rendezte: Jean-Jacques Annaud

Videofelvétel bármikor bármiről

VIDEO-

ÉS

KAMERA-

KÖLCSÖNZÉS

REKLÁM

ELŐADÁS

KONCERT

DOKUMENTUM

SPORTRENDEZVÉNY

KIÁLLÍTÁS

ESKÜVŐ

OKTATÓPROGRAM

megörökítését

vállalja a

Mozgó Video Stúdió

325-590

1065 Bp., Bajcsy-Zsilinszky út 23.

325-590

U MATIC
HIGH BAND

VHS
HIFI STEREO

VIDEO-8
HIFI STEREO

VHS-C